ÜLDKOHTU OTSUS (teine koda)

17. mai 2011 *

Kohtuasjas T-299/08,

Elf Aquitaine SA, asukoht Courbevoie (Prantsusmaa), esindajad: advokaadid É. Morgan de Rivery ja S. Thibault-Liger,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: X. Lewis, É. Gippini Fournier ja R. Sauer,

kostja,

mille ese on esimese võimalusena nõue tühistada komisjoni 11. juuni 2008. aasta otsus K(2008) 2626 (lõplik) [EÜ] artiklis 81 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (juhtum COMP/38.695 – Naatriumkloraat) hagejat puudutavas osas ja teise võimalusena nõue tühistada hagejale selle otsusega määratud trahv või vähendada seda,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

ÜLDKOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees I. Pelikánová, kohtunikud K. Jürimäe (ettekandja) ja S. Soldevila Fragoso,

kohtusekretär: ametnik C. Kristensen,

arvestades kirjalikus menetluses ja 2. juuni 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1 Euroopa Ühenduste Komisjon karistas 11. juuni 2008. aasta otsusega K(2008) 2626 (lõplik) [EÜ] artiklis 81 ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (juhtum COMP/38.695 – Naatriumkloraat) (edaspidi „vaidlustatud otsus") teiste ettevõtjate hulgas hageja Elf Aquitaine SA-d, mis oli kuni 2006. aastani Arkema France'i (varem Atochem SA, seejärel Elf Atochem SA, seejärel Atofina SA ja Arkema SA) emaettevõtja, sest ta osales kokkulepetes ja kooskõlastatud tegevuses naatriumkloraadi turul EMP-s ajavahemikul 11. maist 1995 kuni

9. veebruarini 2000, mis puudutab hagejat ja Arkema France'i (vaidlustatud otsuse põhjendused 12–15 ja artikkel 1).

2 Naatriumkloraat on tugevalt oksüdeeriv aine, mida saadakse naatriumkloriidi vesilahuse elektrolüüsil diafragmata rakus. Naatriumkloraati võib toota kristalliseerunult või lahusena. Seda kasutatakse peamiselt kloordioksiidi tootmiseks, mida omakorda kasutatakse tselluloosi- ja paberitööstuses keemilise tselluloosi pleegitamiseks. Seda kasutatakse vähemal määral ka joogivee puhastamiseks, tekstiili pleegitamiseks, herbitsiidides ja uraani puhastamiseks (vaidlustatud otsuse põhjendus 2).

3 Peamised konkurendid naatriumkloraadi turul EMP-s olid 1999. aastal järgmised ettevõtjad. Kõigepealt EKA Chemicals AB-l (edaspidi „EKA"), kelle ainuaktsionär oli Akzo Nobel'i kontsern, oli sellel turul 49% suurune turuosa. Finnish Chemicals Oy-le, kelle kaudne ainuosanik oli Erikem Luxembourg SA (edaspidi „ELSA"), kuulus sellest turust 30% suurune osa. Edasi Arkema France'il, kelle aktsiatest 97,55% kuulus hagejale ajavahemikus 1992–2000, oli sellel turul 9% suurune turuosa. Viimaks Aragonesas Industrias y Energia SAU-le (edaspidi „Aragonesas"), kelle ainu- või suuraktsionär oli ajavahemikus 1992–2000 otseselt või kaudselt Uralita SA, kuulus sarnaselt Solvay SA/NV-ga sellel turul 5% suurune turuosa, samas kui teistele tootjatele kuulus sellel turul kumulatiivselt 2% suurune turuosa (vaidlustatud otsuse põhjendused 13, 14, 25–30, 42 ja 46).

4 EKA esitas 28. märtsil 2003 komisjonile trahvide eest kaitse saamise taotluse vastavalt komisjoni 19. veebruari 2002. aasta teatisele, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT C 45, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 155; edaspidi „2002. aasta koostööteatis"), seoses kartellikokkuleppe olemasoluga naatriumkloraadi turul (edaspidi „kartellikokkulepe"). EKA rajas selle

taotluse dokumentaalsetele tõenditele ja suulisele avaldusele (vaidlustatud otsuse põhjendused 54 ja 55).

5 Komisjon tegi 30. septembril 2003 otsuse, andes EKA-le kooskõlas 2002. aasta koostööteatise punktiga 15 tingimusliku kaitse trahvide eest (vaidlustatud otsuse põhjendus 55).

6 Komisjon esitas 10. septembril 2004 Finnish Chemicals'ile, Arkema France'ile ja Aragonesas'ile teabenõuded kooskõlas nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [EÜ] artiklites 81 ja 82 sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 18 lõikega 2 (vaidlustatud otsuse põhjendus 56).

7 Arkema France esitas 18. oktoobril 2004 oma vastuses eespool punktis 6 nimetatud komisjoni teabenõudele taotluse 2002. aasta koostööteatise alusel (vaidlustatud otsuse põhjendus 57).

8 Finnish Chemicals esitas 29. oktoobril 2004 komisjonile taotluse 2002. aasta koostööteatise alusel ning andis talle suuliselt teavet kartellikokkuleppe kohta. Finnish Chemicals kinnitas seda taotlust 2. novembri 2004. aasta kirjas ning esitas samal ajal dokumentaalsed tõendid oma osalemise kohta kõnealuses rikkumises (vaidlustatud otsuse põhjendus 58).

9 Alates 4. novembrist 2004 esitas komisjon määruse nr 1/2003 artikli 18 lõike 2 kohased teabenõuded nimelt Arkema France'ile, Aragonesas'ele, EKA-le ja Finnish Chemicals'ile. Kahe viimasega komisjon ka kohtus. Mis puudutab hagejat, siis komisjon esitas talle esimest korda teabenõude 11. aprillil 2008 (vaidlustatud otsuse põhjendused 59–65).

10 Komisjon teavitas 11. juuli 2007. aasta kirjas Arkema France'i oma kavatsusest lükata tema 2002. aasta koostööteatise alusel esitatud taotlus tagasi (vaidlustatud otsuse põhjendus 563).

11 Sama kuupäeva kandvas kirjas teavitas komisjon samuti Finnish Chemicals'i oma kavatsusest vähendada 2002. aasta koostööteatise alusel tema trahvisummat 30–50% (vaidlustatud otsuse põhjendus 583).

12 Komisjon võttis 27. juulil 2007 vastu vastuväited, mille adressaadid lisaks hagejale olid EKA, Akzo Nobel NV, Finnish Chemicals, ELSA, Arkema France, Aragonesas ja Uralita. Nad vastasid sellele ettenähtud tähtaja jooksul (vaidlustatud otsuse põhjendused 66 ja 67).

13 Arkema France ja hageja kasutasid 20. novembril 2007 oma õigust anda suuliselt selgitusi ärakuulamise eest vastutava ametniku juures (vaidlustatud otsuse põhjendus 68).

14 Komisjon tegi 11. juunil 2008 vaidlustatud otsuse, mis tehti hagejale teatavaks 16. juunil 2008.

15 Vaidlustatud otsuses märgib komisjon sisuliselt, et Arkema France, EKA, Finnish Chemicals ja Aragonesas järgisid naatriumkloraadi turu stabiliseerimise strateegiat, mille lõppeesmärk oli jagada omavahel ära naatriumkloraadi müügimahud, kooskõlastada tarbijate suhtes kohaldatavat hinnapoliitikat ja seeläbi maksimeerida oma marginaali. Kartellikokkuleppe toimimine seisnes konkurentide vahelistes kahe- või mitmepoolsetes sagedastes kontaktides ja telefonivestlustes, ilma et alati oleks

järgitud kindlaksmääratud skeemi. Komisjoni arvates toimus kõnealune salajane tegevus alates 21. septembrist 1994 EKA ja Finnish Chemicals'i puhul, alates 17. maist 1995 Arkema France'i puhul, alates 16. detsembrist 1996 Aragonesas'e puhul ja alates 13. veebruarist 1997 ELSA puhul. See tegevus kestis kuni 9. veebruarini 2000 vähemalt Arkema France'i, EKA, Finnish Chemicals'i ja Aragonesas'e puhul (vaidlustatud otsuse põhjendused 69–71).

16 Mis puudutab eelkõige Arkema France'i rikkumist, siis märgib komisjon, et vaidlustatud otsuses esitatud asjaoludest ilmneb, et Arkema France osales otseselt kõnealuses konkurentsivastases tegevuses. Komisjon leiab samuti, et rikkumise kogu kestuse jooksul kuulus hagejale üle 97% Arkema France'i aktsiakapitalist. Sel põhjusel on komisjon arvamusel, et mõistlik oli arvata, et ta pidi oma tegevuse kooskõlla viima oma emaettevõtja määratletud poliitikaga ning et ta ei saanud seega tegutseda iseseisvalt. Komisjon järeldab seega, et võib eeldada, et hageja avaldas Arkema France'ile otsustavat mõju, mis on kooskõlas tema loetletud täiendavate andmetega (vaidlustatud otsuse põhjendused 384 ja 386).

17 Mis puudutab eelkõige Arkema France'ile ja hagejale määratud trahvi summa arvutamist, siis tugines komisjon suunistele määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT 2006, C 210, lk 2; edaspidi „suunised") (vaidlustatud otsuse põhjendus 498).

18 Kõigepealt märgib komisjon, et Arkema France'ile määratava trahvi põhisumma kindlaksmääramisel tuleb arvesse võtta summat, milleks on kõnealuse kartellikokkuleppega seotud toodete müügiväärtusest 19%. Kuna Arkema France osales rikkumises vähemalt neli aastat ja kaheksa kuud, siis ühelt poolt leiab komisjon, et see summa tuleb korrutada viiega, et võtta arvesse rikkumise kestust. Teiselt poolt peab komisjon selleks, et hoiatada kõnealuseid ettevõtjaid, eelkõige Arkema France'i mitte osalema

hindade kindlaksmääramist puudutavates horisontaalsetes kokkulepetes, vajalikuks määrata täiendav trahvisumma, mis vastab 19%-le nimetatud müükide väärtusest. Seega jõuab ta järeldusele, et Arkema France'ile ja hagejale tuleb määrata solidaarselt trahv summas 22 700 000 eurot (vaidlustatud otsuse põhjendused 510 ja 521–523).

19 Lisaks mis puudutab trahvi põhisumma kohandamist, siis märgib komisjon raskendavate asjaolude raames, et ta karistas vaidlustatud otsuse tegemise ajal juba Arkema France'i kolmes otsuses, milles viimane loeti vastutavaks eelneva salajase tegevuse eest. Ühelt poolt leiab komisjon sisuliselt, et Arkema France'i tegevuse korduvuse tõttu on põhjendatud, et tema trahvi põhisummat suurendatakse 90%. Teiselt poolt ei viita komisjon Arkema France'i ega hagejaga seoses ühelegi kergendavale asjaolule, mis võiks põhjendada trahvi vähendamist. Iseäranis leiab komisjon, et võttes arvesse kõiki kõnealuseid asjaolusid, ei ole „mitte ühegi erandliku asjaoluga" põhjendatud Arkema France'i trahvi vähendamine väljaspool 2002. aasta koostööteatise kohaldamisala (vaidlustatud otsuse põhjendused 525, 526, 538 ja 544).

20 Edasi märgib komisjon sisuliselt, et selleks et tagada trahvide piisavalt hoiatav mõju ning võttes arvesse asjaolu, et hageja muu käive peale rikkumisega seotud kaupade käibe on iseäranis suur, ja viimaks, et see käive ületab absoluutarvudes kaugelt teiste asjaomaste ettevõtjate käivet, tuleb tema trahvi põhisummat suurendada 70% (vaidlustatud otsuse põhjendused 545, 548 ja 559).

21 Lisaks tõdeb komisjon, et trahvid, mida võib määrata eelkõige Arkema France'ile ja hagejale, on 10% madalamad nende vastavast kogukäibest 2007. aastal ning et

trahvid, mida võib neile määrata enne 2002. aasta koostööteatise kohaldamist, on esiteks Arkema France'i puhul 43 130 000 eurot ning teiseks hageja puhul 38 590 000 eurot (vaidlustatud otsuse põhjendused 551 ja 552).

22 Viimaks tõdeb komisjon, et Arkema France'i trahvi ei saa kuidagi vähendada 2002. aasta koostööteatise alusel, kuna tema esitatud teabel ei ole olulist lisaväärtust selle teatise punkti 21 tähenduses. Seevastu leiab komisjon, et Finnish Chemicals esitas talle tõendid, millel on oluline lisaväärtus sama teatise punkti 21 tähenduses. Seetõttu vähendas komisjon selle trahvi summat 50%, mis Finnish Chemicals'ile muidu oleks määratud (vaidlustatud otsuse põhjendused 580, 588 ja 591).

23 Vaidlustatud otsuse resolutsiooni artiklid 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:

„*Artikkel 1*

Osaledes kõnealusel ajavahemikul kokkulepetes ja kooskõlastatud tegevuses, et leppida kokku müügimahtudes ja hinnas, vahetada tundlikku äriteavet hindade ja müügimahtude kohta ning kontrollida konkurentsivastaste kokkulepete täitmist naatriumkloraadi EMP turul, rikkusid järgmised ettevõtjad EÜ artiklit 81 ja EMP lepingu artiklit 53:

a) [EKA] 21. septembrist 1994 kuni 9. veebruarini 2000;

b) Akzo Nobel […] 21. septembrist 1994 kuni 9. veebruarini 2000;

c) Finnish Chemicals […] 21. septembrist 1994 kuni 9. veebruarini 2000;

d) [ELSA] 13. veebruarist 1997 kuni 9. veebruarini 2000;

e) Arkema France […] 17. maist 1995 kuni 9. veebruarini 2000;

f) [hageja] 17. maist 1995 kuni 9. veebruarini 2000;

g) Aragonesas […] 16. detsembrist 1996 kuni 9. veebruarini 2000;

h) Uralita […] 16. detsembrist 1996 kuni 9. veebruarini 2000.

Artikkel 2

Artiklis 1 osutatud rikkumiste eest määratakse järgmised trahvid:

a) EKA […] ja Akzo Nobel […] solidaarselt: 0 eurot;

b) Finnish Chemicals […]: 10 150 000 eurot, millest solidaarselt järgmise ettevõtjaga: [ELSA] (likvideerimisel): 50 900 eurot;

c) Arkema France […] ja [hageja] solidaarselt: 22 700 000 eurot;

d) Arkema France […]: 20 430 000 eurot;

e) [hageja]: 15 890 000 eurot;

f) Aragonesas […] ja Uralita […] solidaarselt: 9 900 000 eurot.

[…]”

24 Vaidlustatud otsuse resolutsiooni artiklis 3 määrab komisjon, et selle otsuse artiklis 1 nimetatud ettevõtjaid peavad esiteks rikkumise viivitamata lõpetama, kui nad ei ole seda juba teinud, ning teiseks hoiduma igasugusest selle otsuse artiklis 1 kirjeldatud tegevuse või käitumise kordamisest ning igasugusest tegevusest või käitumisest, millel on sama või sarnane eesmärk või mõju.

25 Vaidlustatud otsuse resolutsiooni artiklis 4 loetletakse vaidlustatud otsuse adressaadid, kelleks on selle otsuse artiklis 1 toodud ettevõtjad.

Menetlus ja poolte nõuded

26 Hageja esitas 1. augustil 2008 Üldkohtu kohtukantseleile käesoleva hagiavalduse.

27 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Üldkohus (teine koda) alustada suulist menetlust. Üldkohus esitas hagejale ja komisjonile teatud küsimused. Samuti palus ta viimasel esitada teatud dokumendid. Välja arvatud ümberkirjutus EKA suulisest taotlusest trahvide eest kaitse saamiseks, mille esitamisest komisjon keeldus, vastasid pooled nendele nõuetele määratud tähtaja jooksul.

28 Poolte kohtukõned ja nende vastused Üldkohtu suulistele küsimustele kuulati ära 2. juuni 2010. aasta kohtuistungil.

29 Üldkohus kohustas 11. juuni 2010. aasta määrusega T-299/08: Elf Aquitaine *vs.* komisjon (kohtulahendite kogumikus ei avaldata) esiteks komisjoni esitama ümberkirjutuse EKA suulisest taotlusest trahvide eest kaitse saamiseks ning teiseks lubas selle dokumendiga hageja advokaatidel tutvuda Üldkohtu kantseleis. Komisjon esitas määratud tähtaja jooksul selle dokumendi, millega hageja advokaadid tutvusid Üldkohtu kantseleis. Vastuses Üldkohtu kirjalikule küsimusele märkis hageja, et kuigi ta ei suuda kinnitada selle dokumendi vastavust sellele, millega tal võimaldati tutvuda komisjoni haldusmenetluses, puudub tal igasugune alus kahelda, et tegemist on sama dokumendiga.

30 Suuline menetlus lõpetati 16. juulil 2010.

31 Hageja palub Üldkohtul:

– esimese võimalusena tühistada EÜ artikli 230 alusel vaidlustatud otsus hagejat puudutavas osas;

– teise võimalusena tühistada EÜ artikli 229 alusel trahvisumma, mis on talle määratud vaidlustatud otsuse artikli 2 punktides c ja e, või vähendada seda summat;

– igal juhul mõista kohtukulud välja komisjonilt.

32 Komisjon palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

1. *Esimese võimalusena esitatud nõuded vaidlustatud otsuse osaliseks tühistamiseks*

33 Vaidlustatud otsuse tühistamiseks hagejat puudutavas osas esitatud nõue põhineb kümnel väitel. Esimene väide puudutab nende normide rikkumist, mis reguleerivad rikkumise eest äriühingute kontsernis vastutuse omistamist. Teine väide puudutab kuue aluspõhimõtte rikkumist seeläbi, et talle omistati vastutus kõnealuse rikkumise eest. Kolmas väide puudutab tema esitatud kaudsete tõendite kogumi moonutamist. Neljas väide puudutab põhjenduste vastuolu vaidlustatud otsuses. Viies väide

puudutab hea halduse põhimõtte rikkumist. Kuues väide puudutab õiguskindluse põhimõtte rikkumist. Seitsmes väide puudutab võimu kuritarvitamist. Kaheksas väide puudutab asjaolu, et talle isiklikult trahvi määramine on põhjendamatu. Üheksas väide puudutab nende põhimõtete ja normide rikkumist, mis reguleerivad Arkema France'ile ja talle endale solidaarselt määratud trahvi arvutamist. Kümnes väide puudutab 2002. aasta koostööteatise sätete rikkumist.

Esimene väide, et rikutud on neid norme, mis reguleerivad rikkumise eest äriühingute kontsernis vastutuse omistamist

34 Hageja esimene väide, et komisjon rikkus vaidlustatud otsuses norme, mis reguleerivad rikkumise eest äriühingute kontsernis vastutuse omistamist, on jaotatud viieks osaks.

Esimene osa, mis puudutab kõnealuse rikkumise eest hagejale vastutuse omistamisel õigusnormi rikkumist

– Poolte argumendid

35 Hageja väidab sisuliselt, et komisjon rikkus õigusnormi, leides vaidlustatud otsuse põhjenduses 369, et ta ei pidanud konkreetsete elementidega tõendama eeldust, mille kohaselt emaettevõtja, kellele kuulub oma tütarettevõtjas ainuosalus, teostab tegelikult viimase üle sisuliselt otsustavat mõju (edaspidi „otsustava mõju teostamise eeldus").

36 Esiteks ilmneb nii ulatuslikust kohtupraktikast kui ka komisjoni varasemast otsustuspraktikast, et ta peab otsustava mõju teostamise eeldust tõendama seda mõju kinnitavate konkreetsete andmetega. Nendest andmetest peab ilmnema see, kas emaettevõtja oli rikkumisega seotud, kas ta oli sellest teadlik või kas kontsernisisene korraldus võimaldas tal konkreetselt sekkuda tema tütarettevõtja kaubanduspoliitikasse. Eelkõige leiab hageja, et komisjon tugines peaaegu neljakümne aasta jooksul enne 19. jaanuari 2005. aasta otsuse K(2004) 4876 (lõplik) [EÜ] artiklis 81 ja EMP lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (juhtum COMP/E-1/37.773 – Monokloroäädikhape) (ELT 2006, L 353, lk 12; edaspidi „monokloroäädikhappe otsus") vastuvõtmist konkreetsetele andmetele, mis kinnitavad otsustava mõju teostamise eeldust. Ta täpsustab samuti, et 1. oktoobri 2008. aasta otsuse K(2008) 5476 (lõplik) [EÜ] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum COMP/C.39181 – Küünlavahad) (ELT C 295, lk 17; edaspidi „küünlavahade otsus") põhjenduses 574 tunnistas komisjon, et enne 2005. aastat ei omistanud ta vastutust rikkumise eest emaettevõtjale, ilma et ta oleks esitanud konkreetsed andmed, mis kinnitavad nimetatud eeldust.

37 Teiseks märgib hageja, et 10. detsembri 2003. aasta otsuses K(2003) 4570 (lõplik) [EÜ] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 alusel algatatud menetluses (juhtum COMP/E-2/37.857 – Orgaanilised peroksiidid) (EÜT 2005, L 110, lk 44; edaspidi „orgaaniliste peroksiidide otsus") ei omistanud komisjon hagejale vastutust rikkumise eest, mille eest otsuses määrati karistus, kuna komisjon leidis, et Arkema France oli turul täiesti iseseisev.

38 Kolmandaks väidab hageja sisuliselt, et komisjoni kohustust lähtuda EÜ artikli 81 kohaldamisel täiendavatest andmetest, mis kinnitavad otsustava mõju teostamise eeldust, toetab kohtupraktika, mis käsitleb riigi osalusega äriühingu poolt võetud meetme riigile süükspanemist riigiabiõiguses. Selles osas viitab ta Euroopa Kohtu 16. mai 2002. aasta otsusele kohtuasjas C-482/99: Prantsusmaa *vs.* komisjon, (EKL 2002, lk I-4397) ja Üldkohtu 26. juuni 2008. aasta otsusele kohtuasjas T-442/03: SIC *vs.* komisjon (EKL 2008, lk II-1161). Kohtupraktika kohaselt ei saa vastavalt EÜ artiklile 295

äriühingute kontserni eraõiguslikku aktsionäri kohelda võrdse kohtlemise põhimõttest tulenevalt halvemini kui riigi osalusega aktsionäri.

39 Neljandaks väidab hageja, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 369 asuv komisjoni hinnang, mille kohaselt viimane ei pea kinnitama otsustava mõju teostamise eeldust täiendavate andmetega, mis tõendavad emaettevõtja kontrolli tema tütarettevõtja üle, on vastuolus lahendustega, mida kasutatakse paljudes liidu liikmesriikides, näiteks Belgia, Prantsusmaa, Itaalia ja Ühendkuningriik, samuti Ühendriigid, mille mõju ühenduse konkurentsiõigusele on vaieldamatu. Ühelt poolt kasutas kõigis neis riikides siseriiklik konkurentsiamet andmete kogumit, et tõendada tütarettevõtja iseseisvat tegevust oma emaettevõtjast. Teiselt poolt, kuigi see on tõsi, et komisjon ei ole seotud liikmesriikide siseriiklike konkurentsiametite kasutatavate lahendustega, pidi ta siiski neid arvesse võtma, lähtudes tihedama koostöö mehhanismidest, mis juhivad tema suhteid nende ametitega Euroopa konkurentsivõrgustikus.

40 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

41 Kõigepealt tuleb märkida, et olles vaidlustatud otsuse põhjendustes 369–372 meenutanud kohtupraktikat, mis puudutab filiaali rikkumise

süükspanemist tema emaettevõtjale, tõdes komisjon selle otsuse põhjendustes 386 ja 387 järgmist:

„(386) Rikkumise kogu kestuse jooksul kuulus [hagejale] üle 97% [Arkema France'i] aktsiakapitalist. Võttes arvesse asjaolu, et taolistel asjaoludel on mõistlik arvata, et tütarettevõtja peab oma tegevuse kooskõlla viima emaettevõtja määratletud poliitikaga (ta ei saa tegutseda seega iseseisvalt) ning et emaettevõtjal puuduvad oma tütarettevõtja jaoks selle poliitika määratlemise hetkel takistused, võib eeldada, [et hagejal] oli otsustav mõju [Arkema France'i] üle. Lisaks esinevad muud elemendid, mis kinnitavad eeldust, et [hageja] mõju oli tõepoolest määrav. Kõigepealt nimetas [hageja] kõik [Arkema France'i] nõukogu liikmed. Lisaks oli ajavahemikus 1994–1999 [P.] üheaegselt [Arkema France'i] ja [hageja] nõukogu ning [Arkema France'i] juhatuse liige. Sama oli [I.] puhul, kes oli ajavahemikus 1994–1998 [Arkema France'i] juhatuse liige ning ajavahemikus 1994–1997 [hageja] nõukogu liige. Samuti oli [W.] ajavahemikus 1994–1999 [Arkema France'i] juhatuses ning 1999. aastal määrati ta [hageja] nõukogu liikmeks. Lisaks oli mitu isikut, nagu [D.] (1994–2000) ja [R.] (1994–1997) samal ajal [Arkema France'i] ja [hageja] nõukogu liikmed. Arvestades isikute erinevaid kattumisi [Arkema France'i] juhtimis- ja kontrolliorganites, kelle liikmed (juhtimisorganite osas) nimetas [hageja] ja kelle ta võis eeldatavasti ka tagasi kutsuda, on selge, et viimane oli teadlik [Arkema France'i] kõigist otsustest ning võis neid otsuseid iga hetk mõjutada. Lisaks ei olnud ühtegi teist olulist aktsionäri, kes oleks suutnud mõjutada tütarettevõtja kaubanduspoliitikat.

(387) Võttes arvesse eeldust, mis põhineb [hageja] osalusel [Arkema France'is] rikkumise hetkel (üle 97%) ning organisatsioonilistel seostel, leiab komisjon, et [hagejal] oli otsustav mõju oma tütarettevõtja [Arkema France'i] tegevuse üle."

42 Lisaks lükkas komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 396–415 tagasi argumendid, mille Arkema France ja hageja esitasid oma märkustes vastusena vastuväiteteatisele ning millega vaidlesid nad vastu kõnealuse rikkumise eest vastutuse omistamises hagejale.

43 Seega tuleneb vaidlustatud otsuse põhjendustest, mis on esitatud eespool punktides 41 ja 42, et komisjon luges kõnealuse rikkumise eest hageja vastutavaks eelduse alusel, mille kohaselt on emaettevõtjal, kellele kuulub oma tütarettevõtjas rohkem kui 97% suurune osalus, otsustav mõju tütarettevõtja üle. Komisjon leidis samuti, et esiteks oli see eeldus kooskõlas täiendavate andmetega, mille ta tõi välja vaidlustatud otsuses, ning et teiseks ei võimaldanud Arkema France'i ja hageja märkustes vastuseks vastuväiteteatisele esitatud argumendid seda eeldust ümber lükata.

44 Seega tuleb kontrollida, kas – nagu kinnitab hageja – komisjon rikkus õigusnormi, leides, et ainuüksnes asjaolust, et hagejale kuulub rohkem kui 97% suurune osalus Arkema France'is, piisab, et lugeda ta vastutavaks kõnealuse rikkumise eest.

45 Oma 10. septembri 2009. aasta otsuses kohtuasjas C-97/08 P: Akzo Nobel jt *vs.* komisjon (EKL 2009, lk I-8237, punkt 54) meenutas Euroopa Kohus, et konkurentsiõigus on suunatud ettevõtjate tegevusele (7. jaanuari 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P: Aalborg Portland jt *vs.* komisjon, EKL 2004, lk I-123, punkt 59), ja et ettevõtja mõiste hõlmab mis tahes majandustegevusega tegelevat üksust, sõltumata selle üksuse õiguslikust vormist ja rahastamisviisist (Euroopa Kohtu 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P kuni C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt *vs.* komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punkt 112; 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-222/04: Cassa di Risparmio di Firenze jt, EKL 2006, lk I-289, punkt 107, ja 11. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-205/03 P: FENIN *vs.* komisjon, EKL 2006, lk I-6295, punkt 25).

46 Euroopa Kohus on ka täpsustanud, et mõistet „ettevõtja" tuleb selles kontekstis mõista kui majandusüksust, ja seda isegi siis, kui õiguslikult koosneb see majandusüksus mitmest füüsilisest või juriidilisest isikust (vt eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 55, ja seal viidatud kohtupraktika).

47 Juhul kui selline majandusüksus rikub konkurentsinorme, tuleb tal isikliku vastutuse põhimõtte alusel ka selle rikkumise eest vastutada (vt eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 56, ja seal viidatud kohtupraktika).

48 Konkurentsiõiguse rikkumine tuleb üheselt süüks arvata juriidilisele isikule, kellele võidakse trahv määrata, ning talle tuleb edastada vastuväiteteatis. Samuti on oluline, et vastuväiteteatises oleks märgitud, millises rollis juriidilisele isikule väidetavaid asjaolusid ette heidetakse (vt eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 57, ja seal viidatud kohtupraktika).

49 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et tütarettevõtja tegevuse võib süüks arvata emaettevõtjale eelkõige siis, kui tütarettevõtja – olgugi et tal on eraldi õigusvõime – ei otsusta oma tegutsemise üle turul sõltumatult, vaid rakendab peamiselt talle emaettevõtja poolt antud juhiseid, arvestades eelkõige majanduslikke, organisatsioonilisi ja õiguslikke sidemeid, mis neid kahte üksust ühendavad (vt eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 58, ja seal viidatud kohtupraktika).

50 See on nii seetõttu, et sellises olukorras kuuluvad emaettevõtja ja tema tütarettevõtja samasse majandusüksusesse ja moodustavad seega ühe ettevõtja eespool punktides 45 ja 46 viidatud kohtupraktika tähenduses. Seega võimaldab asjaolu, et emaettevõtja ja tema tütarettevõtja kujutavad endast ühte ettevõtjat EÜ artikli 81 tähenduses,

komisjonil adresseerida trahve määrava otsuse emaettevõtjale, ilma et oleks vaja tuvastada emaettevõtja isiklikku seotust rikkumisega (vt eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 59, ja seal viidatud kohtupraktika).

51 Juhul kui emaettevõtjale kuulub 100% suurune osalus ühenduse konkurentsinorme rikkunud tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis, võib esiteks see emaettevõtja kõnealuse tütarettevõtja tegevusele otsustavat mõju avaldada ja teiseks esineb ümberlükatav eeldus, et nimetatud emaettevõtja avaldab tegelikult otsustavat mõju oma tütarettevõtja tegevusele (vt eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 60, ja seal viidatud kohtupraktika).

52 Neil asjaoludel piisab, kui komisjon tõendab, et emaettevõtjale kuulub kogu osalus tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis, et järeldada, et emaettevõtja avaldab otsustavat mõju tütarettevõtja kaubanduspoliitikale. Seega võib komisjon lugeda tütarettevõtjale määratud trahvi maksmise eest solidaarselt vastutavaks emaettevõtja, välja arvatud juhul, kui emaettevõtja, kel lasub kohustus see eeldus ümber lükata, esitab piisavaid tõendeid, mis kinnitavad, et tema tütarettevõtja tegutseb turul iseseisvalt (vt eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 61, ja seal viidatud kohtupraktika).

53 Kuigi on tõsi, et Euroopa Kohus tugines 16. novembri 2000. aasta otsuses kohtuasjas C-286/98 P: Stora Kopparbergs Bergslags *vs.* komisjon (EKL 2000, lk I-9925, punktid 28 ja 29) lisaks 100% suurusele osalusele tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis muudele asjaoludele, nagu see, et vastu ei vaidlustatud emaettevõtja mõju tema tütarettevõtja kaubanduspoliitikale, ning mõlema äriühingu ühine esindamine haldusmenetluses, tõstis Euroopa Kohus need asjaolud esile siiski üksnes eesmärgil kirjeldada tõendite kogumit, millele Üldkohus oli oma põhjendused rajanud, mitte aga selleks, et seada nimetatud eelduse kohaldamine sõltuvusse selliste täiendavate tõendite esitamisest, mis puudutavad emaettevõtja mõju tegelikku avaldamist (vt eespool

punktis 45 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 62, ja seal viidatud kohtupraktika).

54 Kõikidest nendest kaalutlustest tuleneb, et emaettevõtja omab oma tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis 100% osalust, esineb ümberlükatav eeldus, et see emaettevõtja avaldab oma tütarettevõtja tegevusele otsustavat mõju (vt eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 63, ja seal viidatud kohtupraktika).

55 Lisaks tuleneb Üldkohtu praktikast, et kui emaettevõtjale kuulub peaaegu täielikult osalus tema tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis, võib sellest mõistlikult järeldada, et see tütarettevõtja ei otsusta iseseisvalt oma tegevuse üle turul ning et järelikult moodustab ta koos oma emaettevõtjaga ühe ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses (vt selle kohta Üldkohtu 30. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas T-203/01: Michelin *vs.* komisjon, EKL 2003, lk II-4071, punkt 290, ja seal viidatud kohtupraktika).

56 Käesoleval juhul tuleb esiteks tõdeda, et hageja ei vaidle vastu sellele, nagu märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 386, et hageja osalus kõnealuste asjaolude aset leidmise ajal Arkema France'i aktsiakapitalis oli suurem kui 97%, täpsemalt 97,55%, nagu see on tuvastatud vaidlustatud otsuse põhjenduses 13. Teiseks, kuigi hageja väidab, et Arkema France'il peale tema enda teise aktsionäri puudumine ei saa toetada otsustava mõju teostamise eeldust, ei esita ta siiski ühtegi argumenti, mis seaks kahtluse alla vaidlustatud otsuse põhjenduses 396 asuva komisjoni hinnangu, mille kohaselt on asjaolu, et emaettevõtjale kuulub peaaegu kogu osalus tema tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis, võrdsustatav kogu osaluse omamisega selles aktsia- või osakapitalis, kuna üldjuhul „ei ole vähemusaktsionäridel sellisel juhul ühtegi eriõigust peale nende pelga õiguse osaleda tütarettevõtja kasumi jaotamisel".

57 Järelikult eeldas komisjon kooskõlas eespool punktides 45–55 toodud kohtupraktikaga vaidlustatud otsuses õigesti, et hagejal oli otsustav mõju Arkema France'i üle, lähtudes järeldusest, et talle kuulus äriühingu aktsiakapitalis peaaegu kogu osalus.

58 Mitte ükski hageja esitatud argument ei lükka seda järeldust ümber.

59 Esiteks mis puudutab argumente, mille kohaselt tuleb esiteks nii kohtupraktikast kui komisjoni otsuste tegemise praktikast, mis eelnes monokloroäädikhappe otsuse tegemisele, et komisjon peab otsustava mõju teostamise eeldust toetama konkreetsete andmetega, siis tuleb need argumendid põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Nagu tuleneb eespool punktidest 45–55, tuleneb see väljakujunenud kohtupraktikast – millele tugines Euroopa Kohus eespool punktis 45 viidatud kohtuotsuses Akzo Nobel jt *vs.* komisjon –, et komisjon ei pea seda eeldust toetama lisaandmetega. Lisaks, isegi kui – nagu komisjon leidis oma küünlavahade otsuses – tema otsuste tegemise praktika, mis eelnes monokloroäädikhappe otsuse tegemisele, seisnes otsustava mõju teostamise eelduse toetamises täiendavate andmetega, ei mõjuta selline tõdemus siiski eespool punktis 57 toodud järeldust, mille kohaselt tugines komisjon vaidlustatud otsuses õigesti üksnes asjaolule, et hagejale kuulus peaaegu kogu osalus Arkema France'i aktsiakapitalis, selleks et eeldada, et tal oli viimase üle otsustav mõju.

60 Teiseks tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata argument, et komisjon rikkus õigusnormi, omistades vastutuse kõnealuse rikkumise eest hagejale, kuigi ta ei teinud seda nii orgaaniliste peroksiidide otsuses. Esiteks nagu ilmneb eespool punktidest 45–55, kuna komisjon omistas EÜ artikli 81 lõike 1 tähenduses ettevõtja mõiste täpse tõlgenduse alusel vaidlustatud otsuses vastutuse kõnealuse rikkumise eest hagejale, siis

pelk asjaolu, et komisjon ei omistanud talle süüd varasemas otsuses, milles karistati Arkema France'i, ei saa kahtluse alla vaidlustatud otsuse õiguspärasust selles osas. Teiseks, kuna komisjonil on õigus, mitte aga kohustus panna rikkumise eest vastutus emaettevõtjale (vt selle kohta Euroopa Kohtu 24. septembri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P: Erste Group Bank jt *vs.* komisjon, EKL 2009, lk I-8681, punkt 82, ja Üldkohtu 14. detsembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-259/02 kuni T-264/02 ja T-271/02: Raiffeisen Zentralbank Österreich jt *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-5169, punkt 331), siis pelk asjaolu, et komisjon ei teinud seda nii orgaaniliste peroksiidide otsuses, ei tähenda, et ta oleks hilisemas otsuses kohustatud andma sama hinnangu (vt selle kohta Üldkohtu 20. aprilli 1999. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-305/94 kuni T-307/94, T-313/94 kuni T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ja T-335/94: Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs.* komisjon, nn PVC II kohtuotsus, EKL 1999, lk II-931, punkt 990).

61 Kolmandaks tuleb see argument tulemusetuse tõttu tagasi lükata osas, milles hageja väidab sisuliselt, et eespool punktis 38 viidatud kohtuotsuses Prantsusmaa *vs*. komisjon (punktid 50–52, 55 ja 56) ja eespool punktis 38 viidatud kohtuotsuses SIC *vs*. komisjon (punktid 94, 95, 98, 99, 101–105 ja 107) kinnitatakse, et komisjon peab esitama täiendavad andmed, et toetada otsustava mõju teostamise eeldust, millele ta tugines EÜ artikli 81 kohaldamisel. Nimelt ei ole kõnealused punktid, mis puudutavad küsimust, kas riigi osalusega ettevõtja võetud meedet saab omistada riigile ning järelikult kas sellist meedet saab lugeda riigiabiks EÜ artikli 87 tähenduses, esiteks seotud EÜ artikli 81 rikkumise eest vastutuse emaettevõtjale omistamise tingimustega ning teiseks ei välista need EÜ artikli 81 rikkumise puhul otsustava mõju teostamise eelduse olemasolu, mille õiguspärasust on liidu kohtud sõnaselgelt tunnustanud, nagu nähtub eespool punktides 45–55 toodud kohtupraktikast.

62 Neljandaks tuleb tulemusetuse tõttu tagasi lükata argument, mille kohaselt on paljudes Euroopa Liidu liikmesriikides ja Ühendriikides kohtupraktika alusel sisuliselt nõutav, et emaettevõtja otsustav mõju oma tütarettevõtja üle tugineks konkreetsetele

andmetele. Nimelt lisaks asjaolule, et nende riikide kohtupraktika ei ole komisjonile siduv ega ole asjakohane õiguslik raamistik, mida arvesse võttes tuleks vaidlustatud otsuse õiguspärasust uurida, ei tähenda otsustava mõju teostamise eelduse tunnustamise puudumine nende riikide kohtupraktikas – isegi kui see puudumine tõeks osutus – igal juhul, et see oleks ühenduse õiguses õigusvastane.

63 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb esimene osa osaliselt põhjendamatuse ja osaliselt tulemusetuse tõttu tagasi lükata.

Teine osa, mis puudutab äriühingute õigusliku ja majandusliku iseseisvuse põhimõtete rikkumist

– Poolte argumendid

64 Hageja väidab, et kui otsustava mõju teostamise eeldust ei toeta, nagu see oli komisjoni otsuste tegemise praktikas, mis eelnes monokloroäädikhappe otsuse tegemisele, täiendavad andmed, mis kinnitavad emaettevõtja sekkumist tema tütarettevõtja tegevusse rikkumisega seotud turul, ei ole selline eeldus kooskõlas juriidilise isiku iseseisvuse põhimõttega, kuna see toob kaasa emaettevõtja automaatse vastutuse tema tütarettevõtja toime pandud rikkumiste eest.

65 Esiteks väidab hageja, et üksnes nõuetekohaselt põhjendatud erandi korral juriidilise isiku majandusliku iseseisvuse põhimõttest võib emaettevõtjat lugeda osaks EÜ

artikli 81 tähenduses ettevõtja tegevusraadiusest. Sellise erandliku oletuse korral võidakse emaettevõtjale omistada vastutus tema tütarettevõtja toime pandud rikkumise eest ning mõista temalt välja trahv solidaarselt selle tütarettevõtjaga, kuid talle ei saa isiklikult määrata trahvi.

66 Hageja märgib, et liidu liikmesriikide äriühinguõigus tunnustab juriidiliste isikute õigusliku iseseisvuse põhimõtet, seda ka tütarettevõtjate puhul, kelle aktsia- või osakapitalis on emaettevõtjal ainuosalus. See põhimõte tuleneb juriidilise isiku õigusvõimega kaasnevatest õigustest ning annab nimelt täieliku teovõime ja oma vara igale äriühingule, kes on täielikult vastutav oma tegevuse eest, sealhulgas oma majandustegevuse tagajärgede eest turul. Selles osas täpsustab hageja, et kohtupraktikas on tunnustatud tütarettevõtja majandusliku iseseisvuse põhimõtet, mis tuleneb tütarettevõtja õiguslikust iseseisvusest. See põhimõte on ka kaasaegse majanduse hea toimimise põhielement. Järelikult on hageja ja Arkema France kui eraldiseisvad juriidilised isikud mõlemad õiguslikult ja majanduslikult iseseisvad.

67 Teiseks kinnitab hageja, et tütarettevõtja majandusliku iseseisvuse põhimõte kujutab endast juriidilise isiku õigusvõimega kaasnevate kõigi õiguste tütarettevõtja poolt kasutamise konkreetset väljendust. Esiteks ilmneb suure osa liidu liikmesriikide õiguse analüüsist, et juriidilise isiku iseseisvuse põhimõte on osa õiguslikest põhialustest, millele tugineb ühiskondliku elu korraldus ja millest saab kõrvale kalduda üksnes erandlikel asjaoludel, nagu see tuleneb erinevate liikmesriikide kohtupraktikast. Teiseks ei tohi komisjon konkurentsiõiguse kohaldamisel jätta tähelepanuta liidu liikmesriikide kohtute praktikat, sest vastasel korral võib ohtu sattuda erinevate konkurentsiõiguste ühisosa Euroopa ja rahvusvahelises konkurentsivõrgustikus.

68 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

69 Hageja väidab sisuliselt, et kõnealuse rikkumise eest talle vastutuse omistamisega rikkus komisjon äriühingute õigusliku ja majandusliku iseseisvuse põhimõtteid.

70 Ilma et oleks vajalik võtta seisukoht äriühingute õigusliku ja majandusliku iseseisvuse põhimõtete ulatuse või isegi nendest põhimõtetest teisena nimetatu suhtes, piisab, kui tõdeda, et nendest põhimõtetest ei tulene igal juhul, et äriühing, kelle aktsia- või osakapitalis kuulub kogu või peaaegu kogu osalus teisele äriühingule, tegutseb turul tingimata iseseisvalt pelgalt asjaolu tõttu, et tal on õigusvõime või omad majanduslikud vahendid. Selline eeldus välistab nimelt täielikult arvukad võimalused, mis on praktikas emaettevõtjal, kellele kuulub oma tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis kogu või peaaegu kogu osalus, mõjutada viimase tegevust formaalselt või mitteformaalselt.

71 Seega ei ole komisjon rikkunud õigusliku ja majandusliku iseseisvuse väidetavaid põhimõtteid, millele hageja käesolevas asjas viitas.

72 Hageja need argumendid ei ole tulemuslikud. Esiteks mis puudutab argumente, mille kohaselt on otsustava mõju teostamise eeldus vastuolus liidu teatavates liikmesriikides kohaldatava õigusega, siis tuleb need argumendid põhjendamatuse tõttu tagasi lükata samadel põhjustel, kui eespool punktis 62 toodud, nimelt kuna nende riikide õigus ei kujuta endast asjakohast õiguslikku raamistikku, mida arvestades tuleb

vaidlustatud otsuse õiguspärasust hinnata. Teiseks osas, milles hageja väidab, et kuna komisjon omistas talle vastutuse kõnealuse rikkumise eest, rikkus viimane sellega liidu liikmesriikides kohaldatavat äriühinguõigust ning järelikult subsidiaarsuse põhimõtet, tuleb tõdeda, et EÜ artikli 81 lõikega 1 on kooskõlas see, et kui majandusüksus rikub konkurentsinorme, peab ta vastutama selle rikkumise eest, mille eest on komisjonil õigus karistada määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel.

73 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb teine osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas osa, mis puudutab faktiviga, et andmed, millele komisjon tugines vaidlustatud otsuses, ei toeta otsustava mõju teostamise eeldust

– Poolte argumendid

74 Hageja väidab sisuliselt, et komisjon rikkus õigusnormi ja tegi ilmseid hindamisvigu, kui ta leidis, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 386 esitatud kolm täiendavat elementi (vt eespool punkt 41) toetavad otsustava mõju teostamise eeldust. Selles osas väidab ta sisuliselt, et esiteks asjaolu, et ta nimetas oma filiaali juhatuse liikmed, ning

teiseks asjaolu, et Arkema France'i viis nõukogu või juhatuse liiget olid tema nõukogus või juhatuses, ei saa toetada seda eeldust.

75 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

76 Eespool punktides 52–55 toodud kohtupraktika kohaselt ei pea komisjon toetama täiendavate elementidega otsustava mõju teostamise eeldust, mida tal on õigus kasutada, kui emaettevõtjale kuulub oma tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis kogu või peaaegu kogu osalus, vaid vastupidi peab hageja selle eelduse ümberlükkamiseks esitama tõendid, mis on piisavad, et näidata, et tema tütarettevõtja tegutses turul iseseisvalt.

77 Seega isegi kui tuleks tõdeda, et komisjon tugines – nagu kinnitab hageja – vaidlustatud otsuse põhjenduses 386 valesti andmetele, mis ei saanud toetada otsustava mõju teostamise eeldust, ei saa selline viga igal juhul kahtluse alla seada asjaolu, et ta võis õigesti tugineda pelgale tõdemusele, et hagejale kuulub peaaegu kogu osalus tema tütarettevõtja aktsia- või osakapitalis, et eeldada, et tal oli otsustav mõju viimase üle.

78 Järelikult tuleb kolmas osa tulemusetuse tõttu tagasi lükata, ilma et oleks vajalik kontrollida hageja argumente, milles sisuliselt vaidlustatakse nende andmete asjakohasus, mida komisjon võttis vaidlustatud otsuses arvesse otsustava mõju teostamise eelduse toetamisel.

Neljas osa, mis puudutab asjaolu, et komisjon leidis valesti, et hageja ei ole esitanud andmete kogumit, mis lükkab ümber otsustava mõju teostamise eelduse

– Poolte argumendid

79 Hageja väidab sisuliselt, et komisjon tõdes valesti, et ta ei esitanud asjassepuutuvate andmete kogumit, mis lükkavad ümber otsustava mõju teostamise eelduse ning tuvastavad esiteks Arkema France'i iseseisvuse turul ning teiseks tema poolt sekkumise puudumise tema tütarettevõtja kaubanduspoliitikasse. Ta täpsustab, et vastupidi komisjoni kinnitusele ei piirdu tema esitatud andmete kogum selle asjaolu tuvastamisega, et ta ei osalenud kartellikokkuleppes või et ta ei olnud sellest teadlik.

80 Esiteks leiab hageja, et asjassepuutuvate andmete kogumiga ei tõendanud ta Arkema France'i iseseisvust turul.

81 Esmalt meenutab hageja kõigepealt, et nagu ta märkis esimese väite esimeses osas (vt eespool punkt 37), tunnustas komisjon orgaaniliste peroksiidide otsuses Arkema France'i iseseisvust turul. Lisaks väidab ta, et oma 3. mai 2006. aasta otsuses vesinikperoksiid ja perboraat (juhtum COMP/F/38.620) (ELT L 353, lk 54; edaspidi „vesinikperoksiidi otsus") ei püüdnud komisjon kuidagi toetada otsustava mõju teostamise eeldust ühegi konkreetse elemendiga, tõdedes niisiis, et puuduvad andmed, mis võimaldavad seda eeldust toetada. Viimaks kuna naatriumkloraat kuulub orgaaniliste

peroksiidide otsuses ja vesinikperoksiidi otsuses viidatud toodetega samasse perekonda, ei saanud komisjon käesolevas asjas õigesti väita, et hageja sekkus Arkema France'i kaubandusstrateegiasse.

82 Teiseks väidab hageja, et Arkema France kuulub kontserni, mida iseloomustab selle tütarettevõtjate detsentraliseeritud juhtimine, ning et järelikult tegutses hageja kontserni emaettevõtjana üksnes igapäevase majandustegevuseta valdusühinguna, ilma et ta oleks kuidagi sekkunud oma tütarettevõtjate igapäevasesse juhtimisse. Sel põhjusel ei oleks komisjon pidanud lugema teda vastutavaks kõnealuse rikkumise eest, kuna samal põhjusel ei teinud ta seda ka ühe emaettevõtja puhul, keda ta karistas oma 20. oktoobri 2004. aasta otsuses, mis on seotud EÜ […] artikli 81 lõike 1 kohase menetlusega (juhtum COMP/C.38.238, Toortubakas – Hispaania) (EÜT 2007, L 102, lk 14; edaspidi „Hispaania toortubaka otsus").

83 Kolmandaks väidab hageja, et Arkema France on alati oma kaubandusstrateegia iseseisvalt määratlenud.

84 Ühelt poolt erinevalt vastuväiteteatise punktis 324 komisjoni kinnitatust ning ärakuulamise eest vastutava ametniku juures komisjoni antud selgitustest ei olnud hageja mitte kunagi määranud kindlaks ega kinnitanud Arkema France'i tegevuskava või konkreetselt naatriumkloraadiga seotud tegevuseelarvet. Vastupidi, Arkema France'il olid asjaolude aset leidmise ajal kõik vajalikud organisatsioonilised, õiguslikud ja rahalised meetmed ning vahendid, et määratleda naatriumkloraadiga seotud tegevuste kaubandusstrateegia ning juhtida neid tegevusi.

85 Teiselt poolt esitab hageja rea argumente, millega ta soovib kinnitada, et Arkema France tegutses turul iseseisvalt. Kõigepealt oli Arkema France'il täielik pädevus sõlmida lepinguid ilma oma emaettevõtja eelneva nõusolekuta, mis andis talle võimaluse juhtida oma kaubanduspoliitikat täielikult iseseisvalt. Edasi määratles Arkema France alati vabalt nende toodete või teenuste valiku, mida ta turustas naatriumkloraadi turul, sest hageja ei andnud oma tütarettevõtjale kunagi ühtegi juhendit või suunist tema tootmise, kohaldatavate hindade ja tema toodangu müügivõimaluste kohta. Lisaks oli Arkema France'il täielik vabadus määratleda oma emaettevõtja sekkumiseta oma müügieesmärgid ning brutomarginaalid, kuna hageja ükski töötaja ei saanud seda liiki otsuste tegemisel vahele astuda. Peale selle ei olnud hageja esindatud turgudel ega neile järgnevatel või eelnevatel turgudel, kus tema tütarettevõtja tegutses. Viimaks tuli Arkema France naatriumkloraadi turule enda nimel ja arvel, mitte kui tema esindaja või kaubandusagent.

86 Neljandaks oli hageja arvates Arkema France'il täielik rahaline iseseisvus. Selline järeldus tuleneb eespool punktides 81–85 esitatud kaalutlustest ning tema väga tagasihoidlikust tegevusest seoses naatriumkloraadiga kontsernis vaidlusaluste asjaolude toimumise ajal. Ta lisab, et tema rahaline kontroll Arkema France'i üle oli väga üldine ning ei saanud seega puudutada naatriumkloraadiga seotud tegevust.

87 Viiendaks väidab hageja, et Arkema France ei teavitanud teda oma tegevusest turul ning et ainus raamatupidamisaruanne, mille Arkema France enda kohta esitas, jäi rangelt valdusühingu kohustuste piiridesse, arvestades kohaldamisele kuuluvaid raamatupidamiseeskirju ja finantsõigusnorme. Seega jäi see raamatupidamisaruanne väga üldisele tasemele ning ei puudutanud Arkema France'i kaubanduspoliitikat.

88 Kuuendaks märgib hageja, et arvestades eespool punktides 81–87 toodud kaalutlusi kogumis, oleks komisjon pidanud esiteks tõdema, et Arkema France'i tegevus ei allunud tema emaettevõtja juhistele. Teiselt poolt tuleneb nii kohtupraktikast kui komisjoni otsuste tegemise praktikast, et kõik hageja esitatud andmed otsustava mõju teostamise eelduse ümberlükkamiseks on tema tütarettevõtja iseseisvuse tõendamisel asjakohased. Lükates tagasi hageja poolt talle esitatud andmed, keeldus komisjon tegelikult sellest tõendamisviisist nimetatud eelduse ümberlükkamisel.

89 Teiseks väidab hageja, et komisjon leidis vaidlustatud otsuse põhjenduses 370 valesti, et tõenduslik jõud puudub sellel, et ta ei osalenud oma tütarettevõtja toime pandud rikkumises ning ta ei olnud sellest rikkumisest teadlik, et välistada tema vastutus, ning seda hoolimata asjaolust, et komisjon tunnistas vaidlustatud otsuses sõnaselgelt, et hageja ei olnud kõnealuse rikkumisega kunagi otseselt või kaudselt seotud. Rikkumises osalemist või sellest teadlik olemist võtavad komisjon ja liidu kohtud nimelt emaettevõtjale selle rikkumise eest vastutuse omistamisel asjakohase tõendina arvesse.

90 Kolmandaks märgib hageja, et komisjon tõdes vaidlustatud otsuse põhjenduses 403 valesti, et asjaolu, et ta ei tulnud naatriumkloraadi turule EMP-s ega selle toote eelnevatele või järgnevatele turgudele, ei kujuta endast tõendit tema iseseisvuse kohta. Selline seisukoht on vastuolus kohtupraktikaga, nagu see ilmneb Üldkohtu 12. septembri 2007. aasta otsusest kohtuasjas T-30/05: Prym ja Prym Consumer *vs*. komisjon (kohtulahendite kogumikus ei avaldata).

91 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

92 Hageja väidab sisuliselt, et ta on esitanud kogumi andmeid, mis tõendavad Arkema France'i iseseisvust naatriumkloraadi turul ning tema sekkumise puudumist oma tütarettevõtja kaubanduspoliitikasse.

93 Tuleb meenutada, et ühelt poolt – nagu see tuleneb eelkõige eespool punktides 52–55 viidatud kohtupraktikast – kui komisjon tugineb otsustava mõju teostamise eeldusele, et omistada vastutus rikkumise eest emaettevõtjale, peab viimane selle eelduse ümber lükkama, esitades piisavad tõendid, millest nähtub, et tema tütarettevõtja tegutseb turul iseseisvalt. Teiselt poolt selleks et tõendada, et tema tütarettevõtja on turul iseseisev, ning lükata see eeldus ümber, peab emaettevõtja esitama kõik andmed organisatsiooniliste, majanduslike ja õiguslike sidemete kohta tema enda ja oma tütarettevõtja vahel, mis tõendavad, et nad ei moodusta ühte majandusüksust.

94 Käesoleval juhul tuleb seega kontrollida, kas komisjon tõdes õigesti, et hageja esitatud andmete kogumiga ei ole võimalik tõendada Arkema France'i iseseisvust turul ning lükata ümber otsustava mõju teostamise eeldus.

95 Esiteks mis puudutab hageja argumenti, et orgaaniliste peroksiidide otsuses ja vesinikperoksiidi otsuses esitatud komisjoni seisukohast ilmneb, et Arkema France tegutses turul iseseisvalt, siis tuleb see põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Kõigepealt tuleb esiteks märkida, et hageja tõlgendab neid otsuseid valesti, kuna komisjon

ei järeldanud, et Arkema France tegutses iseseisvalt kas eelkõige naatriumkloraadi turul või üldiselt kõigil teistel tema turustatavate toodete turgudel. Nimelt nagu ilmneb eelkõige orgaaniliste peroksiidide otsuse artiklist 1, piirdus komisjon Arkema France'i (varem Atofina) karistamisega, ilma et ta oleks võtnud seisukohta küsimuses, kas tuleks vastutus selle rikkumise eest omistada hagejale. Teiselt poolt tuleb tõdeda, et vesinikperoksiidi otsuses tõdes komisjon sisuliselt eelkõige selle otsuse põhjenduses 427, et vastutus kõnealuse rikkumise eest selles otsuses tuleb omistada hagejale. Seega ei võimaldanud kumbki neist otsustest järeldada, et komisjon tõdes käesoleva juhtumiga sarnastel asjaoludel, et Arkema France tegutses turul iseseisvalt.

96 Lisaks kuna – nagu on märgitud eespool punktis 60 – komisjonil on võimalus, mitte aga kohustus omistada vastutus rikkumise eest emaettevõtjale ning kuna komisjon omistas EÜ artikli 81 täpse tõlgenduse alusel käesoleval juhul vastutuse kõnealuses rikkumises hagejale, ei saa võimalikust järeldusest, et eelnevates asjades komisjon kas leidis, et vastutust sellisel viisil omistada ei tulnud, või toetas otsustava mõju teostamise eeldust täiendavate andmetega, igal juhul käesolevas asjas tuletada, et ta rikkus õigusnormi, omistades vastutuse kõnealuse rikkumise eest hagejale.

97 Teiseks mis puudutab hageja argumente, et Arkema France'i iseseisvust kinnitab Elf Aquitaine'i kontserni detsentraliseeritud juhtimine ning asjaolu, et oli üksnes „igapäevase majandustegevuseta valdusühing", kes ei sekkunud oma tütarettevõtjate igapäevasesse juhtimisse, ning järelikult et komisjon ei oleks pidanud omistama talle vastutust rikkumises, nagu ta jättis selle ühe teise emaettevõtja suhtes Hispaania toortubaka otsuses omistamata, siis tuleb need samuti põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

98 Kõigepealt tuleb esiteks märkida, et väidet, et hageja on „igapäevase majandustegevuseta valdusühing", ei toeta ükski konkreetne asjaolu, millest ilmneks, et tal puudus otsustav mõju oma tütarettevõtja üle. Teiseks nagu ilmneb eespool punktis 60 toodud kohtupraktikast, ei saa asjaolu, et komisjon ei omistanud Hispaania toortubaka otsuses vastutust rikkumises emaettevõtjale, mingil juhul kahtluse alla seada järeldust, et sellise omistamise tingimused vaidlustatud otsuses on täidetud.

99 Lisaks omab äriühingute kontserni kontekstis valdusühing igal juhul osalusi erinevates äriühingutes ning tema ülesanne on tagada nende ühtne juhtimine. Seega ei saa välistada, et hagejal oli otsustav mõju oma tütarettevõtja tegevuse üle, kuna hageja koordineeris eelkõige finantsinvesteeringuid Elf Aquitaine'i kontsernis. Lisaks kujutab erinevate osakondade ja talituste vahel hageja erinevate tegevuste jagamine, mis kuulub detsentraliseeritud juhtimise hulka, endast tavalist nähtust äriühingute kontsernis, nagu kontsern, mille emaettevõtja oli hageja. Seega ei lükka see argument kuidagi ümber eeldust, et hageja ja Arkema France moodustavad ühe ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses.

100 Kolmandaks tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata ka argumendid, milles hageja kinnitab esiteks, et Arkema France määratles alati iseseisvalt oma kaubandusstrateegia naatriumkloraadi turul, kuna hageja ei määranud mitte kunagi kindlaks ega kinnitanud Arkema France'i tegevuskava või konkreetselt selle tootega seotud tegevuseelarvet ning viimasel oli sisuliselt võime tegutseda iseseisvalt turul, ning teiseks, et Arkema France'il oli täielik rahaline iseseisvus, kuna kontroll oma tütarettevõtja üle oli väga üldine.

101 Lisaks asjaolule, et hageja argumente ei toeta ükski konkreetne asjaolu, tuleb kõigepealt märkida, et asjaolust, et hageja ei määranud mitte kunagi kindlaks ega kinnitanud Arkema France'i tegevuskava või tegevuseelarvet, ei saa tuletada, et ta ei oleks saanud neid muuta, need tagasi lükata või kontrollida nende kohaldamist.

102 Peale selle ei saa välistada, et hagejal oli otsustav mõju tema tütarettevõtja tegevuse üle, koordineerides nimelt finantsinvesteeringuid Elf Aquitaine'i kontsernis.

103 Viimaks, nagu hageja lisaks väitis oma vastuses vastuväiteteatisele (vt selle vastuse lk 71) ja nagu see ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendusest 392, kui hageja kontrollis oma tütarettevõtja kõige olulisemaid kohustusi, kinnitab see asjaolu vaid komisjoni järeldust, et see tütarettevõtja ei olnud hagejast sõltumatu.

104 Neljandaks tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata hageja argument, et Arkema France ei teavitanud teda oma tegevusest turul ning esitas enda osas vastavalt Prantsuse õigusele ja oma põhikirjale vaid väga üldise raamatupidamisaruande. Lisaks asjaolule, et tuleb märkida, et seda argumenti ei kinnita ükski konkreetne tõend, räägib sellele argumendile vastu ka see, et nagu eespool punktis 103 märgiti, möönab hageja, et ta kontrollis oma tütarettevõtja kõige olulisemaid kohustusi.

105 Viiendaks tuleb osas, milles hageja väidab, et ta ei osalenud kunagi rikkumises, et ta ei olnud sellest teadlik ning et ta ei tulnud naatriumkloraadi turule eelnevale ega järgnevale turule, samuti mitte sellele turule, mis oli tema jaoks vähetähtis, tõdeda, et selliste elementidega ei saa tõendada Arkema France'i iseseisvust. Kõigepealt tuleb

meenutada, et nagu tuleneb kohtupraktikast, ei anna komisjonile õigust adresseerida trahve määrav otsus äriühingute kontserni emaettevõtjale mitte rikkumisele ässitav side emaettevõtja ja tema tütarettevõtja vahel ega ka seda enam emaettevõtja seotus nimetatud rikkumisega, vaid asjaolu, et nad moodustavad ülalmainitud tähenduses üheainsa ettevõtja (eespool punktis 55 viidatud kohtuotsus Michelin *vs.* komisjon, punkt 290). Edasi ei saa mingeid järeldusi teha ka asjaolust, et hageja ja Arkema France tegutsesid eraldiseisvatel turgudel või et naatriumkloraadi turg oli hageja jaoks vähetähtis. Seega tuleb tõdeda, et kontsernis, nagu see, mille emaettevõtja on hageja, kujutab ülesannete jaotamine tavapärast nähtust, mis ei saa ümber lükata eeldust, et hageja ja Arkema France moodustasid ühe ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses. Seega tuleb need argumendid ainetutena tagasi lükata.

106 Kuuendaks, mis puudutab hageja argumenti, et komisjon ei tunnistanud tegelikult õigust lükata ümber otsustava mõju teostamise eeldus, kuna ta leidis, et talle hageja esitatud andmete alusel ei ole võimalik tõendada Arkema France'i iseseisvust, siis tuleb see argument põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Vaidlustatud otsuses komisjon ei vaielnud nimelt vastu hageja õigusele esitada andmeid, mis lükkavad ümber otsustava mõju teostamise eelduse, vaid pärast seda, kui ta oli kontrollinud talle hageja poolt esitatud andmete kogumit, leidis komisjon õigesti, nagu ilmneb eespool punktides 95–105 esitatud järeldustest, et selle kogumi elemendid ei võimalda nimetatud eeldust ümber lükata.

107 Eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb jõuda järeldusele, et komisjon leidis õigesti, et hageja ei ole esitanud tõendeid, mis lükkaksid ümber otsustava mõju teostamise eelduse.

108 Järelikult tuleb esimese väite neljas osa osaliselt põhjendamatuse ning osaliselt tulemusetuse tõttu tagasi lükata.

Viies osa, mis puudutab otsustava mõju teostamise eelduse muutmist ümberlükkamatuks eelduseks

– Poolte argumendid

109 Hageja kinnitab, et lükates tagasi andmete kogumi, mille ta oli esitanud komisjonile, muutis komisjon otsustava mõju teostamise eelduse, mis peaks olema ümberlükatav eeldus, ümberlükkamatuks eelduseks.

110 Esiteks väidab hageja, et lihtsa eelduse muutmine ümberlükkamatuks eelduseks kahjustab süütuse presumptsiooni põhimõtet. Kõigepealt kujutab see muutmine endast *probatio diabolica*'t, nimelt tõendit, mida ei ole võimalik kummutada, ning seega kohtupraktikast tulenevalt lubamatut tõendit. Edasi täpsustas hageja kohtuistungil, et selline eeldus on vastuolus süütuse presumptsiooni põhimõttega, mis on sätestatud esiteks Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis (edaspidi „EIÕK"), nii nagu seda on tõlgendanud Euroopa Inimõiguste Kohus oma 7. oktoobri 1988. aasta otsuses kohtuasjas Salabiaku *vs.* Prantsusmaa (A-seeria, nr 141-A, lk 28), ning teiseks 7. detsembril 2000 Nice'is välja kuulutatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas (ELT C 364, lk 1), millel on EL lepingu artikli 6 lõike 1 esimese lõigu kohaselt sama õiguslik väärtus kui aluslepingutel. Viimaks, vastates

kohtuistungil Üldkohtu küsimustele, täpsustas hageja, et ta leiab, et eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon on vastuolus eespool toodud sätetega.

111 Teiseks leiab hageja, et komisjon muutis vaidlustatud otsuses esitatud otsustava mõju teostamise eelduse ümberlükkamise võimatuks.

112 Esiteks ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 396 ja 412, et komisjon tõdeb, et otsustava mõju teostamise eeldust on praktikas peaaegu võimatu ümber lükata, sest komisjon märgib otsuses nimelt, et „see eeldus osutub tõeks peaaegu kõigil juhtudel".

113 Teiseks keeldus komisjon arvesse võtmast andmeid, mille hageja oli esitanud otsustava mõju teostamise eelduse ümberlükkamiseks, samas kui sellised andmeid, kui nendele viitas komisjon, võimaldasid viimasel seda eeldust toetada.

114 Kolmandaks nähtub vaidlustatud otsuse põhjenduse 401 lõpust, et komisjon leiab valesti, et emaettevõtjat tuleb lugeda rikkumise eest vastutavaks, olenemata sellest, kas ta on oma tütarettevõtja tegevusse sekkunud või mitte, kas ta on viimasel lasknud vabalt tegutseda või mitte ning kas ta oli tütarettevõtja toime pandud rikkumistest teadlik või mitte.

115 Neljandaks jättis komisjon tegemata kohased järeldused oma tõlgendusveast, mille tegemist ta ärakuulamise eest vastutava ametniku juures tunnistas ja mille ta tegi seoses Arkema France'i 18. oktoobri 2004. aasta märkustega, mille viimane oli tema teabenõudele talle 10. septembril 2004 esitanud ning milles komisjon ajas segamini Elf Atochemi ja hageja.

116 Viiendaks tugines komisjon vaidlustatud otsuses mitte konkreetsetele asjaoludele, mis kinnitavad hageja otsustavat mõju Arkema France'i kaubandusalasele juhtimisele, vaid pelgalt tõendamata kinnitustele, mis kujutasid endast teisi eeldusi ja oletusi, mida ta kunagi ei kontrollinud.

117 Kuuendaks tuleb asjaolust, et hageja esitatud andmete kogum lükati tervikuna tagasi, järeldada, et komisjon nõuab negatiivseid dokumentaalseid tõendeid emaettevõtja sekkumise puudumise kohta oma tütarettevõtja kaubanduspoliitikasse.

118 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

119 Hageja väidab sisuliselt, et kuna komisjon lükkas tagasi tema esitatud andmed, muutis komisjon otsustava mõju teostamise eelduse ümberlükkamatuks eelduseks. Niisugune eeldus on õigusvastane nii EIÕK ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta suhtes kui ka arvestades Euroopa Liidu kohtute ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat.

120 Selles osas tuleb märkida, et kooskõlas eespool punktis 52 viidatud kohtupraktikaga ei nõutud hagejalt, et ta esitaks tõendi selle kohta, et ta ei sekkunud oma tütarettevõtja juhtimisse, vaid üksnes, et ta esitaks piisavad tõendid, millest ilmneks, et tema tütarettevõtja tegutses kõnealusel turul iseseisvalt.

121 Asjaolu, et hageja ei ole käesoleval juhul esitanud tõendeid, mis lükkaksid otsustava mõju teostamise eelduse ümber, nagu see ilmneb esimese väite neljanda osa analüüsimisel (vt eespool punktid 95–106), ei tähenda siiski, et seda eeldust ei saa mingil juhul ümber lükata.

122 Sel põhjusel tuleb tulemusetuse tõttu esiteks tagasi lükata eespool punktis 110 esitatud hageja argument, mille kohaselt on sisuliselt otsustava mõju teostamise eeldus, mille komisjon esitas vaidlustatud otsuses ja mille õiguspärasust on Euroopa Kohus tunnustanud eespool punktis 45 viidatud kohtuotsuses Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, vastuolus süütuse presumptsiooni põhimõttega, nagu see on esiteks sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja EIÕK-s ning nagu seda on teiseks tõlgendanud Euroopa Inimõiguste Kohus ja liidu kohtud. Teiseks tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata eespool punktides 111–117 esitatud argumendid, mille kohaselt leidis komisjon sisuliselt valesti, et talle hageja esitatud andmed kinnitasid, et tal ei olnud Arkema France'i üle otsustavat mõju, kuna – nagu tuvastati esimese väite neljanda osa raames (vt eespool punktid 95–106) – asjaolu tõttu, et mitte ühestki hageja esitatud kaudsest tõendist ei olnud käesoleval juhul võimalik järeldada Arkema France'i iseseisvust turul, omistas komisjon vaidlustatud otsuses vastutuse rikkumise eest hagejale.

123 Seega tuleb osaliselt põhjendamatuse ning osaliselt tulemusetuse tõttu tagasi lükata esimese väite viiendas osas ning järelikult esimene väide tervikuna.

Teine väide, et kõnealuse rikkumise eest hagejale vastutuse omistamisega on rikutud kuut aluspõhimõtet

124 Hageja väidab sisuliselt, et kuna komisjon pani talle süüks Arkema France'i rikkumise, rikkus komisjon kuut aluspõhimõtet. Käesolev väide koosneb seega kuuest osast.

Esimene osa, mis puudutab hageja kaitseõiguste rikkumist

– Poolte argumendid

125 Hageja leiab sisuliselt, et tema kaitseõigusi on rikutud enne ja pärast vastuväiteteatise talle esitamist.

126 Esiteks väidab hageja kõigepealt, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 406 asuva komisjoni hinnangu, mille kohaselt ta ei pidanud tema suhtes üles näitama erilist hoolsust enne vastuväiteteatisest teatamist, lükkab ümber kohtupraktika, nagu see tuleneb Euroopa Kohtu 2. oktoobri 2003. aasta otsusest kohtuasjas C-194/99 P: Thyssen Stahl *vs.* komisjon (EKL 2003, lk I-10921) ja 21. septembri 2006. aasta otsusest kohtuasjas C-105/04 P: Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied *vs.* komisjon (EKL 2006, lk I-8725). Hageja leiab nimelt, et komisjon oleks pidanud enne vastuväiteteatise saatmist kasutama oma uurimispädevust, et saada hagejalt andmed, mis toetavad otsustava mõju teostamise eeldust, selle

asemel et rahulduda Arkema France'i esitatuga. Kohtuistungil täpsustas ta, et selline kohustus tuleneb ka Üldkohtu 8. juuli 2008. aasta otsusest kohtuasjas T-99/04: AC-Treuhand *vs*. komisjon (EKL 2008, lk II-1501) ning komisjoni hea tava koodeksist EL toimimise lepingu artiklite 101 ja 102 kohta (edaspidi „hea tava koodeks"), mis kohtuistungi kuupäeval oli kättesaadav komisjoni Internetilehel.

127 Edasi, kuna puudusid hageja suhtes hoolsad uurimismeetmed, võeti temalt õigus enne vastuväiteteatise vastuvõtmist selgitada Elf Aquitaine'i kontserni toimimise viisi, tema suhteid Arkema France'iga ning tema puhtalt passiivset rolli tema tegevuse juhtimisel seoses naatriumkloraadiga. Tal oli ka võimatu kontrollida Arkema France'i esitatud sellise teabe tõelevastavust, mille viimane palus lugeda konfidentsiaalseks, nagu hageja käive, mille Arkema France oli esitanud komisjonile vastusena teabenõudele.

128 Lisaks kuna uurimine puudutas ajavahemikku pärast Arkema France'i lahkumist Elf Aquitaine'i kontsernist, ei olnud komisjonil võimalik 18. mail 2006 saada täielikke vastuseid küsimustele, mis ta Arkema France'ile oli esitanud. Hageja kaotas seega võimaluse esiteks lasta muuta tema suhtes esitatud etteheiteid, tõendades alates uurimise staadiumist võimatust omistada talle Arkema France'i toime pandud rikkumine, ning teiseks vältida seda, et talle määratakse kaks eraldi trahvi. Ta lisas kohtuistungil, et kuna vastuväiteteatis jõudis temani kuupäeval, mil Arkema France ei kuulunud enam Elf Aquitaine'i kontserni, ning uurimise algusest oli möödunud neli aastat, ei olnud tal enam tõendeid, mis võimaldanuks kaitsta tal ennast tõhusalt selle teatise teatavakstegemise päeval.

129 Viimaks raskendas hageja kaitsevõime rikkumist komisjoni ebaühtne ja vastuoluline seisukoht monokloroäädikhappe otsuses, 31. mai 2006. aasta otsuses K(2006) 2098 (lõplik), mis käsitleb [EÜ] artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 alusel algatatud menetlust (juhtum COMP/F/38.645 – Metakrülaadid) (ELT 2006, L 322, lk 20; edaspidi „metakrülaatide otsus"), vesinikperoksiidi otsuses ja vaidlustatud otsuses.

130 Peale selle märkis hageja kohtuistungil esiteks, et Euroopa Kohus on oma 8. juuli 1999. aasta otsuses kohtuasjas C-199/92 P: Hüls *vs*. komisjon (EKL 1999, lk I-4287), 22. mai 2008. aasta otsuses kohtuasjas C-266/06 P: Evonik Degussa *vs*. komisjon ja nõukogu (kohtulahendite kogumikus ei avaldata), ja 23. detsembri 2009. aasta otsuses kohtuasjas C-45/08: Spector Photo Group ja Van Raemdonck (EKL 2009, lk I-12073) kinnitanud, et trahvid konkurentsiõiguses kuuluvad karistusõiguse valdkonda, ning teiseks, et Euroopa Liidu põhiõiguste harta, mis jõustus 1. detsembril 2009, oli Üldkohtus pooleliolevate kohtuasjade suhtes viivitamata kohaldatav. Selle raames väidab ta, et rikutud on tema põhiõigusi, kuna komisjon leidis valesti, et „see on ettevõtja, mitte iga juriidiline isik eraldi, kelle põhiõigusi tuleb kaitsta".

131 Teiseks kinnitab hageja, et vaidlustatud otsuse põhjendustest 402–406 tuleneb, et komisjon rikkus kohtupraktikas väljakujunenud nõudeid, jättes hoolikalt analüüsimata nende kaudsete tõendite kogumi kõik elemendid, mille hageja oli esitanud otsustava mõju teostamise eelduse ümberlükkamiseks, kuna komisjon piirdus nende elementide tagasilükkamisel põhjendamata kinnituste, oletuste ja puhtalt teoreetiliste eeldustega, mis ei vasta Elf Aquitaine'i kontserni tegelikule toimimisele kõnealuste asjaolude hetkel.

132 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

133 Hageja väidab, et komisjon rikkus tema kaitseõigusi, kuna esiteks ei võtnud ta enne vastuväiteteatise talle teatavaks tegemist tema suhtes ühtegi uurimismeedet ning teiseks jättis pärast selle teatise teatavaks tegemist hoolikalt analüüsimata nende kaudsete tõendite kogumi kõik elemendid, mille ta oli esitanud otsustava mõju teostamise eelduse ümberlükkamiseks.

134 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab kaitseõiguste järgimine, et huvitatud ettevõtjal võimaldatakse haldusmenetluse käigus esitada tõhusalt oma seisukoht nende väidetavate faktiliste asjaolude ja dokumentide tõelevastavuse ning asjakohasuse kohta, millele komisjon viitab, et toetada oma väidet asutamislepingu rikkumise olemasolu kohta (Euroopa Kohtu 7. juuni 1983. aasta otsus liidetud kohtuasjades 100/80–103/80: Musique Diffusion française jt *vs*. komisjon, EKL 1983, lk 1825, punkt 10, ja 6. aprilli 1995. aasta otsus kohtuasjas C-310/93 P: BPB Industries ja British Gypsum *vs*. komisjon, EKL 1995, lk I-865, punkt 21).

135 Sarnaselt nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määrusega nr 17 esimene määrus [EÜ] artiklite 81 ja 82 rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204; ELT eriväljaanne 08/01, lk 3), mis tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega nr 1/2003, on viimati nimetatud määrus artikli 27 lõikes 1 sätestatud, et pooltele saadetakse vastuväiteteatis, milles peavad selgelt olema esitatud kõik olulised asjaolud, millele komisjon tugines menetluse selles staadiumis (eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Aalborg Portland jt *vs*. komisjon, punkt 67), et huvitatud isikud saaksid tõepoolest teada, millist tegevust komisjon neile ette heidab, ning kaitsta end tõhusalt enne, kui komisjon teeb lõppotsuse. Selline vastuväiteteatis kujutab endast menetluslikku tagatist, millega kohaldatakse ühenduse õiguse aluspõhimõtet, mis nõuab kaitseõiguste järgimist kogu menetluses (Euroopa Kohtu 3. septembri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-322/07 P, C-327/07 P ja C-338/07 P: Papierfabrik August Koehler jt *vs*. komisjon, EKL 2009, lk I-7191, punkt 35).

136 See põhimõte nõuab muu hulgas, et vastuväiteteatis, mille komisjon saadab ettevõtjale, kellele ta kavatseb määrata karistuse konkurentsieeskirjade rikkumise eest, sisaldaks tema vastu kasutatavaid peamisi asjaolusid, nagu ette heidetavad faktid, nendele antav kvalifikatsioon ja tõendid, millele komisjon tugineb, selleks et nimetatud ettevõtjal oleks võimalik tema suhtes algatatud haldusmenetluses oma argumente tulemuslikult esitada (vt eespool punktis 135 viidatud kohtuotsus Papierfabrik August Koehler jt *vs.* komisjon, punkt 36, ja seal viidatud kohtupraktika).

137 Eelkõige tuleb vastuväiteteatises üheselt täpsustada juriidiline isik, kellele võidakse trahvid määrata, vastuväiteteatis tuleb edastada viimati nimetatule ning selles teatises peab olema märgitud, milline on selle isiku seisund, kellele väidetavaid asjaolusid ette heidetakse (vt selle kohta eespool punktis 135 viidatud kohtuotsus Papierfabrik August Koehler jt *vs.* komisjon, punktid 37 ja 38).

138 Eeskätt vastuväiteteatisega teavitatakse asjaomast ettevõtjat kõikidest olulistest asjaoludest, millele komisjon selles menetlusstaadiumis tugineb. Järelikult saab asjaomane ettevõtja oma kaitseõigusi täielikult kasutada alles pärast vastuväiteteatise saatmist (vt Euroopa Kohtu 25. jaanuari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-407/04 P: Dalmine *vs.* komisjon, EKL 2007, lk I-829, punkt 59, ja seal viidatud kohtupraktika, ning eespool punktis 126 viidatud kohtuotsus AC-Treuhand *vs.* komisjon, punkt 48).

139 Mis puudutab hageja esimest etteheidet, mille kohaselt riivas komisjon tema kaitseõigusi, kuna ta ei võtnud enne vastuväiteteatise talle teatavaks tegemist tema suhtes ühtegi uurimismeedet, siis tuleb märkida, et kuigi pooled ei esitanud Üldkohtule seda vastuväiteteatist, tuleneb siiski üheselt hageja 27. septembri 2007. aasta märkustest vastusena sellele teatisele, et komisjon teavitas teda, et ta kavatseb panna talle süüks Arkema France'i rikkumise otsustava mõju teostamise eelduse alusel. Hageja oli seega teadlik etteheitest, mis oli esitatud tema vastu selles teatises, ning talle oli sellele

teatisele vastamine tehtud võimalikuks, mida ta kirjalikult tegelikult tegi. Lisaks ei vaidle hageja vastu, et talle oli ärakuulamise eest vastutava ametniku juures antud võimalus esitada – mida ta tegelikult tegi – selle teatise kohta oma märkused.

140 Asjaolu, et komisjon ei võtnud enne vastuväiteteatise hagejale teatavaks tegemist tema suhtes ühtegi uurimismeedet, või ka, et – nagu ta muide märkis – komisjon oli eelnevates otsustes omistanud või jätnud omistamata talle vastutuse muude tema tütarettevõtja toime pandud rikkumiste eest, ei saa kahtluse alla seada järeldust, et komisjonil oli võimalik teda puudutavatest etteheidetest teda esimest korda teavitada selles teatises. Nimelt oli hagejale antud võimalus teha haldusmenetluses oma seisukoht komisjoni vastuväiteteatises toodud faktide ja asjaolude tegelikkuse ja asjakohasuse kohta tõhusalt teatavaks nii oma märkustes vastusena sellele teatisele kui ka ärakuulamise eest vastutava ametniku juures.

141 Seega ei rikkunud komisjon hageja kaitseõigusi, kui ta jättis enne vastuväiteteatise talle teatavaks tegemist tema suhtes uurimismeetmed võtmata.

142 Hageja ülejäänud argumendid ei lükka seda järeldust ümber.

143 Esiteks mis puudutab kohtuistungil hageja esitatud argumenti, mille kohaselt rikkus komisjon tema põhiõigusi – nagu need tulenevad ühenduse kohtupraktikast ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartast –, kuna ta leidis valesti, et see on ettevõtja, mitte iga juriidiline isik eraldi, kelle põhiõigusi tuleb kaitsta, siis tuleb see põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Lisaks asjaolule, et vaidlustatud otsusest ega komisjoni materjalidest ei ilmne, et ta oleks andnud sellise hinnangu, tuleb tõdeda, nagu nähtub vaidlustatud

otsuse põhjendusest 66 ja selle otsuse resolutsiooni artiklist 4, et komisjon saatis vastuväiteteatise ning vaidlustatud otsuse nii hagejale kui Arkema France'ile kummalegi eraldi, nii et haldusmenetluses ning vaidlustatud otsuse tegemisel järgis ta kummagi äriühingu kaitseõigusi.

144 Teiseks tuleb samuti põhjendamatuse tõttu tagasi lükata argument, mille kohaselt tuleneb eespool punktis 126 viidatud kohtupraktikast, et komisjon tõdes käesoleval juhul valesti, et ta ei pidanud hageja suhtes üles näitama erilist hoolsust.

145 Kõigepealt otsustas Euroopa Kohus eespool punktis 126 viidatud kohtuotsuses Thyssen Stahl *vs.* komisjon (punkt 31), et tuleb tõdeda, et komisjon rikub ettevõtja kaitseõigusi, kui esineb võimalus, et komisjoni poolt normide eiramise tõttu oleks haldusmenetlus võinud viia teistsuguse tulemuseni. Selles punktis leidis Euroopa Kohus samuti, et ettevõtja näitab, et selline rikkumine on aset leidnud, kui ta tõendab piisavalt, mitte et komisjoni otsusel oleks olnud teistsugune sisu, vaid et ta oleks normi eiramise puudumisel oma kaitset saanud paremini teostada, näiteks asjaolu tõttu, et ta oleks võinud oma kaitseks kasutada dokumente, millega tal haldusmenetluses tutvuda ei lubatud. Käesoleval juhul tuleb nimelt tõdeda, et hageja ei tõenda, et asjaolu, et komisjon ei võtnud enne vastuväiteteatise talle teatavaks tegemist tema suhtes ühtegi uurimismeedet, oleks võinud komisjoni viia vaidlustatud otsuses teistsuguse tulemuseni. Vastupidi hageja väidetule oli tal nimelt võimalus teha vastuväiteteatise alusel teatavaks oma märkused Elf Aquitaine'i kontserni toimimise viisi kohta, oma suhete kohta Arkema France'iga ning oma väidetavalt puhtalt passiivse rolli kohta tema tegevuse juhtimisel seoses naatriumkloraadiga.

146 Edasi otsustas Euroopa Kohus eespool punktis 126 viidatud kohtuotsuses Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied *vs.* komisjon (punktid 48–50 ja 56) nimelt, et takistada tuleb seda, et uurimisetapis kahjustatakse neid õigusi menetluse ülemäärase kestuse tõttu heastamatult ja et selline kestus võiks takistada tõendite esitamist, millega tahetakse ümber lükata sellise käitumise esinemist, mille tagajärjel tekib asjaomaste ettevõtjate vastutus. Käesoleval juhul tuleb aga märkida, et hageja ei esita ühtegi konkreetset tõendit, millest ilmneks, et vaidlustatud otsuse tegemiseni viinud menetluse uurimisetapp oli ülemäärase kestusega ning see takistas tal esitada andmeid, mis lükkavad ümber otsustava mõju teostamise eelduse.

147 Viimaks tõdes Üldkohus eespool punktis 126 viidatud kohtuotsuses AC-Treuhand *vs.* komisjon (punkt 56), et komisjon on kohustatud asjassepuutuvat ettevõtjat teavitama juba esimese uurimistoimingu tegemisel, sealhulgas teabenõuetes, mille ta saatis ettevõtjale määruse nr 17 artikli 11 alusel, eelkõige uurimise esemest ja eesmärgist. Selle kohtuotsuse punktis 58 meenutas Üldkohus samuti, et kohtupraktikast tuleneb, et üksnes siis, kui komisjoni poolt normi eiramine mõjutab konkreetselt kõnealuse ettevõtja kaitseõigusi haldusmenetluses, võib selline eiramine tuua kaasa komisjoni lõppotsuse tühistamise. Lisaks asjaolule, et sellest kohtuotsusest ei saa järeldada, et komisjon peab – nagu kinnitab hageja – võtma enne vastuväiteteatise saamist ettevõtja suhtes uurimismeetmed, kui ta leiab, et tal on ka teavet, millega on sellise teatise saatmine põhjendatud, tuleb käesoleval juhul märkida, et hageja ei esita ühtegi konkreetset asjaolu, mis kinnitaks, et temalt võeti seetõttu võimalus esitada tõend selle kohta, et tal ei olnud otsustavat mõju Arkema France'i üle.

148 Kolmandaks mis puudutab argumenti, et komisjon rikkus hea tava koodeksit, kuna ta ei võtnud hageja suhtes ühtegi uurimismeedet, siis tuleb esiteks tõdeda, et see koodeks, mida kohaldatakse vastavalt selle punktile 5 vaid pooleliolevatele ja tulevatele kohtuasjadele alates koodeksi Euroopa Liidu Teatajas avaldamisest, võeti vastu pärast vaidlustatud otsuse tegemist ning seega ei ole see käesoleva juhtumi asjaoludele

kohaldatav. Teiseks tuleb igal juhul märkida, et selle koodeksi punktis 14 on eespool punktis 126 viidatud kohtuotsust AC-Treuhand *vs.* komisjon (punkt 56) arvestades sätestatud, et „alates esimesest uurimismeetmest (tavaliselt teabenõue või kontrollimine) teavitatakse ettevõtjat asjaolust, et tema suhtes viiakse läbi esialgset uurimist, ning sellise uurimise esemest ja eesmärgist". Seega ilma, et oleks vajalik võtta seisukoht selle koodeksi õigusjõu kohta, tuleb igal juhul tõdeda, et koodeks ei loo komisjonile ühtegi kohustust võtta ettevõtja suhtes uurimismeetmed enne vastuväiteteatise vastuvõtmist.

149 Järelikult tuleb hageja esimene etteheide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

150 Mis puudutab hageja teist etteheidet, mille kohaselt rikkus komisjon tema kaitseõigusi, kuna ta ei kontrollinud hoolikalt nende andmete kogumi kõiki elemente, mille hageja oli esitanud otsustava mõju teostamise eelduse ümberlükkamiseks, siis tuleb tõdeda, et esiteks, nagu märgib komisjon, ei too hageja välja ühtegi vaidlustatud otsuses asuvad faktilist või õiguslikku asjaolu, mille kohta ta ei saanud vastuses vastuväiteteatisele selgitusi anda. Teiseks tuleb viidata vaidlustatud otsuse põhjendustele 397–415, et tõdeda, et komisjon vastas Arkema France'i ja hageja märkustes vastusena vastuväiteteatisele esitatud argumentidele põhjendatult ja ammendavalt. Järelikult ei saa komisjonile ette heita, et ta rikkus selles osas hageja kaitseõigusi.

151 Seega tuleb hageja teine etteheide ning esimene osa tervikuna põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine osa, mis puudutab protsessuaalse võrdsuse põhimõtte rikkumist

Poolte argumendid

152 Hageja väidab, et komisjon rikkus protsessuaalse võrdsuse põhimõtet. See rikkumine tuleneb käesoleval juhul asjaolust, et selle asemel et tuua välja konkreetsed asjaolud, mis võimaldavad anda teistsuguse selgituse käesoleva juhtumi asjaoludele, nagu need tulenevad hageja esitatud andmete kogumist, piirdus komisjon uute oletuste ja eelduste esitamisega, kuigi vastavalt kohtupraktikale oli hageja esitanud asjaolude kohta teistsuguse usutava selgituse, mis on vastuolus komisjoni omaga.

153 Kohtuistungil lisas hageja, et asjaolu, et komisjon ei viinud tema suhtes uurimist läbi hoolsalt, tõi endaga kaasa protsessuaalse võrdsuse põhimõtte rikkumise osas, kus ta oleks võinud „säilitada tõendeid" ning „kaitsta end oma tütarettevõtja tegevusse sekkumise süüdistuse eest".

154 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

155 Hageja väidab sisuliselt, et komisjon rikkus protsessuaalse võrdsuse põhimõtet, sest kuna ta esitas andmete kogumi, mis selgitas usutavalt asjaolu, et Arkema France tegutses iseseisvalt, pidi seega komisjon esitama konkreetsed tõendid, mis toetavad otsustava mõju teostamise eeldust.

156 Tuleb meenutada, et protsessuaalse võrdsuse põhimõte, nagu ka eeskätt võistlevuse põhimõte, on õiglase kohtumenetluse mõistest endast tulenevad põhimõtted (vt analoogia alusel Euroopa Kohtu 26. juuni 2007. aasta otsus kohtuasjas C-305/05: Ordre des barreaux francophones et germanophone jt, EKL 2007, lk I-5305, punkt 31; 2. detsembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-89/08 P: komisjon *vs.* Iirimaa jt, EKL 2009, lk I-11245, punkt 50, ning 17. detsembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-197/09 RX-II: Réexamen M *vs.* EMEA, EKL 2009, lk I-12033, punktid 39 ja 40). See tähendab nimelt kohustust anda kummalegi poolele mõistlik võimalus oma arvamuse esitamiseks tingimustes, mis ei asetaks ühte neist oma vastasega võrreldes oluliselt ebasoodsamasse olukorda (vt Euroopa Inimõiguste Kohtu 27. oktoobri 1993. aasta otsus kohtuasjas Dombo Beheer BV *vs.* Madalmaad, A-seeria, nr 274, punkt 33; 15. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas Ernst jt *vs.* Belgia, punkt 60, ja 18. aprilli 2006. aasta otsus kohtuasjas Vezon *vs.* Prantsusmaa, punkt 31).

157 Vastupidi hageja väidetule ei ole ta käesoleval juhul komisjoniga võrreldes oluliselt ebasoodsamas olukorras asjaolu tõttu, et viimane lähtus tema puhul otsustava mõju teostamise eeldusest, mis põhineb kapitali seoste olemasolul Arkema France'iga.

158 Nimelt kuna esiteks, nagu on märgitud eespool punktis 57, eeldas komisjon, et hagejal on otsustav mõju Arkema France'i üle, õigesti asjaolu alusel, et talle kuulub peaaegu kogu osalus tütarettevõtja aktsiakapitalis, ning teiseks, nagu tuleneb eespool punktides 139 ja 140 esitatud järeldustest, oli hagejal oma märkustes vastusena vastuväiteteatisele ning ärakuulamise eest vastutava ametniku juures lubatud esitada kõik õiguslikud ja faktilised asjaolud selle eelduse ümberlükkamiseks, ei ole komisjon käesoleval juhul rikkunud protsessuaalse võrdsuse põhimõtet.

159 Põhjendamatuse tõttu tuleb tagasi lükata kohtuistungil hageja esitatud argument, mille kohaselt rikkus komisjon protsessuaalse võrdsuse põhimõtet, sest kui uurimine oleks tema suhtes alustatud, oleks ta saanud „säilitada tõendeid" selle kohta, et Arkema France tegutses iseseisvalt, ning „kaitsta end oma tütarettevõtja tegevusse sekkumise süüdistuse eest". Kõigepealt tuleb nimelt meenutada, et hageja, kes

oli Arkema France'i emaettevõtja 10. septembril 2004, mil komisjon saatis Arkema France'ile teabenõude, võis alates sellest kuupäevast koguda võimalikke tõendeid oma tütarettevõtja iseseisvuse kohta. Lisaks ei toeta hageja vastavat argumenti mitte üksi konkreetne asjaolu, millest tuleneks, et tõendid, mis olid vajalikud tema kaitseks, olid kadunud või et vaidlustatud otsus oleks võinud olla teistsugune, kui tema suhtes oleks enne vastuväiteteatist võetud uurimismeede. Viimaks ei lükka igal juhul see argument ümber eespool punktis 158 toodud järeldust, mille kohaselt oli hagejal oma märkustes vastusena vastuväiteteatisele ning ärakuulamise eest vastutava ametniku juures lubatud esitada kõik otsustava mõju teostamise eelduse ümberlükkamiseks vajalikud õiguslikud ja faktilised asjaolud.

160 Järelikult tuleb teise väite teine osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas osa, mis puudutab süütuse presumptsiooni rikkumist

– Poolte argumendid

161 Hageja väidab, et komisjon rikkus süütuse presumptsiooni, mis on EÜ asutamislepinguga ning EIÕK artikli 6 lõikega 2 tagatud põhiõigus.

162 Esiteks märgib hageja, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 409–411 karistas komisjon teda EÜ artikli 81 rikkumise eest lähtudes eeldusest, mida ei kinnitanud ükski konkreetne asjaolu ning mille tõttu jättis komisjon tähelepanuta tema esitatud vastupidist kinnitavad tõendid. Niisugune vastutuse formaalne tuvastamine põhineb pelkadel vihjetel, mille Üldkohus 6. oktoobri 2005. aasta otsuses liidetud kohtuasjades T-22/02 ja T-23/02: Sumitomo Chemical ja Sumika Fine Chemicals *vs*. komisjon (EKL 2005, lk II-4065, punkt 106) hukka mõistnud.

163 Kõigepealt oli komisjon kohustatud tuvastama ühelt poolt Arkema France'i ja teiselt poolt hageja süü konkreetselt ja mõlema osas eraldi. Edasi ei olnud igal juhul hageja süü tuvastatud, kuna tema vastutuse tuvastamisel rikuti esiteks norme, mis reguleerivad rikkumise eest emaettevõtjale vastutuse omistamist, ning teiseks tema kaitseõigusi.

164 Viimaks märkis hageja kohtuistungil, et tema suhtes uurimise puudumine kinnitab, et komisjon tegutses eelarvamuse alusel. Hageja arvates põhineb vaidlustatud otsus sellel eelarvamusel, mis „püsis igavesti komisjoni menetluse tõttu ning mis on täna täiesti lubamatu, arvestades Euroopa Liidu põhiõiguste harta nõudeid", kuna lõppotsuse tegi institutsioon, kes samal ajal „viib läbi uurimise, menetleb asja ja teeb otsuse".

165 Teiseks kinnitab hageja kõigepealt, et kohaldades automaatselt tema suhtes otsustava mõju teostamise eeldust, lähtus komisjon tema puhul süü ümberlükkamatust eeldusest, mis kujutab endast *probatio diabolica*'t ning on lubamatu. Ta märgib, et Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika kohaselt peab mis tahes eeldus jääma kaitseõigusi kaitsvatesse piiridesse (vt eespool punktis 110 viidatud Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus kohtuasjas Salabiaku *vs.* Prantsusmaa, punkt 28, ja 23. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas nr 34619/97: Janosevic *vs.* Rootsi, punkt 101). Edasi tuleb ühenduse

kohtupraktikast, et välistada tuleb süü eelduse süstemaatiline kasutamine ning süü mis tahes eeldust peab olema võimalik tõhusalt ümber lükata isikul, kelle suhtes seda kohaldati.

166 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

167 Hageja viitab sisuliselt süütuse presumptsiooni rikkumisele, kuna komisjon karistas teda Arkema France'i toime pandud rikkumise eest, esiteks toetamata otsustava mõju teostamise eeldust ning jättes tähelepanuta hageja esitatud andmete kogumi, mis hageja arvates lükkab nimetatud eelduse ümber, ning teiseks rikkudes tema kaitseõigusi.

168 Kohtupraktika kohaselt tähendab süütuse presumptsioon seda, et kõiki süüdistatavaid peetakse süütuks kuni nende süü on õiguslikult kindlaks tehtud. Süütuse presumptsiooniga on seega vastuolus rikkumises süüdistava isiku vastutuse formaalne tuvastamine või sellele vihjamine menetlust lõpetavas otsuses, ilma et sellel isikul oleks olnud võimalik kasutada kaitseõiguse kasutamisega kaasnevaid garantiisid tavalist käiku järgiva ja vaidluse sisu alusel põhjendatud otsuseni jõudva menetluse raames (Üldkohtu 12. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-474/04: Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse *vs*. komisjon, EKL 2007, lk II-4225, punkt 76).

169 Käesoleval juhul puudub vaidlus selles, et hageja tütarettevõtja tunnistas kõnealuse rikkumise üles. Edasi, nagu on märgitud eespool punktis 57, eeldas komisjon vaidlustatud otsuses õigesti, et hageja oli vastutav oma tütarettevõtja tegevuse eest põhjusel,

et talle kuulus tütarettevõtjas rohkem kui 97% suurune osalus. Kuna – nagu on tõdetud eespool punktis 107, hageja otsustava mõju teostamise eeldust ümber ei lükanud, omistas komisjon õigesti talle vastutuse kõnealuse rikkumise eest.

170 Lisaks, nagu on märgitud teise väite esimese osa analüüsimisel, mis puudutab tema kaitseõiguste väidetavat rikkumist (vt eespool punktid 139 ja 140), oli hagejale antud võimalus teha haldusmenetluses oma seisukoht komisjoni vastuväiteteatises toodud faktide ja asjaolude tegelikkuse ja asjakohasuse kohta tõhusalt teatavaks nii oma märkustes vastusena sellele teatisele kui ka ärakuulamise eest vastutava ametniku juures, nii et tal oli võimalik kasutada kaitseõiguse kasutamisega kaasnevaid garantiisid tavalist käiku järgiva ja vaidluse sisu alusel põhjendatud otsuseni jõudva menetluse raames.

171 Viimaks, nagu on märgitud esimese väite viienda osa analüüsimisel (vt eespool punkt 121), siis asjaolu, et hageja ei esitanud käesoleval juhul tõendeid otsustava mõju teostamise eelduse ümberlükkamise kohta, ei tähenda, et seda eeldust ei saa mingil juhul ümber lükata ega ka seda – nagu märgib samuti hageja –, et komisjon pani talle süü ümberlükkamatu eelduse, mis kujutas endast *probatio diabolica*'t, ega ka seda, et ta karistas teda üksnes „eelarvamuse" alusel, mida hagejal ei olnud võimalik ümber lükata.

172 Seega ei ole komisjon jätnud tähelepanuta süütuse presumptsiooni, kui ta eeldas hageja otsustavat mõju tema tütarettevõtja üle.

173 Lisaks kuna hageja väitis kohtuistungil sisuliselt, et süütuse presumptsiooni, nagu see on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, on käesoleval juhul rikutud, kuna komisjon on institutsioon, kes „viib läbi uurimise, menetleb asja ja teeb otsuse", siis tuleb tõdeda, et nagu komisjon väitis suuliselt, esitati see etteheide hilinenult, kuna see sõnastati esimest korda kohtuistungi staadiumis ning seda ei saa pidada käesoleva väite täiendamiseks, nagu märgiti hagiavalduses, mille kohaselt on süütuse presumptsiooniga vastuolus otsustava mõju teostamise eeldus, millele komisjon tugines vaidlustatud otsuses. Seega tuleb see etteheide Üldkohtu kodukorra artikli 48 lõike 2 alusel lükata vastuvõetamatuse tõttu tagasi.

174 Järelikult tuleb teise väite kolmas osa osaliselt põhjendamatuse ning osaliselt vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

Neljas osa, mis puudutab oma tegude eest vastutamise ja karistuste individuaalsuse põhimõtte rikkumist

– Poolte argumendid

175 Hageja väidab, et komisjon rikkus isikliku vastutuse põhimõtet ja sellega kaasnevat karistuste individuaalsuse põhimõtet, kuna ühelt poolt lähtus ta hageja enda ja Arkema France'i väidetavalt moodustatud ettevõtja olemasolust ja vastutusest ning teiselt poolt määras hagejale esiteks trahvi, mis talle määrati solidaarselt Arkema France'iga, ning teiseks isikliku trahvi, kuigi ta oleks pidanud tunnistama kahe eraldiseisva majandusüksuse olemasolu, kuna puudusid konkreetsed elemendid otsustava mõju

teostamise eelduse toetamiseks. Nende põhimõtete rikkumist kinnitasid vaidlustatud otsuse põhjendused 313 ja 315, kus viidati rikkumise kaasautori ja autori mõistetele. Komisjon kvalifitseeris sel viisil hageja valesti kõnealuse rikkumise kaasautoriks.

176 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

177 Hageja väidab sisuliselt, et kuna komisjon omistas talle vastutuse kõnealuse rikkumise eest, rikkus komisjon oma tegude eest vastutamise ja karistuste individuaalsuse põhimõtet.

178 Karistuste ja sanktsioonide isiklikkuse põhimõtte kohaselt karistatakse füüsilist või juriidilist isikut üksnes asjaolude eest, mida heidetakse sellele isikule individuaalselt ette (Üldkohtu 13. detsembri 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-45/98 ja T-47/98: Krupp Thyssen Stainless ja Acciai speciali Terni *vs.* komisjon, EKL 2001, lk II-3757, punkt 63), kusjuures seda põhimõtet kohaldatakse kõigis haldusmenetlustes, mis võivad lõppeda konkurentsinormide alusel sanktsioonidega (Üldkohtu 4. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas T-304/02: Hoek Loos *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-1887, punkt 118).

179 Siiski, nagu ilmneb eespool punktides 45–50 toodud kohtupraktikast, peab see põhimõte arvestama ettevõtja mõistega EÜ artikli 81 tähenduses. Seega kui majandusüksus rikub konkurentsinorme, peab ta isikliku vastutuse põhimõtte kohaselt vastutama selle rikkumise eest.

180 Nimelt nagu on juba märgitud eespool punktis 105, ei anna komisjonile õigust adresseerida trahve määrav otsus äriühingute kontserni emaettevõtjale mitte rikkumisele ässitav side emaettevõtja ja tema tütarettevõtja vahel ega ka seda enam emaettevõtja seotus nimetatud rikkumisega, vaid asjaolu, et nad moodustavad EÜ artikli 81 tähenduses üheainsa ettevõtja (vt selle kohta eespool punktis 55 viidatud kohtuotsus Michelin *vs.* komisjon, punkt 292). Seega määrati isiklikult hagejale trahv rikkumise eest, mille toimepanijaks loeti ta ise majanduslike ja õiguslike seoste tõttu, mis teda ühendasid Arkema France'iga ning mis võimaldasid tal määrata viimase tegevuse turul.

181 Seega ei riku kõnealuse rikkumise eest hagejale vastutuse omistamine karistuste ja sanktsioonide isiklikkuse põhimõtet.

182 Selles osas tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata hageja argument, mille kohaselt tuleneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 313 ja 315, et komisjon pidas teda valesti rikkumise kaasautoriks või autoriks. Nimelt lisaks asjaolule, et nendes kaalutlustes ei kvalifitseeri komisjon hagejat selliseks, ilmneb selgelt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjenduste 367–375, 386, 387, 396 ja 415 koos tõlgendamisest, et ta leidis, et kuna hagejal on otsustav mõju Arkema France'i üle ja et nad kujutavad endast seega ettevõtjat EÜ artikli 81 tähenduses, tuli need äriühingud, kes moodustasid ettevõtja EÜ artikli 81 ja kes panid toime rikkumise, lugeda selle eest vastutavateks.

183 Järelikult tuleb teise väite neljas osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Viies osa, mis puudutab karistuste seaduslikkuse põhimõtte rikkumist

– Poolte argumendid

184 Hageja väidab, et kuna komisjon rikkus oma tegude eest vastutamise ja karistuste individuaalsuse põhimõtet, rikkus komisjon karistuste seaduslikkuse põhimõtet. Ta kinnitab, et teda karistati hoolimata sellest, et puuduvad igasugused õigusnormid, mille alusel on võimalik karistada rikkumise eest, mida ei ole ettevõtja suhtes tuvastatud. Esiteks on määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 kohaselt lubatud komisjonil karistada üksnes ettevõtjaid, kes on „rikkumises osalenud". Teiseks tuleneb suunistest, et komisjoni karistamispädevust võib teostada üksnes „[määruses nr 1/2003] ette nähtud piires".

185 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

186 Hageja väidab sisuliselt, et komisjon rikkus karistuste seaduslikkuse põhimõtet, karistades teda, kuigi määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 ja suunistes ei ole sellist karistust ette nähtud.

187 Kohtupraktika kohaselt nõuab karistuste seaduslikkuse põhimõte, et seadus määratleks selgelt rikkumised ja nende eest määratavad karistused. See tingimus on täidetud, kui puudutatud isik saab asjaomase sätte sõnastusest ja vajaduse korral kohtute poolt sellele antud tõlgendusest aru, millised teod või tegevusetused toovad kaasa kriminaalvastutuse (eespool punktis 130 viidatud kohtuotsus Evonik Degussa *vs.* komisjon ja nõukogu, punkt 39).

188 Tuleb märkida, et määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel võib komisjon otsusega määrata trahvid ettevõtjatele, kes rikuvad nimelt EÜ artiklit 81.

189 Arvestades eespool punktis 188 viidatud sätteid ning kuna on tuvastatud, et hageja ja tema tütarettevõtja Arkema France moodustasid ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses, võis komisjon käesoleval juhul karistuste seaduslikkuse põhimõtet rikkumata määrata kooskõlas eespool punktis 50 viidatud kohtupraktikaga trahvi juriidilistele isikutele, kes on osa sellest ettevõtjast.

190 Järelikult tuleb teise väite viies osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kuues osa, mis puudutab võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist

– Poolte argumendid

191 Hageja väidab, et käesolevas asjas on kahel viisil rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet, mille kohaselt vastavalt kohtupraktikale ei tohi sarnaseid olukordi kohelda erinevalt.

192 Esiteks väidab hageja, et komisjon rikkus võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna orgaaniliste peroksiidide otsuses ei omistatud talle vastutust rikkumise eest, milles Arkema

France oli osalenud, samas kui kõnealuste asjaolude aset leidmise ajal selles otsuses Elf Aquitaine'i kontserni juhiti sama moodi nagu vaidlustatud otsuses kõnealuste asjaolude aset leidmise ajal. Selles osas lisab ta, et komisjon rikkus seetõttu ka õiguskindluse põhimõtet.

193 Iseäranis märgib hageja, et tagasi tuleb lükata komisjoni argumendid, mille kohaselt asjaolu, et komisjon ei omistanud talle varem vastutust kõnealuse rikkumise eest, ei takista sellise vastutuse omistamist vaidlustatud otsuses, et tal on ulatuslik kaalutlusruum trahvide valdkonnas ning et ta ei ole seotud oma varasema otsuste tegemise praktikaga. Esiteks on ebajärjekindel, et sarnastes olukordades võib komisjon talle vastutuse rikkumise eest omistada või seda mitte teha. Teiseks ei kuulu selline õigus kaalutluspädevuse hulka, mis on talle antud konkurentsinormide tõhusa kohaldamise tagamiseks, vaid see on puhtalt ja pelgalt meelevaldne, ilma et seda oleks liidu kohtutel võimalik kontrollida.

194 Teiseks väidab hageja, et rikutud on ühelt poolt tema enda ja teiselt poolt Akzo Nobel'i ja ELSA võrdse kohtlemise põhimõtet. Selles osas märgib ta, et kuigi komisjon lähtub vaidlustatud otsuse põhjendustes 378–382 ja 481–483 konkreetsete andmete kogumist, et toetada otsustava mõju teostamise eeldust seoses EKA ja ELSA-ga, jätab ta esitamata konkreetsed tõendid tema puhul, et omistada talle Arkema Finance'i rikkumine. Selline ebavõrdne kohtlemine ei ole mitte millegagi põhjendatud.

195 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

196 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt nõuab võrdse kohtlemise põhimõte, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (vt Euroopa Kohtu 3. mai 2007. aasta otsus kohtuasjas C-303/05: Advocaten voor de Wereld, EKL 2007, lk I-3633, punkt 56, ja seal viidatud kohtupraktika).

197 Mis puudutab hageja esimest etteheidet, mille kohaselt rikkus komisjon nii võrdse kohtlemise põhimõtet kui ka õiguskindluse põhimõtet, kuna ta ei omistanud talle vastutust kõnealuse rikkumise eest orgaaniliste peroksiidide otsuses, siis tuleb see põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Ühelt poolt kuna komisjon oli orgaaniliste peroksiidide otsuse ja vaidlustatud otsuse tegemise vahelisel ajal juba omistanud hagejale vastutuse kolmes otsuses, nimelt monokloroäädikhappe otsus, vesinikperoksiidi otsus ja metakrülaatide otsus, tuvastatud rikkumiste eest, ei saanud ta tähelepanuta jätta sellise omistamise tingimusi. Teiselt poolt tuleb meenutada, et nagu on märgitud eespool punktis 60, siis kuna komisjonil on õigus, mitte aga kohustus panna rikkumise eest vastutus emaettevõtjale ning kuna sellise omistamise tingimused olid käesoleval juhul täidetud, siis pelk asjaolu, et komisjon ei teinud seda nii orgaaniliste peroksiidide otsuses, ei tähenda, et ta oleks vaidlustatud otsuses kohustatud andma sama hinnangu.

198 Lisaks tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata hageja argument, mille kohaselt on meelevaldne asjaolu, et komisjonil on kaalutlusruum, mis võimaldab tal tütarettevõtja toime pandud rikkumise selle emaettevõtjale süüks panna. Seega kui komisjonil on eespool punktis 60 viidatud kohtupraktikaga kooskõlas hindamisruum, et otsustada, kas vastutus rikkumise eest tuleb omistada emaettevõtjale, siis on samuti tõsi, et tema

otsus sellise omistamise kohta ei jää, nagu käesoleval juhul, välja liidu kohtute kontrolli alt, kes peavad kontrollima, kas vastutuse niisuguse omistamise tingimused on täidetud.

199 Seega tuleb hageja esimene etteheide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

200 Mis puudutab hageja teist etteheidet, mille kohaselt on teda Akzo Nobel'i ja ELSA-ga võrreldes vaidlustatud otsuses diskrimineerivalt koheldud, kuna erinevalt viimastest jättis komisjon esitamata konkreetsed tõendid hageja puhul, selleks et omistada talle vastutus kõnealuse rikkumise eest.

201 Esiteks põhineb see etteheide vaidlustatud otsuse valel tõlgendusel. Sarnaselt sellele, kuidas komisjon esitas täiendavad andmed, et toetada eeldust, et Akzo Nobel'il oli otsustav mõju oma tütarettevõtja EKA üle (vaidlustatud otsuse põhjendus 378) ning ELSA-l oma tütarettevõtja Finnish Chemicals'i üle (vaidlustatud otsuse põhjendus 481), tõi komisjon samuti välja andmed, mis toetavad eeldust, et hagejal oli otsustav mõju Arkema France'i üle (vaidlustatud otsuse põhjenduse 386).

202 Teiseks isegi kui vaidlustatud otsuses toetas komisjon otsustava mõju teostamise eeldust üksnes seoses Akzo Nobeli ja tema tütarettevtja EKA puhul ning samuti ELSA ja tema tütarettevõtja Finnish Chemicalsi puhul, mitte aga hageja ja tema tütarettevõtja puhul, ei sea see kahtluse alla selle otsuse õiguspärasust. Nagu ilmneb eespool punktis 77 esitatud hinnangust, ei pidanud komisjon toetama seda eeldust, arvestades asjaolu, et Elf Aquitaine'ile kuulus peaaegu kogu osalus tema tütarettevõtjas. Seega isegi kui eeldada, et need ettevõtjad olid sarnases olukorras, ei saa vaidlustatud

otsuse tühistamist kaasa tuua asjaolu, et komisjon otsustas toetada otsustava mõju teostamise eeldust üksnes neist mõnede puhul.

203 Järelikult tuleb hageja teine etteheide ning kuues osa tervikuna põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

204 Kuna teise väite kuus osa tuleb tagasi lükata osaliselt põhjendamatuse, osaliselt vastuvõetamatuse ja osaliselt tulemusetuse tõttu, siis tuleb see väide tervikuna tagasi lükata.

Kolmas väide, et moonutatud on hageja esitatud andmete kogumit

Poolte argumendid

205 Hageja väidab, et põhjendused, mis komisjon esitas vaidlustatud otsuse põhjendustes 400–404 selleks, et lükata tagasi hageja esitatud andmete kogum, annavad tunnistust sellest, et komisjon moonutas teatud andmeid, üldistades neid, tehes oletusi ja lähtudes tõendamata eeldustest. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 404 asuv komisjoni kinnitus, mille kohaselt vastavad käesoleva juhtumi asjaolud sellistele oletustele, toetab lisaks fakti, et ta moonutas neid andmeid.

206 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

207 Kõigepealt tuleb tõdeda, et selle väite toetuseks ei esita hageja ühtegi konkreetset tõendit, mis kinnitaks tema seisukohta, et komisjon moonutas andmete kogumit, mille ta oli esitanud otsustava mõju teostamise eelduse ümberlükkamiseks. Edasi kuna hageja väidab sisuliselt, et komisjon leidis valesti, et hageja poolt talle esitatud andmete kogum ei lükka ümber otsustava mõju teostamise eeldust, siis tuleb jõuda järeldusele, et see väide kujutab endast esimese väite neljanda osa ümbersõnastust ning järelikult tuleb see tagasi lükata samadel põhjendustel, nagu eespool punktides 95–107 toodud põhjendused, mille kohaselt otsustati, et hageja esitatud andmete kogum ei võimalda seda eeldust ümber lükata.

208 Seega tuleb kolmas väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Neljas väide, et vaidlustatud otsuses toodud põhjendused on vastuolulised

209 Hageja väidab, et vaidlustatud otsus sisaldab kolme vastuolu, mille tõttu see on tühine. Vastusena Üldkohtu küsimustele kinnitas hageja kohtuistungil, et selles osas pidas ta silmas põhjenduse puudumist. See väide koosneb kolmest osast.

Esimene osa, mis käsitleb EÜ artikli 81 lõike 1 tähenduses ettevõtja mõiste kohaldamist puudutavate põhjenduste vastuolulisust

– Poolte argumendid

210 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuses on EÜ artikli 81 lõike 1 tähenduses ettevõtja mõiste kohaldamist puudutavates põhjendustes vastuolu.

211 Esiteks märgib hageja, et kui vaidlustatud otsuse põhjendustest 1 ja 320 tuleneb, et komisjon leidis, et selle otsuse adressaate karistati nende osalemise eest kõnealuses rikkumises, siis komisjon märkis samal ajal sama otsuse põhjendustes 69, 384 ja 385 vastuoluliselt, et ta ei osalenud kunagi kõnealuses rikkumises.

212 Teiseks väidab hageja, et vaidlustatud otsuses on vastuolu põhjendustes, mis puudutavad EÜ artikli 81 lõike 1 tähenduses ettevõtja „tegevusraadiust", mida komisjon võttis arvesse.

213 Esiteks luges komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 16 ja 385 Arkema France'i ainsaks ettevõtjaks, kes vastutab rikkumise eest, samas kui selle otsuse põhjendustes 375 ja 415 leidis ta, et Arkema France'i toime pandud rikkumine tuleb hagejale omistada.

214 Teiseks esineb vastuolusid vaidlustatud otsuse põhjendustes, mis puudutavad hagejale määratud kahe trahvi summa arvutamist. Selles osas väidab hageja, et komisjon määras vaidlustatud otsuses talle isikliku trahvi, kuigi ta ei osalenud rikkumises ega olnud sellest teadlik ning et need kaks talle määratud trahvi arvutati tegevusraadiuste alusel, mis olid vastavad Arkema France'ile ning mida ta ei saanud kuidagi mõjutada.

215 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

216 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab EÜ artiklis 253 nõutav põhjendus olema kohandatud kõnealuse õigusakti olemusega ja peab näitama selgelt ja ühemõtteliselt õigusakti koostanud institutsiooni arutluskäiku, et huvitatud isik saaks teada vastuvõetud meetme põhjenduse ja pädev kohus võiks oma järelevalvet teostada. Põhjendus ei pea täpsustama kõiki asjakohaseid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna küsimust õigusakti põhjenduse kooskõlast EÜ artikliga 253 tuleb hinnata mitte üksnes akti sõnastuse alusel, vaid ka selle konteksti ja kõiki antud asjasse puutuvaid õigusnorme arvestades (vt Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63, ja seal viidatud kohtupraktika, ning eespool punktis 178 viidatud kohtuotsus Hoek Loos *vs*. komisjon, punkt 58).

217 Samuti tuleneb kohtupraktikast, et juhul kui EÜ artikli 81 kohaldamise otsus puudutab mitut adressaati ja tekitab probleemi rikkumise süükspanemise seisukohalt, peab see olema piisavalt põhjendatud iga adressaadi osas, eriti nende osas, kes vastavalt sellele otsusele vastutavad selle rikkumise tagajärgede eest (Üldkohtu

28. aprilli 1994. aasta otsus kohtuasjas T-38/92: AWS Benelux *vs*. komisjon, EKL 1994, lk II-211, punkt 26). Nii peab komisjoni otsus, selleks et see oleks rikkumise toime pannud tütarettevõtjate emaettevõtjate osas piisavalt põhjendatud, sisaldama üksikasjalikku ülevaadet põhjendustest, mis toetavad rikkumise nendele äriühingutele süükspanemist (vt selle kohta Üldkohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-327/94: SCA Holding *vs*. komisjon, EKL 1998, lk II-1373, punkt 80).

218 Ilma et oleks vajalik analüüsida vaidlustatud otsuse iga põhjendust, millele hageja viitab, tuleb käesoleval juhul tõdeda, et eespool punktides 41 ja 42 esitatud vaidlustatud otsuse põhjendustest 386 ja 387 ilmneb üheselt, et just lähtudes järeldusest, et hageja ja Arkema France moodustasid ühe ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses, otsustas komisjon omistada talle Arkema France'i toime pandud rikkumise ning määrata talle trahvid.

219 Isegi kui hageja viidatud vastuolud vaidlustatud otsuse põhjendustes osutusid tõeks, on samuti tõsi, et selles otsuses asuvad põhjendused võimaldasid esiteks hagejal saada teada tema karistamise ja talle trahvide määramise kaalutlustest, mida kinnitab asjaolu, et hageja vaidlustab nimelt oma kahes esimese väites vaidlustatud otsuse õiguspärasuse osas, milles komisjon omistas talle vastutuse kõnealuse rikkumise eest, ning oma kaheksandas ja üheksandas väites asjaolu, et trahv määrati talle Arkema France'iga solidaarselt ja isiklikult, ning teiseks Üldkohtul teostada oma kontrolli.

220 Lisaks, niivõrd kui hageja väidab, et põhjenduste vastuolu on tingitud asjaolust, et temale vaidlustatud otsuse artikli 2 punktides c ja e määratud trahvid arvutati Arkema France'ile „omaste tegevusraadiuste" alusel, tuleb see argument põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Selles osas tuleb nimelt märkida, et peale asjaolu, et hageja ei ole näidanud, milles seisneb trahvide sellise arvutamise vastuolulisus, tuleneb isikliku trahvi määramine ja asjaolu, et selline trahv arvutatakse Arkema France'ile omaste tegevusraadiuste alusel, otseselt suuniste kohaldamisest ning ei vaja vaidlustatud

otsuses seega eraldi põhjendamist. Neil asjaoludel tuleb neljanda väite esimene osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine osa, mis käsitleb vaidlustatud otsuse põhjenduste vastuolulisust osas, mis puudutab hageja teadlikkust kõnealusest rikkumisest

– Poolte argumendid

221 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuse põhjenduste vahel on vastuolu seoses sellega, kas ta võis olla teadlik Arkema France'i toime pandud rikkumisest. Esimesel korral kinnitas komisjon selles otsuses, et hageja oli tingimata teadlik Arkema France'i tegevusest, kuna hageja ja Arkema France'i töötajad kattusid, seejärel teisel korral märkis ta vaidlustatud otsuse põhjenduses 401 vastuoluliselt, et hageja võis mitte teada oma tütarettevõtja konkurentsivastasest tegevusest.

222 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

223 Osas, milles hageja väidab, et vaidlustatud otsuse teatud põhjendused on vastuolulised asjaolu puhul, et ta oli kõnealusest rikkumisest teadlik, tuleb tõdeda, et isegi kui

sellised vastuolud osutuksid tõeseks, ei mõjuta see asjaolu, et kuna Arkema France ja hageja moodustasid ühe ettevõtja EÜ artikli 81 lõike 1 tähenduses, võis komisjon kooskõlas eespool punktides 45–55 toodud kohtupraktikaga omistada vastutuse kõnealuse rikkumise eest hagejale sõltumata asjaolust, et ta oli sellest teadlik või et ta osales otseselt selles rikkumises, mis on asjaolu, mida komisjon ei pidanud tõendama. Seega ei mõjuta vaidlustatud otsuse põhjenduste vastuolulisus igal juhul vaidlustatud otsuse õiguspärasust.

224 Järelikult tuleb neljanda väite teine osa tulemusetuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas osa, mis käsitleb põhjenduste vastuolulisust osas, mis puudutab küsimust, milline peab oma laadilt olema emaettevõtja poolt tütarettevõtja üle teostatav kontroll, selleks et viimase toime pandud rikkumise saaks emaettevõtjale süüks panna

– Poolte argumendid

225 Hageja väidab, et vaidlustatud otsuse põhjendustes on kahekordne vastuolu.

226 Esiteks märgib hageja, et komisjon kinnitab õigesti vaidlustatud otsuse põhjenduses 407, et rikkumise eest vastutuse emaettevõtjale omistamiseks tuleb tõendada viimase tõhusat kontrolli tema tütarettevõtja kaubanduspoliitika üle. Hageja esitatud

andmete kogumi komisjoni poolt kontrollimisel – nagu see ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 403 ja 404 – selgus, et komisjon laiendas hageja selle tõhusa kontrolli kohaldamisala tema tütarettevõtja kaubanduspoliitikast kaugemale.

227 Teiseks väidab hageja, et vaidlustatud otsuse põhjendused 403 ja 404 on vastuolus selle otsuse põhjendusega 413, milles komisjon kinnitab, et ta tugines vesinikperoksiidi otsuses üksnes eeldusele, et hagejal on otsustav mõju oma tütarettevõtja kaubanduspoliitika üle.

228 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

229 Hageja väidab sisuliselt oma kahes esitatud etteheites, et vaidlustatud otsuse põhjendustes on vastuolud küsimuses, milline peab oma laadilt olema emaettevõtja poolt tütarettevõtja üle teostatav kontroll, selleks et komisjon saaks emaettevõtjale omistada vastutuse rikkumise eest.

230 Käesoleval juhul tuleb tõdeda, et isegi kui põhjenduste vastuolud vaidlustatud otsuses osutusid tõeks, ei mõjutanud need järeldust, mille kohaselt ei rikkunud komisjon selles osas oma põhjendamiskohustust, kuna esiteks – nagu ilmneb esimese väite neljanda osa analüüsimisest (vt eespool punktid 95–107) – oli hagejale antud võimalus saada teada põhjendused, mille tõttu komisjon järeldas, et hageja esitatud andmed ei võimaldanud ümber lükata otsustava mõju teostamise eeldust, ja järelikult võimalus

vaidlustada nende õiguspärasus, ning teiseks oli Üldkohtul võimalik teostada oma kontrolli.

231 Seega tuleb neljanda väite kolmas osa põhjendamatuse tõttu ja neljas väide tervikuna kui osaliselt põhjendamatu ja osaliselt tulemusetu tagasi lükata.

Viies väide, et rikutud on hea halduse põhimõtet

Poolte argumendid

232 Hageja väidab sisuliselt, et komisjon rikkus hea halduse põhimõtet.

233 Esiteks ei analüüsinud komisjon hoolikalt ja erapooletult kõiki asjassepuutuvaid faktilisi asjaolusid ja iseäranis teavet, mille hageja esitas talle oma märkustes vastusena vastuväiteteatisele ning mis tõendasid selgelt ja täpset Arkema France'i majanduslikku iseseisvust turul. Lisaks ei teostanud komisjon isiklikku ja konkreetset kontrolli hageja olukorra üle.

234 Teiseks seab hea halduse põhimõte komisjonile kohustuse kohaldada ettevõtjatele norme, mida ta kohaldab iseenda suhtes. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 358 meenutas komisjon, et tal on õigus tugineda kaudsete tõendite kogumile, et tõendada

rikkumist, samas kui ta keeldus tegelikult sellest tõendamisviisist käesoleval juhul hageja suhtes. Hageja viitab selles osas esimese väite neljandale ja viiendale osale.

235 Kolmandaks väidab hageja, et erinevalt vaidlustatud otsuse põhjenduses 314 komisjoni märgitust nõuab hea halduse põhimõte, nagu ta kinnitas seda oma märkustes vastusena vastuväiteteatisele, et komisjon peataks vaidlustatud otsuse tegemise, kuni Euroopa Kohus lahendab hagid, mille ta oli esitanud monokloroäädikhappe otsuse, vesinikperoksiidi otsuse ja metakrülaatide otsuse peale. Selles osas meenutab hageja, et see, et hagejat kohustatakse esitama uus hagi komisjoni otsuse tühistamiseks, võib olla vastuolus menetlusökonoomia nõudega, nagu otsustas Üldkohus oma 21. oktoobri 2004. aasta otsuses kohtuasjas T-36/99: Lenzig *vs.* komisjon (EKL 2004, lk II-3597).

236 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

237 Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et juhtudel, kui liidu institutsioonidel on oma ülesannete täitmisel kaalutlusõigus, on ühenduse õiguskorraga haldusmenetlustes antud tagatiste järgimine veelgi suurema tähtsusega. Nende tagatiste hulka kuuluvad eelkõige pädeva institutsiooni kohustus uurida hoolikalt ja erapooletult kõiki konkreetse juhtumi puhul tähtsust omavaid asjaolusid (Euroopa Kohtu 21. novembri 1991. aasta otsus kohtuasjas C-269/90: Technische Universität München, EKL 1991, lk I-5469, punkt 14; Üldkohtu 24. jaanuari 1992. aasta otsus kohtuasjas T-44/90: La Cinq *vs.* komisjon, EKL 1992, lk II-1, punkt 86, ja 20. märtsi 2002. aasta otsus kohtuasjas T-31/99: ABB Asea Brown Boveri *vs.* komisjon, EKL 2002, lk II-1881, punkt 99).

238 Käesoleval juhul tuleb eraldi uurida hageja kõiki kolme etteheidet, mille eesmärk on tõendada, et komisjon rikkus hea halduse põhimõtet.

239 Esiteks mis puudutab hageja etteheidet, et komisjon ei analüüsinud hoolikalt ja erapooletult andmeid, mille hageja oli esitatud, et ümber lükata otsustava mõju teostamise eeldus, ning ei analüüsinud tema konkreetset olukorda, siis tuleb see põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Lisaks asjaolule, et hageja ei esitanud ühtegi argumenti või eraldi tõendit, mis toetaks seda etteheidet, tuleneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 396–415, et komisjon analüüsis argumente, mille hageja esitas, et ümber lükata see eeldus, ning lükkas need argumendid sõnaselgelt tagasi.

240 Teiseks tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata hageja etteheide, mille kohaselt rikkus komisjon sisuliselt hea halduse põhimõtet, kuna käesoleval juhul ei nõustunud ta tegelikult sellega, et otsustava mõju teostamise eelduse ümberlükkamiseks võib kasutada kaudsete tõendite kogumit, samas kui komisjon kasutas sellist tõendamisviisi. Selles osas tuleb tõdeda, et nagu on märgitud esimese väite neljanda osa raames (vt eespool punktid 95–107), siis pärast seda, kui komisjon analüüsis hageja esitatud andmete kogumi elemente, leidis ta, et need ei lükka ümber otsustava mõju teostamise eeldust. Seega ei ole komisjon kõnealuses osas rikkunud hea halduse põhimõtet.

241 Kolmandaks tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata hageja etteheide, mille kohaselt oleks komisjon pidanud hea halduse ja menetlusökonoomia põhimõtte kohaselt peatama tema suhtes algatatud menetluse käesolevas kohtuasjas, kuni Üldkohus lahendab hagiavaldused, mille ta esitas monokloroäädikhappe otsuse, vesinikperoksiidi otsuse ja metakrülaatide otsuse peale. Kõigepealt tuleb tõdeda, et lisaks asjaolule, et komisjoni otsuse puhul eeldatakse selle kehtivust seni, kuni see ei ole tühistatud

või kehtetuks tunnistatud (Euroopa Kohtu 15. juuni 1994. aasta otsus kohtuasjas C-137/92 P: komisjon *vs.* BASF jt, EKL 1994, lk I-2555, punkt 48), ei kohusta mitte ükski õigusnorm komisjoni peatama otsuste tegemist kohtuasjades, mis puudutavad erinevaid asjaolusid. Vastupidi hageja kinnitatule ei tulene peale selle eespool punktis 236 viidatud kohtuotsusest Lenzing *vs.* komisjon (punkt 56), et komisjon oli käesoleval juhul menetlusökonoomia kaalutlustel kohustatud peatama vaidlustatud otsuse vastuvõtmise seni, kuni Üldkohus lahendab hagiavaldused, mille hageja oli esitanud teiste teda karistavate otsuste peale. Nimetatud kohtuotsuse punktis 58 tõdes Üldkohus sisuliselt, et kui muudetud on hagi esemeks olevat otsust, on pooltel lubatud kohandada oma nõudeid selle uue asjaolu ilmnemise tõttu, kuna sellistel asjaoludel „on hea õigusemõistmise põhimõtte ja menetlusökonoomia nõudega vastuolus kohustada hagejat esitama Üldkohtule uus tühistamishagi".

242 Järelikult tuleb hageja kolmas etteheide ning viies väide tervikuna põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kuues väide, et rikutud on õiguskindluse põhimõtet

Poolte argumendid

243 Hageja väidab sisuliselt, et vaidlustatud otsuses seatakse tõsiselt ohtu õiguskindlus, mille suhtes oli tal õiguspärane ootus, arvestades väljakujunenud kohtupraktikat, millele ta viitas esimese väite raames.

244 Esiteks põhineb kõnealuse rikkumise eest vastutuse hagejale omistamine vaidlustatud otsuses kriteeriumil, mis on nii uus kui ka arusaamatu ning mis sõltub komisjoni heast tahtest, kui puuduvad igasugused konkreetsed tõendid emaettevõtja väidetava sekkumise kohta tema tütarettevõtja kaubanduspoliitikasse.

245 Teiseks määras komisjon vaidlustatud otsuses esimest korda ja igasuguse õigusliku aluseta hagejale samade asjaolude eest kaks eraldiseisvat, kuid kumulatiivset trahvi, millest üks määrati talle isiklikult.

246 Kolmandaks väidab hageja, nagu ta tegi seda juba neljanda väite esimeses osas, et kuna teda Arkema France'iga ühendavad seosed on sarnased käesolevas kohtuasjas ja asjas, milles komisjon tegi orgaaniliste peroksiidide otsus, siis on arusaamatu, et komisjon juhindus mõlemas asjas täiesti erinevatest lahendustest.

247 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

248 Esiteks tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata hageja etteheide, mille kohaselt rikkus komisjon õiguskindluse põhimõtet, kuna ta otsustas omistada talle vastutuse kõnealuse rikkumise eest „uue" ja „arusaamatu" kriteeriumi alusel. Ühelt poolt, nagu on tõdetud eespool punktis 197, omistas komisjon enne vaidlustatud otsuse tegemist hagejale vastutuse rikkumiste eest, mille eest karistati kolmes otsuses, nimelt

monokloroäädikhappe otsus, vesinikperoksiidi otsus ja metakrülaatide otsus. Seega ei saanud ta õigesti väita, et emaettevõtjale rikkumise eest vastutuse omistamise tingimused ei olnud talle teada. Teiselt poolt, nagu ilmneb eespool punktides 45–55 esitatud kohtupraktikast, ei ole otsustava mõju teostamise eeldus, millele komisjon tugines vaidlustatud otsuses hageja karistamiseks, igal juhul „uus" ega „arusaamatu".

249 Teiseks mis puudutab hageja etteheidet, mille kohaselt rikkus komisjon õiguskindluse põhimõtet, määrates talle esimest korda ja igasuguse õigusliku aluseta samade asjaolude eest eraldiseisvat, kuid kumulatiivset trahvi, millest üks määrati isiklikult, siis tuleb kõigepealt tõdeda, et vastavalt määruse nr 17 artikli 15 lõikes 2 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikes 2 sätestatud karistustele võib komisjon otsusega määrata trahvid ettevõtjatele, kes rikuvad EÜ artiklit 81. Kinnitust on leidnud see, et määruse nr 17 artiklis 15 ja määruse nr 1/2003 artiklis 23 sätestatud sanktsioonide eesmärk on karistada ebaseadusliku tegevuse eest ning ennetada sellise tegevuse kordumist (vt Üldkohtu 15. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas T-15/02: BASF *vs.* komisjon, EKL 2006, lk II-497, punkt 218, ja seal viidatud kohtupraktika).

250 Kohtupraktika kohaselt vastutab rikkumise eest füüsiline või juriidiline isik, kes juhib asjaomast ettevõtjat rikkumise toimepanemise ajal, isegi kui rikkumise tuvastanud otsuse vastuvõtmise kuupäeval oli selle ettevõtte käitamise vastutus üle antud teisele isikule (Euroopa Kohtu 16. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-279/98 P: Cascades *vs.* komisjon, EKL 2000, lk I-9693, punkt 78).

251 EÜ artikli 81 alusel tehtud otsuse rakendamiseks ja täitmiseks tuleb see aga adresseerida üksusele, millel on õigusvõime (vt selle kohta eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Akzo Nobel jt *vs.* komisjon, punkt 59, ja eespool punktis 60 viidatud kohtuotsus PVC II, punkt 978). Seega kui komisjon teeb otsuse EÜ artikli 81 lõike 1 alusel, on ta

kohustatud identifitseerima füüsilise või juriidilise isiku või isikud, kellele saab omistada vastutuse kõnealuse ettevõtja tegevuse eest ja keda saab selle eest karistada ning kellele see otsus adresseeritakse (vt selle kohta Euroopa Kohtu 12. juuli 1984. aasta otsus kohtuasjas 170/83: Hydrotherm Gerätebau, EKL 1984, lk 2999, punkt 11).

252 Lisaks tuleb meenutada, et suunised, mille komisjon võttis vastu trahvide summa arvutamiseks, tagavad ettevõtjate õiguskindluse, arvestades et suunised määravad metodoloogia, mille kehtestas enda jaoks komisjon trahvide summa määramiseks (vt selle kohta Euroopa Kohtu 8. veebruari 2007. aasta otsus kohtuasjas C-3/06 P: Groupe Danone *vs*. komisjon, EKL 2007, lk I-1331; edaspidi „Euroopa Kohtu otsus Danone", punkt 23). Ametiasutus ei või konkreetsel juhul nendest kõrvale kalduda, kui ta ei esita võrdse kohtlemise põhimõttega kooskõlas olevaid põhjendusi (Euroopa Kohtu 18. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-397/03 P: Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients *vs*. komisjon, EKL 2006, lk I-4429, punkt 91).

253 Suuniste punktide 9–11 kohaselt toimub trahvi summa kindlaksmääramine kahes etapis. Suuniste punktide 12–26 alusel peab komisjon kõigepealt kindlaks määrama trahvi põhisumma, mis arvutatakse lähtuvalt kõnealuse ettevõtja müügiväärtuse protsendist, mida korrutatakse kartellikokkuleppes osalemise kestusega ning millele lisatakse summa, mis vastab teatud protsendile nimetatud müügiväärtusest, et ära hoida ettevõtjate osalemist kartellikokkulepetes. Seejärel võib komisjon suuniste punktide 27–29 alusel võtta arvesse asjaolusid, mis toovad kaasa trahvisumma vähendamise või suurendamise. Suuniste punktist 28 tuleneb, et sisuliselt võib korduvuse eest karistada trahvi põhisumma suurendamisega 100%-iga rikkumise eest, mis on eelnevalt tuvastatud rikkumisega samasugune või sarnane. Lisaks näevad suuniste punktid 30 ja 31 ette teatud asjaoludel suurendamise lisasumma. Nimelt suuniste punkti 30 kohaselt „komisjon pöörab erilist tähelepanu sellele, et oleks tagatud trahvide piisavalt

hoiatav mõju" ning „seepärast võib ta suurendada nendele ettevõtjatele määratavat trahvi, kellel on lisaks rikkumisega seotud kaupade ja teenuste müügile ka erakordselt suur käive". Selles osas tuleb meenutada, et Üldkohus on tõdenud, et kui ettevõtja, kelle kogukäive on tunduvalt suurem kartelli teiste osaliste käibest, suudab leida kergemini vajalikud rahalised vahendid oma trahvi tasumiseks, võib komisjon sellel alusel suurendada nimetatud trahvi, et tagada trahvi piisavalt hoiatav mõju (vt selle kohta 29. aprilli 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-236/01, T-239/01, T-244/01 kuni T-246/01, T-251/01 ja T-252/01: Tokai Carbon jt *vs.* komisjon, EKL 2004, lk II-1181, punkt 241).

254 Käesoleval juhul tuleb ühelt poolt märkida, et nagu ilmneb eespool punktidest 18–23, määras komisjon vaidlustatud otsuses vastavalt suuniste sätetele, mille sisu on kokku võetud eespool punktis 253, trahvi esiteks Arkema France'ile ja hagejale solidaarselt summas 22 700 000 eurot, mis vastab trahvi põhisummale (vt selle otsuse artikli 2 punkt c), teiseks ainult Arkema France'ile summas 20 430 000 eurot, mis vastab trahvi põhisumma korduvuse alusel suurendamisele 90% (selle otsuse artikli 2 punkt d) ja kolmandaks ainult hagejale summas 15 890 000 eurot (vt selle otsuse artikli 2 punkt e), mis vastab trahvi põhisumma 70-protsendilisele suurendamisele, mis on seotud tema muu käibe suurusega peale rikkumisega seotud kaupade käibe.

255 Teiselt poolt tuleb rõhutada, et kuigi hageja ja Arkema France moodustasid kõnealuse rikkumise toimepanemise ajal ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses, ei olnud seda ettevõtjat enam vaidlustatud otsuse tegemise ajal olemas, kuna nagu on märgitud eespool punktis 1, ei kontrollinud hageja Arkema France'i enam alates 2006. aastast.

256 Neil asjaoludel on määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikega 2 kooskõlas see, et komisjon võis esiteks määrata trahvi solidaarselt hagejale ja Arkema France'ile, kes olid vaidlusaluste asjaolude aset leidmise ajal kaks äriühingut, kes moodustasid ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses ning pidid vastutama kõnealuse rikkumise eest, ja teiseks eespool punktid 255 toodud asjaolu arvesse võtmiseks suurendama suuniste punkti 30 alusel trahvi põhisummat üksnes hageja puhul, kelle eriti suur käive – nagu komisjon tuvastas õigesti vaidlustatud otsuse põhjendustes 548 ja 549 – teiste karistatud üksustega võrreldes vaidlustatud otsuse tegemise ajal võimaldas tal kergemini leida vajalikud rahalised vahendid trahvi tasumiseks.

257 Seega tegutses komisjon, kui ta määras Arkema France'ile ja hagejale solidaarselt trahvi, mille summat suurendas ta hageja puhul veel 70%, kooskõlas trahvisumma kindlaksmääramise pädevusega, mis on tal määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel ning mida kohustub ta kasutama vastavalt suunistele. Hageja etteheide, et komisjon rikkus õiguskindluse põhimõtet, määrates talle ilma õigusliku aluseta kaks eraldiseisvat, kuid kumulatiivset trahvi, tuleb seega põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

258 Kolmandaks tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata hageja etteheide, mille kohaselt rikkus komisjon õiguskindluse põhimõtet „muutuvgeomeetriaga kaalutluse" tõttu, mida ta kasutas vaidlustatud otsuses ja vesinikperoksiidi otsuses. Lisaks asjaolule, et nendes kahes otsuses omistas komisjon sarnaselt vastutuse kõnealuste rikkumiste eest hagejale otsustava mõju teostamise eelduse alusel, tuleb igal juhul meenutada, et nagu see tuleneb eespool punktis 60 toodud kohtupraktikast, siis isegi kui komisjon ei omistanud sel viisil vastutust varasemas otsuses, ei takista miski tal seda teha hilisemas otsuses.

259 Seega tuleb kuues väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Seitsmes väide, et võimu on kuritarvitatud

Poolte argumendid

260 Hageja väidab, et sellega, et komisjon omistas talle vastutuse kõnealuse rikkumise eest ning määras talle kaks kumulatiivset trahvi, kuritarvitas komisjon võimu, mis tal on määruse nr 1/2003 alusel. Nimelt kaldusid talle määratud karistused kõrvale määruse kohasest õiguspärasest eesmärgist, kuna komisjon püüdis maksimaalselt karistada ühte teist ettevõtjat, kes ei olnud hageja, vaid käesoleval juhul tema tütarettevõtja, kes möönis oma vastutust kõnealuses rikkumises.

261 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

262 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on otsuse puhul võimu kuritarvitamisega tegemist vaid juhul, kui objektiivsetest, asjakohastest ja kooskõlas olevatest andmetest nähtub, et otsus on vastu võetud muudel eesmärkidel kui need, milleks see peaks mõeldud olema (vt Üldkohtu 16. septembri 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-133/95 ja T-204/95: IECC *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-3645, punkt 188, ja seal viidatud kohtupraktika).

263 Esiteks osas, milles hageja väidab sisuliselt, et komisjon kuritarvitas võimu, omistades talle vastutuse kõnealuse rikkumise eest, siis tuleb meenutada, et nagu on analüüsitud esimese väite viie osa raames, võis komisjon õigesti vastutust sel viisil omistada, kuna Arkema France ja hageja olid üks ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses.

264 Teiseks osas, milles hageja väidab sisuliselt, et komisjon kuritarvitas võimu, määrates talle vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis e isikliku trahvi, siis tuleb meenutada, et nagu seda on tõdetud kuuenda väite teise etteheite raames (vt eespool punktid 249–257), suurendas komisjon määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel ning kooskõlas suuniste punktiga 30 trahvi põhisummat üksnes hagejal.

265 Seega tuleb seitsmes väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kaheksas väide, et hagejale isikliku trahvi määramine on põhjendamatu

Poolte argumendid

266 Hageja väidab sisuliselt, et talle vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis e määratud trahv on õiguslikult põhjendamatu.

267 Esiteks leiab hageja, et talle määratud trahvil summas 15 890 000 eurot puudub õiguslik alus ning see rikub paljusid ühenduse õiguse sätteid ja põhimõtteid.

268 Esiteks on hagejale isikliku trahvi määramine vastuolus EÜ artikli 81 lõikega 1 ning määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikega 2. Ühelt poolt ei ole Arkema France'iga majandusüksuse puudumise tõttu hagejale isikliku trahvi määramine põhjendatud, kuna ta ei osalenud kõnealuses rikkumises. Teiselt poolt on vastuoluline väita, et hageja ja Arkema France moodustavad ühe ja sama ettevõtja, ning karistada isiklikult neist esimest, mis viib selleni, et tunnistatakse kahe ettevõtja olemasolu samas kontsernis. Lisaks toob üksnes otsene osalemine rikkumises kaasa vastutuse, mille tõttu tuleb määrata isiklik karistus. Kohtuistungil märkis hageja samuti, et selline trahv viib sama rikkumise eest kaks korda karistamiseni, mis on vastuolus Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga.

269 Teiseks rikub hagejale isikliku trahvi määramine suuniste punkti 30, kuna see punkt jätab võimaluse suurendada „ettevõtjatele määratavat trahvi" ning et käesoleval juhul oli ainus „oluline" ettevõtja Elf Aquitaine'i kontsernis Arkema France.

270 Kolmandaks leiab hageja kõigepealt, et talle määratud isiklik trahv rikub igasuguse õigusliku aluse puudumise tõttu süütuse presumptsiooni ning juriidilise isiku iseseisvuse, õiguspärasuse, oma tegude eest vastutamise ja karistuste individuaalsuse põhimõtet. Lisaks rikkus komisjon selles osas teist korda seaduslikkuse põhimõtet, kuna suuniste punktis 30 ei ole täpsustatud „hoiatava mõju nimel trahvi suurendamise" arvutamise parameetreid. Hagejale määratud trahvisumma suurendamine 70% ei põhine seega õiguslikul alusel ning rikub seaduslikkuse põhimõtet, mille kohaselt

peab karistusõigusakt olema piisavalt täpne. Kohtuistungil märkis hageja samuti, et suunistel ei ole igal juhul õigusnormi õigusjõudu.

271 Teiseks väidab hageja, et kuna komisjon rajas vaidlustatud otsuse põhjendustes 545–549 Arkema France'ile määratud isikliku trahvi väidetavale vajadusele tagada hoiatav mõju, „kuna ettevõtjal oli lisaks rikkumisega seotud kaupade ja teenuste müügile suur kogukäive", siis rikkus komisjon ühenduse õigust kahekordselt.

272 Esiteks on ühelt poolt ebaõiglane määrata hagejale hoiatamise tagamiseks isiklik trahv, samas kui seda trahvi arvutati Arkema France'ile määratud trahvi põhisumma alusel, mida on juba hoiatamise tagamiseks eraldi suurendatud. Teiselt poolt ei ole hagejale isikliku trahvi määramine asjakohane, kuna ettevõtjat, mille komisjoni arvates Arkema France ja hageja moodustasid, ei ole enam alates 2006. aastast olemas. Lisaks kui hoiatamine on tegur, mida komisjon võib trahvi summa arvutamisel arvesse võtta, ei ole see siiski trahvi enda õiguslik alus.

273 Teiseks leiab hageja, et komisjon ei saanud tugineda ainult tema kogukäibele, et määrata talle isiklik trahv, vaid ta oleks pidanud üksnes arvesse võtma kõnealuse toote käibe väikest osakaalu ettevõtja kogukäibes, et kindlaks määrata trahvi summa. Selles osas meenutab ta, et kohtupraktika kohaselt on ettevõtja kogukäibe olulisus vaid ligikaudne ja ebatäiuslik kriteerium trahvisumma kindlaksmääramisel. Kuna ta ei olnud

naatriumkloraadi turul EMP-s, on tema majanduslik võime kahjustada konkurentsi täiesti olematu.

274 Kolmandaks kinnitab hageja, et komisjon ei saanud tugineda metakrülaatide otsusele, et põhjendada talle isiklikult määratud trahvi vajadust, kuna nimetatud otsuse peale on käesoleval ajal esitatud Üldkohtusse tühistamishagi.

275 Neljandaks väidab hageja, et ebaõiglane on arvutada talle isiklikult määratud trahvi vaidlustatud otsuse põhjendustes 511–523 toodud raskuse, kestuse ja hoiatava mõju teguritest lähtuvalt, mille parameetrid jäävad talle arusaamatuks, kuna ta ei olnud teadlik kõnealusest rikkumisest ning ei saanud mõjutada neid parameetreid.

276 Viiendaks ei võtnud komisjon vaidlustatud otsuses hagejale isiklikult määratud trahvi arvutamisel piisavalt arvesse nelja tegurit. Kõigepealt oleks komisjon pidanud arvesse võtma asjaolu, et Arkema France oli kõnealuse rikkumisega seotud lühema aja kui EKA ja Finnish Chemicals. Edasi oleks komisjon pidanud arvesse võtma vaidlustatud otsuse põhjenduses 401 toodud kergendavat asjaolu võimaliku hooletuse kohta, mida hageja oma tütarettevõtja suhtes üles näitas. Lisaks oleks tulnud arvesse võtta menetlusnormi rikkumisi, mis kujutavad hageja teises väites loetletud põhiõiguste rikkumist. Viimaks oleks komisjon pidanud arvesse võtma Arkema France'i koostööd haldusmenetluses.

277 Kuuendaks rikub hagejale isikliku trahvi määramine võrdse kohtlemise põhimõtet kahekordselt.

278 Esiteks on hageja vaidlustatud otsuses käsitletavate teiste emaettevõtjate, nimelt Akzo Nobel'i, ELSA ja Uralita seas ainus emaettevõtja, kellele võidakse hoiatava mõju tagamiseks määrata isiklik trahv, samas kui selle trahvi puhul võeti ebaõiglaselt kaks korda arvesse hoiatavat mõju.

279 Teiseks märgib hageja, et vaidlustatud otsuse põhjendusest 524 tuleneb, et komisjon ümardas Arkema France'ile ja temale endale määratud trahvi põhisummat allapoole vaid 54 000 eurot, samas kui Finnish Chemicals'ile ja EKA-le määratud trahvide põhisummasid ümardati allapoole vastavalt 660 000 eurot ja 213 500 eurot. Hagejale isiklikult määratud trahv arvutati nimelt selle esimese baassumma alusel.

280 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

281 Hageja vaidleb sisuliselt vastu trahvile summas 15 890 000 eurot, mille komisjon määras talle vaidlustatud otsuse artikli 2 punkti e alusel. Selle raames esitab ta kuus etteheidet.

282 Oma esimeses etteheites esitab hageja kolm argumenti, mille kohaselt puudub komisjonil talle isikliku trahvi määramiseks õiguslik alus.

283 Esiteks osas, milles hageja väidab, et talle vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis e määratud trahv 15 890 000 eurot ei põhine ühelgi õiguslikul alusel ja rikub EÜ artikli 81 lõiget 1 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 lõiget 2, kuna Arkema France'iga puudub majandusüksus, ning et selle trahvi määramine rikub suuniste punkti 30, kuna see punkt viitab vaid võimalusele suurendada „ettevõtjatele määratavat trahvi", ning et käesoleval juhul on ainus „oluline" ettevõtja Elf Aquitaine'i kontsernis Arkema France, siis tuleb tõdeda, et see argument kujutab endast kuuenda väite teise etteheite ja seitsmenda väite ümbersõnastamist, mis tuleb tagasi lükata samadel põhjendustel, nagu eespool punktides 249–257 ja 264 toodu. Vastavalt trahvisumma kindlaksmääramise pädevusele, mis on komisjonil määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel, mida ta peab kohaldama kooskõlas suuniste sätetega, suurendas ta hageja trahvi põhisummat 70%, võttes arvesse asjaolu, et tema eriti suur käive vaidlustatud otsuse tegemise ajal võimaldas tal kergemini leida vajalikud rahalised vahendid trahvi tasumiseks.

284 Teiseks mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt temale määratud trahv summas 15 890 000 eurot rikub süütuse presumptsiooni ning juriidilise isiku iseseisvuse, oma tegude eest vastutamise ja karistuste individuaalsuse põhimõtet, siis tuleb märkida, et lisaks asjaolule, et tema viidatud rikkumisi ei kinnita ükski konkreetne argument, tuleb see argument tagasi lükata samadel põhjendustel kui need, mis on esitatud esimese väite teises osas (vt eespool punktid 69–73) ning teise väite kolmandas (vt punktid 167–174), neljandas (vt eespool punktid 177–183) ja viiendas (vt eespool punktid 186–190) osas. Kuna Arkema France ja hageja moodustasid ühe ettevõtja EÜ artikli 81 tähenduses, võis komisjon, ilma et ta oleks rikkunud juriidilise isiku iseseisvuse, süütuse presumptsiooni, oma tegude eest vastutamise ja karistuste individuaalsuse põhimõtet, suurendada üksnes hageja trahvi põhisummat tema eriti suure käibe alusel vaidlustatud otsuse tegemise ajal.

285 Kolmandaks mis puudutab hageja argumenti, et seaduslikkuse põhimõtte rikkumist iseloomustab käesoleval juhul ka see, et suuniste punktis 30 ei ole piisavalt täpselt täpsustatud, et trahvi põhisummat võib 70% suurendada sellise asjaolu korral, siis tuleb meenutada, et ühelt poolt ei ole suunised trahvisumma kindlaksmääramise õiguslik alus, vaid need täpsustavad üksnes määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 kohaldamist (vt analoogia alusel eespool punktis 252 viidatud Euroopa Kohtu otsus Danone, punkt 28), ja teiselt poolt kui trahvi põhisumma määratakse kindlaks rikkumise alusel, võetakse rikkumise raskuse aluseks palju teisi tegureid, mille osas on komisjonil hindamisruum (eespool punktis 252 viidatud Euroopa Kohtu otsus Danone, punkt 25). Seega võis komisjon määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel ning kooskõlas suuniste punktiga 30, mida komisjon peab kohaldama oma kaalutlusõiguse teostamisel, suurendada hageja trahvi põhisummat 70% asjaolu alusel, et teiste käesoleval juhul karistatud üksustega võrreldes oli tal oma eriti suure käibe tõttu võimalik kergemini leida vajalikud rahalised vahendid trahvi tasumiseks.

286 Seega ei rikkunud komisjon käesoleval juhul tegutsedes seaduslikkuse põhimõtet. Hageja esimene etteheide tuleb järelikult põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

287 Oma teises etteheites vaidlustab hageja sisuliselt isikliku trahvi summa, mis määrati talle vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis e.

288 Esiteks mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt on sisuliselt „ebaõiglane" määrata talle isiklik trahv hoiatamise tagamiseks, samas kui see trahv arvutatakse solidaarselt Arkema France'ile ja hagejale määratud trahvi põhisumma alusel ning kui

seda trahvi on juba eraldi suurendatud hoiatamise tagamiseks, siis tuleb meenutada, et nagu ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendusest 523, solidaarselt hagejale ja Arkema France'ile määratud trahv summas 22 700 000 eurot vastab trahvi põhisummale, mis kooskõlas suuniste punktiga 25 sisaldab lisasummat 19% Arkema France'i müügiväärtusest (vt eespool punkt 18) „eesmärgiga hoida ära ettevõtjate igasugust soovi osaleda hindade määramise, turu jagamise ja tootmise piiramise horisontaalkokkulepetes". Seevastu üksnes hagejale määratud trahv summas 15 890 000 eurot vastab 70%-le trahvi põhisummale ning puudutab vastavalt suuniste punktile 30 seda, et ettevõtjate puhul, kellel on lisaks rikkumisega seotud kaupade ja teenuste müügile ka erakordselt suur käive, „oleks tagatud trahvide piisavalt hoiatav mõju".

289 Seega tuleb tõdeda, et ühelt poolt Arkema France'i müügiväärtuse 19% suurune lisasumma, mida võetakse suuniste punkti 25 kohaselt arvesse trahvi põhisumma arvutamisel, ning teiselt poolt nende suuniste punkti 30 alusel hageja trahvi eraldi suurendamine vastavad hoiatamise tagamise kahele eraldiseisvale eesmärgile, mida komisjon võib õigesti arvesse võtta hagejale määratava trahvi kindlaksmääramisel. Hageja vastav argument tuleb seega põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

290 Teiseks tuleb tagasi lükata argument osas, milles hageja väidab, et komisjon oleks pidanud üksnes arvesse võtma kõnealuse toote käibe väikest osakaalu ettevõtja kogukäibes, et kindlaks määrata talle isiklikult määratud trahvi summa. Nimelt nagu tuleneb suuniste punktist 30, on konkreetselt juhul, kui kõnealuse ettevõtja käibe

kogusumma ületab „erakordselt" kartellikokkuleppega seotud kaupade müügiväärtust, komisjonil õigus määrata hoiatamise tagamiseks lisasumma.

291 Järelikult tule hageja teine etteheide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

292 Oma kolmandas etteheites kinnitab hageja, et komisjon ei saanud tugineda metakrülaatide otsusele, et põhjendada talle isiklikult määratud trahvi vajadust, kuna nimetatud otsuse peale on käesoleval ajal esitatud Üldkohtusse tühistamishagi. Selles osas tuleb ühelt poolt märkida, et nagu tuleneb eespool punktis 241 viidatud kohtupraktikast eeldatakse, komisjoni otsuse puhul selle kehtivust seni, kuni see ei ole tühistatud või kehtetuks tunnistatud. Seega ei keela ükski õigusnorm, et komisjon viitab vaidlustatud otsuses oma kaalutluste põhjendamiseks metakrülaatide otsusele. Teiselt poolt igal juhul, isegi kui liidu kohtud tühistavad metakrülaatide otsuse, ei mõjuta see vaidlustatud otsuse õiguspärasust, kuna nagu on märgitud eespool punktides 256 ja 257, määras komisjon määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel ja vastavalt suuniste punktile 30 käesolevas asjas hagejale isikliku trahvi.

293 Järelikult tuleb hageja kolmas etteheide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

294 Oma neljandas etteheites väidab hageja, et ebaõiglane on arvutada talle isiklikult määratud trahvi Arkema France'ile omastest raskuse, kestuse ja hoiatava mõju teguritest lähtuvalt, mille parameetrid jäävad talle arusaamatuks, tehes seda isegi siis, kui ta ei olnud teadlik kõnealusest rikkumisest ning ei saanud mõjutada neid parameetreid.

295 Selles osas tuleb tõdeda, et hageja ei esita ühtegi argumenti ega tõendit, mis seaks kahtluse alla selle, et – nagu on tõdetud eespool punktides 256 ja 257 – komisjon määras käesolevas asjas hagejale isikliku trahvi määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 alusel ja vastavalt suuniste punktile 30. Asjaolu, kas viimane oli kõnealusest rikkumisest teadlik ja kas talle määratud isiklik trahv põhineb Arkema France'i puudutavatel andmetel, ei sea seda järeldust kahtluse alla.

296 Järelikult tuleb neljas etteheide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

297 Oma viiendas etteheites väidab hageja, et komisjon jättis talle määratud isikliku trahvi arvutamisel arvesse võtmata neli tegurit. Hageja arvates oleks ta pidanud arvesse võtma esiteks asjaolu, et Arkema France oli kõnealuse rikkumisega seotud lühema aja kui EKA ja Finnish Chemicals, teiseks kergendavat asjaolu, mida komisjon möönis vaidlustatud otsuse põhjenduses 401 ning mis puudutab võimalikku hooletust, mida hageja oma tütarettevõtja suhtes üles näitas, kolmandaks menetlusnormi rikkumisi, mis kujutavad teises väites loetletud põhiõiguste rikkumist, ja neljandaks Arkema France'i koostööd haldusmenetluses.

298 Selles osas tuleb meenutada, et nagu on märgitud eespool punktis 254, vastab hagejale määratud trahv summas 15 890 000 eurot eranditult suuniste punktis 30 ette nähtud trahvi põhisumma suurendamisele 70%. Isegi kui eespool punktis 297 loetletud asjaolud oleksid tõeks osutunud, ei pidanud komisjon neid üldsegi arvesse võtma, et kasutada sellist suurendamise määra.

299 Seega tuleb viies etteheide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

300 Oma kuuendas etteheites väidab hageja, et asjaolu, et talle määrati isiklik trahv, rikub võrdse kohtlemise põhimõtet kahekordselt.

301 Esiteks väidab hageja, et võrdse kohtlemise põhimõtet rikuti sellega, et ta on vaidlustatud otsuses käsitletavate teiste emaettevõtjate, nimelt Akzo Nobel'i, ELSA ja Uralita seas ainus emaettevõtja, kellele võidakse määrata suuniste punkti 30 alusel isiklik trahv, samas kui selle trahvi puhul võeti ebaõiglaselt kaks korda arvesse hoiatavat mõju.

302 Selles osas tuleb meenutada, et kohtupraktika kohaselt nõuab võrdse kohtlemise põhimõte, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud (vt eespool punktis 196 viidatud kohtuotsus Advocaten voor de Wereld, punkt 56, ja seal viidatud kohtupraktika).

303 Käesoleval juhul tuleb tõdeda, et nagu komisjon märkis vaidlustatud otsuse põhjendustes 548 ja 549, ilma et hageja oleks sellele vastu vaielnud, oli hageja käive oluliselt suurem teistest ettevõtjatest, kellele vaidlustatud otsuses trahv määrati, kuna hageja käive oli 139 389 miljonit eurot, samas kui EKA, ELSA ja Uralita käive oli vastavalt 550 miljonit eurot, 509 000 eurot ja 1095 miljonit eurot. Seega ei olnud hageja oma oluliselt suurema käibe osas teiste karistatud ettevõtjatega võrreldes nendega sarnases olukorras, millega on põhjendatud see, et komisjon kohtles hagejat nendest ettevõtjatest erinevalt.

304 Järelikult ei ole komisjon rikkunud võrdse kohtlemise põhimõtet, kui ta kooskõlas suuniste punktiga 30 suurendas hagejale määratud trahvi. Seega tuleb hageja esimene argument põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

305 Teiseks mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt tuleb vaidlustatud otsuse põhjendusest 524, et komisjon ümardas talle Arkema France'iga solidaarselt määratud trahvi summat allapoole üksnes 54 000 euro võrra, samas kui Finnish Chemicals'ile ja EKA-le määratud trahvide summasid ümardati allapoole vastavalt 666 000 euro ja 213 500 euro võrra, siis tuleb kõigepealt meenutada, et suuniste punkti 26 kohaselt „kasutab komisjon põhisumma kindlaksmääramisel ümardatud arvandmeid".

306 Edasi, nagu tuleneb komisjoni vastusest Üldkohtu kirjalikele küsimustele ning sisedokumendist, mille ta sellega seoses esitas, selgitades meetodit, mida ta kasutas vaidlustatud otsuses kõnealustele üksustele määratud trahvide summade ümardamiseks allapoole, siis tuleb esiteks tõdeda, et komisjon vähendas EKA ja Akzo Nobel'i trahvisummat 116 243 541 eurolt 116 000 000 eurole, Finnish Chemicals'i trahvisummat 68 773 445 eurolt 68 000 000 eurole, ELSA trahvisummat 42 322 120 eurolt 42 000 000 eurole, Arkema France'i ja hageja trahvisummat 22 754 400 eurolt 22 700 000 eurole ning viimaks Aragonesas'e ja Uralita trahvisummat 9 969 300 eurolt 9 900 000 eurole. Teiselt poolt tuleneb nendest allapoole ümardamistest, nagu komisjon selles dokumendis sisuliselt selgitab, et iga asjaomase trahvi summat ümardas ta allapoole kuni madalama miljoni euroni, kui allapoole ümardamine ei toonud kaasa selle trahvi summast üle 2% vähendamist, ning kuni madalama saja tuhande euroni juhtudel, kui allapoole ümardamine miljoni euroni oleks kaasa toonud selle trahvi vähendamise üle 2%.

307 Seega kui EKA ja Akzo Nobel'i, Finnish Chemicals'i ja ELSA trahvi vähendati, see tähendab vastavalt summas 243 541 eurot, 773 445 eurot ja 322 120 eurot, mis on absoluutarvudes palju rohkem, kui seda tehti suuniste punkti 26 alusel ühelt poolt Arkema France'i ja hageja ning teiselt poolt Aragonesas'e ja Uralita puhul, nimelt vastavalt 54 400 eurot ja 69 300 eurot, siis on samuti tõsi, et komisjoni kasutatud meetodit kohaldati ühetaoliselt iga ettevõtja puhul, keda karistati, ning et see meetod on objektiivselt põhjendatud, kuna komisjon võis oma kaalutlusõigusest tulenevalt trahvisumma kindlaksmääramisel leida, et nende trahvide summade ümardamine allapoole ei tohi igal juhul endaga kaasa tuua trahvi vähendamist üle 2%.

308 Järelikult tuleb tõdeda, et komisjon ei rikkunud võrdse kohtlemise põhimõtet, kui ta ümardas allapoole hagejale ja Arkema France'ile solidaarselt määratud trahvi summat. Eespool toodud kaalutlusi kogumis arvestades tuleb kaheksas väide tervikuna põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Ühheksas väide, et rikutud on neid põhimõtteid ja norme, mis reguleerivad Arkema France'ile ja hagejale solidaarselt määratud trahvi arvutamist

309 Hageja vaidlustab sisuliselt trahvisumma, mis määrati talle vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis c Arkema France'iga solidaarselt. See väide koosneb kahest osast.

Esimene osa, mis puudutab vigu Arkema France'ile ja hagejale solidaarselt määratud trahvi summa arvutamises

– Poolte argumendid

310 Hageja väidab sisuliselt, et komisjon jättis talle Arkema France'iga solidaarselt vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis c määratud trahvi summa arvutamisel arvesse võtmata teatud elemendid.

311 Esiteks vaidlustab hageja vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis c talle Arkema France'iga solidaarselt määratud trahvi summa, viidates neljale argumendile, mille ta esitas kaheksanda väite viiendas etteheites, milles ta vaidles vastu trahvile, mis määrati talle vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis e (vt eespool punkt 297). Seega väidab ta esiteks, et komisjon oleks pidanud arvesse võtma asjaolu, et Arkema France oli seotud kõnealuse rikkumisega lühema aja kui EKA ja Finnish Chemicals. Teiseks oleks komisjon pidanud arvesse võtma vaidlustatud otsuse põhjenduses 401 toodud kergendavat asjaolu võimaliku hooletuse kohta, mida hageja oma tütarettevõtja suhtes üles näitas. Kolmandaks oleks komisjon pidanud arvesse võtma menetlusnormi rikkumisi, mis kujutavad tema teises väites loetletud põhiõiguste rikkumist. Neljandaks leiab hageja, et komisjon oleks pidanud arvesse võtma Arkema France'i koostööd haldusmenetluses.

312 Teiseks viitab hageja esimesele argumendile, mille ta esitas kaheksanda väite kuuendas etteheites (vt eespool punkt 278) ja millega ta väidab, et komisjon rikkus võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna temale üksi määrati isiklik trahv, samas kui teistele emaettevõtjatele määrati vaidlustatud otsuses üksnes trahv solidaarselt oma tütarettevõtjatega.

313 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

314 Esiteks mis puudutab hageja nelja argumenti, milles hageja ei nõustu vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis c määratud trahvi summa arvutamisega, siis tuleb esiteks põhjendamatuse tõttu tagasi lükata tema argument, mille kohaselt tuleb seda trahvi vähendada asjaolu tõttu, et hageja oli seotud kõnealuse rikkumisega lühema aja kui EKA ja Finnish Chemicals. Selles osas tuleb nimelt tõdeda, et nagu vaidlustatud otsuse põhjendusest 522 sõnaselgelt ilmneb, võttis komisjon kooskõlas suuniste punktiga 24 arvesse Arkema France ja hageja puhul kordajat 5, mis vastab kartellikokkuleppes nende osalemise kestusele pikkusega 4 aastat ja 8 kuud, samas kui ta kohaldas kordajat 5,5 EKA ja tema emaettevõtja ning Finnish Chemicals'i ja tema emaettevõtja puhul nende osalemise tõttu kõnealuses rikkumises 5 aasta ja 4 kuu pikkusel ajavahemikul. Seega tuleb hageja vastav argument põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

315 Teiseks osas, milles hageja tugineb kergendavale asjaolule, mida komisjon tema puhul vaidlustatud otsuse põhjenduses 401 tunnistas ja mis tuleneb „võimalikust hooletusest", mida ta oma tütarettevõtja suhtes üles näitas, tuleb ühelt poolt tõdeda, et see argument põhineb selle põhjenduse valesti mõistmisel. Vastupidi hageja väidetule ei

leia komisjon siiski selles põhjenduses, et hooletus, mida hageja näitas üles oma tütarettevõtja tegevuse kontrollimisel, kujutab endast kergendavat asjaolu, vaid vastupidi, et „hooletus, mille puudumist näitasid oma ülesannete täitmisel üles [Arkema France'i] ja [hageja] juhatus, mis nähtub täpsemalt asjaolust, et mõlema äriühingu põhikirjajärgsed organid ja juhtorganid jätsid väidetavalt tähelepanuta oma töötajate tegevuse, ei saa anda neile argumenti, et vabaneda vastutusest oma tegevuse eest". Teiselt poolt ei esita hageja igal juhul ühtegi argumenti, et toetada oma pretensiooni, mille kohaselt leidis komisjon valesti, et tema „võimalik hooletus" tema tütarettevõtja üle järelevalve teostamisel põhjendaks trahvi vähendamist. Järelikult tuleb see argument põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

316 Kolmandaks, mis puudutab hageja argumenti, et komisjon oleks pidanud arvesse võtma tema nende põhiõiguste rikkumisi, mille ta tõi välja oma teises väites, selleks et vähendataks tema trahvi, mis talle määrati solidaarselt Arkema France'iga, siis tuleb meenutada, et nagu seda tõdeti selle väite analüüsimisel (vt eespool punkt 204, ei ole komisjon toime pannud ühtegi hageja viidatud rikkumist. Seega tuleb nimetatud argument samuti põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

317 Neljandaks tuleb seoses argumendiga, mille kohaselt komisjon oleks pidanud arvesse võtma Arkema France'i koostööd haldusmenetluses, tõdeda, et hageja ei too käesolevas väites esile ühtegi konkreetset argumenti, milles ta vaidleks vastu vaidlustatud otsuse põhjendustes 543 ja 544 ning 561–580 asuvatele komisjoni hinnangutele, mille kohaselt ei ole Arkema France'i pakutava koostööga sisuliselt põhjendatud see, et tema trahvi vähendatakse 2002. aasta koostööteatise kohaldamise raames või väljaspool seda. Seega tuleb nimetatud argument põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

318 Teiseks mis puudutab hageja argumenti, mille kohaselt rikkus komisjon võrdse kohtlemise põhimõtet osas, milles teiste emaettevõtjate hulgas määrati üksnes hagejale isiklik trahv, siis tuleb see põhjendamatuse tõttu tagasi lükata. Nimelt tuleb meenutada, et hagejale vaidlustatud otsuse artikli 2 punktis e määratud trahv – nagu tõdeti kuuenda väite raames (vt eespool punkt 254) – vastab talle nimetatud otsuse artikli 2 punktis c solidaarselt Arkema France'iga määratud trahvi põhisumma 70% suurendamisele asjaolu tõttu, et tema käive, mis oli eriti suur teiste karistatud üksustega võrreldes vaidlustatud otsuse tegemise ajal, võimaldas tal kergemini leida vajalikud rahalised vahendid selle trahvi tasumiseks. Kuna vaidlus puudub selles, et teistel ettevõtjatel, keda karistati vaidlustatud otsuses, ei ole sellist suurendamist põhjendavat käivet, siis tuleb tõdeda, et hageja ei olnud nende äriühingutega sarnases olukorras, mille tõttu oleks komisjon pidanud neid kohtlema ühtemoodi.

319 Järelikult tuleb üheksanda väite esimene osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine osa, mis puudutab võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist seoses Arkema France'ile ja hagejale solidaarselt määratud trahviga

– Poolte argumendid

320 Hageja väidab, et komisjon rikkus võrdse kohtlemise põhimõtet, arvestades asjaolu, et talle ja Arkema France'ile solidaarselt määratud trahv on kõige suurem nende hulgas, mis määrati vaidlustatud otsuses karistatud ettevõtjatele.

321 Esiteks, nagu hageja ka oma kaheksanda väite kuuenda etteheite raames leidis (vt eespool punkt 279), oli talle endale ja Arkema France'ile solidaarselt määratud trahvi põhisumma ümardamine allapoole väiksem Finnish Chemicals'ile ja EKA-le määratud trahvide põhisummade ümardamisest.

322 Teiseks ei võetud Arkema France'ile ja hagejale solidaarselt määratud trahvi puhul vastavalt suunistele piisavalt arvesse kahte tegurit. Esiteks jättis komisjon piisavalt arvesse võtmata Arkema France'i väikese käibe naatriumkloraadi turul EMP-s, võrreldes EKA käibega, kes oli trahvide eest kaitstud, ning Finnish Chemicals'i käibega, kellele määrati trahv, mis on neli korda väiksem Arkema France'i omast. Teiseks ei võtnud komisjon piisavalt arvesse Arkema France'i väikest turuosa, mis on 9% naatriumkloraadi turul, võrreldes esiteks EKA turuosaga, mis on viis korda suurem, ning teiseks Finnish Chemicals'i omaga, mis on kolm korda suurem. Selles osas märgib hageja samuti, et Arkema France'i turuosa ning Aragonesas'e ja Solvay turuosa vaheline erinevus on vaid neli punkti.

323 Kolmandaks väidab hageja, et talle Arkema France'iga solidaarselt määratud trahv ei võta piisavalt arvesse Arkema France'i tagasihoidlikumat osalemist kõnealuses rikkumises, võrreldes EKA ja Finnish Chemicals'iga.

324 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

325 Esiteks mis puudutab hageja etteheidet, mille kohaselt oli talle endale ja Arkema France'ile solidaarselt määratud trahvi põhisumma ümardamine allapoole väiksem Finnish Chemicals'ile ja EKA-le määratud trahvide põhisummade ümardamisest, siis tuleb tõdeda, et see etteheide on täiesti identne kaheksanda väite kuuenda etteheitega (vt eespool punkt 279). Seega tuleb see etteheide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata samadel põhjendustel, nagu eespool punktides 305–308 toodud põhjendused, mille kohaselt tõdeti sisuliselt, et selle trahvisumma allapoole ümardamise meetodit kohaldati ühetaoliselt kõigi vaidlustatud otsuses karistatud ettevõtjate suhtes ning et see meetod oli objektiivselt põhjendatud.

326 Teiseks tuleb põhjendamatuse tõttu tagasi lükata hageja etteheide, mille kohaselt rikkus komisjon võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna ta ei võtnud piisavalt arvesse ühelt poolt Arkema France'i väikest käivet naatriumkloraadi turul EMP-s, võrreldes EKA ja Finnish Chemicals'i käibega, ning teiselt poolt Arkema France'i väikest turuosa sellel turul.

327 Ühelt poolt tuleb tõdeda, et hageja ei esita argumente ega tõendeid, mis kinnitaksid, et arvestades asjaolusid, mida komisjon võttis arvesse hagejale endale ja Arkema France'ile solidaarselt määratud trahvi kindlaksmääramisel, kohaldas komisjon vaidlustatud otsuses suuniseid diskrimineerivalt. Teiselt poolt, kui Arkema France'ile ja hagejale määratud trahvi summa ning EKA-le ja Akzo Nobeli'le ning ELSA-le ja Finnish Chemicals solidaarselt määratud trahvide summade vahel on oluline erinevus hoolimata asjaolust, et Arkema France'i turuosa oli naatriumkloraadi turul EMP-s väiksem kui EKA-l ja Finnish Chemicals'il, siis on see põhjendatud asjaoluga, et EKA et Akzo Nobel vabastati täielikult trahvi maksmisest ning et 10% piirmäär Finnish Chemicals'i käibest, kelle trahvi vähendati 2002. aasta koostööteatise kohaldamise

raames 50%, oli peaaegu poole väiksem hageja omast (vt vaidlustatud otsuse põhjendustes 524 ja 552 asuvad tabelid).

328 Kolmandaks mis puudutab hageja etteheidet, et trahv, mille komisjon määras talle solidaarselt Arkema France'iga, ei võta piisavalt arvesse viimase vähest osalemist rikkumises, võrreldes EKA ja Finnish Chemicals'i osalemisega, siis tuleb märkida, et lisaks asjaolule, et hageja ei esita ühtegi argumenti või tõendit oma dokumentides selle etteheite toetuseks, ei vaidle ta vastu ka põhjendustele, mille komisjon esitas hageja vastavate argumentide tagasilükkamiseks vaidlustatud otsuse põhjenduses 536 ning mille kohaselt nimelt „ta hoidis tihedaid kontakte oma konkurentidega kogu oma osalemise kestel kartellis", „need algsed kontaktid kinnitasid juba tema aktiivset osalemist [kõnealustes] konkurentsivastastes kokkulepetes", või veel, et hageja kinnitus, mille kohaselt „ta ei saanud olla vahendajaks EKA ja Finnish Chemicals'i vahel oma väikese turuosa tõttu, on selgelt ümber lükatud [vaidlustatud otsuses] toodud tõenditega".

329 Seega tuleb kolmas etteheide ja järelikult kogu üheksas väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kümnes väide, et rikutud on 2002. aasta koostööteatise sätteid

330 Hageja väidab, et komisjon tegi faktivigu ja rikkus õigusnorme, kuna ta ei vähendanud 2002. aasta koostööteatise alusel hageja trahvi. See väide koosneb kahest osast.

Esimene osa, mis puudutab trahvi 2002. aasta koostööteatise alusel vähendamisest keeldumist

– Poolte argumendid

331 Hageja väidab, et komisjon rikkus 2002. aasta koostööteatist, kuna ta ei vähendanud hagejale ja Arkema France'ile solidaarselt määratud trahvi asjaolu tõttu, et hageja esitatud tõendid ei olnud piisavad. Selles osas leiab ta, et kuna komisjon on seotud selle teatise sätetega, puudus viimasel alus jätta kas põhjendamatult või abstraktselt ja „jonnakalt" vähendamata hagejale määratud mõlemad trahvid.

332 Esiteks, nagu ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 554, 561, 581 ja 584, puudub vaidlus selles, et Arkema France oli pärast EKA-d esimene ettevõtja, kes esitas komisjonile kartelli kohta tõendeid.

333 Teiseks tuleneb hageja arvates vaidlustatud otsuse põhjendustest endist, et vastupidi vaidlustatud otsuse põhjendustes 568–580 esitatud komisjoni hinnangutele tugines komisjon kõnealuse rikkumise tuvastamisel Arkema France'i esitatud tõenditele. Selles osas viitab ta vaidlustatud otsuse põhjendustele 38 ja 46 ning 63. joonealusele märkusele, põhjendusele 76 ja 116. joonealusele märkusele, põhjendusele 94 ja 136. joonealusele märkusele, põhjendusele 98 ja 142. joonealusele märkusele, põhjendustele 243 ja 251 ning 302. joonealusele märkusele, põhjendustele 254, 255, 259, 260, 273, 314, 344, 355, 589, 593 ja 594 ning 118., 259., 293., 337., 540. ja 542. joonealusele märkusele. Lisaks võimaldasid Arkema France'i esitatud tõendid hageja arvates kinnitada teatud hulka kõnealuse rikkumisega seotud asjaolusid, nagu ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest 568, 569, 571–573, 575 ja 576. Lisaks tuleneb

vaidlustatud otsuse põhjenduse 344 algusest, et Aragonesas tõdes, et Arkema France'i esitatud teabel oli oluline lisaväärtus.

334 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

335 Hageja väidab sisuliselt, et komisjon rikkus 2002. aasta koostööteatise sätteid, kuna ta ei vähendanud Arkema France'i trahvi 30–50%, kuigi ta oli esimene ettevõtja, kes esitas komisjonile olulise lisaväärtusega tõendid, pärast EKA-d, kes sai kaitse trahvide eest.

336 Vastavalt 2002. aasta koostööteatise punktile 20 „[e]ttevõtjate puhul, kes ei täida [trahvist vabanemiseks vajalikke] tingimusi, võib siiski vähendada kehtestatava trahvi määra".

337 2002. aasta koostööteatise punktis 21 on sätestatud, et „[s]elleks, et ettevõtja trahvi saaks vähendada [selle teatise punkti 20 alusel], peab ta esitama komisjonile kahtlustatava rikkumise kohta tõendid, millel on komisjoni valduses olevate tõenditega võrreldes oluline lisaväärtus, ning lõpetama oma osaluse kahtlustatavas rikkumises hiljemalt tõendite esitamise ajal".

338 2002. aasta koostööteatise punkti 23 punkti b esimeses lõigus on ette nähtud kolm trahvi vähendamise vahemikku. Nimelt esimesel ettevõtjal, kes täidab selle teatise punktis 21 sätestatud tingimused, on õigus trahvi vähendamisele vahemikus 30–50%, teisel ettevõtjal vahemikus 20–30% ning järgmistel ettevõtjatel trahvi vähendamisele kõige enam 20%.

339 2002. aasta koostööteatise punkti 23 punkti b teises lõigus on märgitud, et „[k]õigis nimetatud rühmades trahvi vähendamise taseme kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse [selle teatise] punktis 21 sätestatud tingimustele vastavate tõendite esitamise aega ja nende lisaväärtust" ning et „[p]eale selle võib komisjon arvesse võtta ettevõtja poolt pärast andmete esitamist tehtud koostöö ulatust ja järjepidevust".

340 Kohtupraktika kohaselt on komisjonil trahvide arvutamise meetodi küsimustes ulatuslik kaalutlusõigus ning ta võib sellega seoses võtta arvesse mitut asjaolu, mille hulgas on asjaomaste ettevõtjate koostöö komisjoni talituste läbi viidava uurimise ajal. Selles raamistikus peab komisjon andma keerulisi faktilisi hinnanguid, näiteks selliseid, mis puudutavad iga ettevõtja koostööd (Euroopa Kohtu 10. mai 2007. aasta otsus kohtuasjas C-328/05 P: SGL Carbon *vs.* komisjon, EKL 2007, lk I-3921, punkt 81, ja Üldkohtu 28. aprilli 2010. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-456/05 ja T-457/05: Gütermann ja Zwicky *vs.* komisjon, EKL 2010, lk II-1443, punkt 219).

341 Lisaks saab kartelliosaliste tehtud koostöö hindamise raames vaidluse aluseks olla üksnes komisjoni ilmselge hindamisviga, kuna komisjonil on ulatuslik kaalutlusruum ettevõtja koostöö kvaliteedi ja kasulikkuse hindamisel, eeskätt võrreldes teiste ettevõtjate panusega (eespool punktis 341 viidatud kohtuotsus SGL Carbon *vs.* komisjon,

punkt 88). Tuleb samuti meenutada, et kuigi komisjon on kohustatud põhjendama, miks tema hinnangul on ettevõtjate poolt koostööteatise alusel komisjonile esitatud tõendid sellise väärtusega, et need kas õigustavad määratud trahvi vähendamist või mitte, on seevastu ettevõtjad, kes soovivad komisjoni otsust vaidlustada, kohustatud tõendama, et ilma teabeta, mille need ettevõtjad komisjonile vabatahtlikult edastasid, ei oleks viimane suutnud rikkumist olulises osas tõendada ja seega trahve määravat otsust vastu võtta (eespool punktis 60 viidatud kohtuotsus Erste Group Bank jt *vs.* komisjon, punkt 297).

342 Peale selle lähtub konkurentsiõiguse rikkumises osalenud ettevõtjate trahvide vähendamine koostöö korral kaalutlusest, et selline koostöö hõlbustab komisjoni tööd rikkumise tuvastamisel ja vajaduse korral sellele lõpu tegemisel (eespool punktis 45 viidatud kohtuotsus Dansk Rørindustri jt *vs.* komisjon, punkt 399, ja Üldkohtu 14. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas T-338/94: Finnboard *vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-1617, punkt 363). Vähendamise põhjust silmas pidades ei või komisjon jätta arvestamata esitatud informatsiooni kasulikkust, mis sõltub tingimata juba komisjoni valduses olevatest tõenditest (eespool punktis 341 viidatud kohtuotsus Gütermann ja Zwicky *vs.* komisjon, punkt 220).

343 Lisaks ilmneb kohtupraktikast, et juhul, kui ettevõtja koostööna üksnes kinnitab vähem täpsel ja otsesel viisil teavet, mida teine ettevõtja on koostöö käigus juba andnud, ei saa selle ettevõtja koostööd – kuigi see ei pruugi olla komisjoni jaoks täiesti kasutu – pidada võrreldavaks koostööga, mida tegi esimesena kõnealuse teabe esitanud ettevõtja. Avaldus, mis piirdub juba komisjoni valduses oleva avalduse teatavas ulatuses kinnitamisega, ei hõlbusta tegelikult komisjoni ülesande täitmist märkimisväärselt. Seega ei ole see piisav, et õigustada trahvisumma vähendamist koostöö alusel (vt selle kohta Üldkohtu 8. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas T-44/00: Mannesmannröhren-Werke *vs.* komisjon, EKL 2004, lk II-2223, punkt 301; 25. oktoobri 2005. aasta

otsus kohtuasjas T-38/02: Groupe Danone *vs*. komisjon, EKL 2005, lk II-4407, edaspidi „Üldkohtu otsus Danone", punkt 455, ja eespool punktis 341 viidatud kohtuotsus Gütermann ja Zwicky *vs*. komisjon, punkt 222).

344 Lõpuks ei anna uurimise käigus ettevõtja tehtud koostöö õigust mingisugusele trahvi vähendamisele, kui see koostöö ei olnud midagi enamat kui määruse nr 1/2003 artiklist 18 tulenevate kohustuste täitmine (vt selle kohta Üldkohtu 10. märtsi 1992. aasta otsus kohtuasjas T-12/89: Solvay *vs*. komisjon, EKL 1992, lk II-907, punktid 341 ja 342, ning eespool punktis 344 viidatud Üldkohtu otsus Danone, punkt 451).

345 Käesoleval juhul tuleb esmalt märkida, et vaidlust ei ole selle üle, et esiteks, nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 561, oli Arkema France pärast EKA-d teine ettevõtja, kes esitas 2002. aasta koostööteatise alusel taotluse. Seega tuleb kontrollida, nagu väidab hageja, et kas vaidlustatud otsuse igast põhjendusest, mida hageja loetleb ja mis on esitatud eespool punktis 333, tuleneb, et Arkema France esitas komisjonile andmeid, millel on oluline lisaväärtus 2002. aasta koostööteatise punkti 21 tähenduses.

346 Esiteks mis puudutab hageja etteheidet, mille kohaselt pidi sisuliselt vähendatama tema trahvi kooskõlas 2002. aasta koostööteatisega, kuna ta oli esimene ettevõtja, kes esitas vaidlustatud otsuse põhjendustes 38, 46, 344, 355 ja 589 ja 63. joonealuses märkuses nimetatud teabe, siis tuleb tõdeda, et komisjon ei teinud ilmset hindamisviga, kui ta tõdes, et sellisel teabel ei olnud olulist lisaväärtust.

347 Esiteks mis puudutab vaidlustatud otsuse põhjendusi 38 ja 46 ning 63. joonealust märkust, siis tuleb märkida, et need puudutavad Arkema France'i esitatud teavet oma

tootmisvõimsuse ja müügiväärtuse ning naatriumkloraadi turul EMP-s olevate ettevõtjate turuosade kohta. Kuna see teave ei ole eespool punktis 344 viidatud kohtupraktika tähenduses midagi enamat, kui määruse nr 1/2003 artiklist 18 Arkema France'ile tulenevate kohustuste täitmine, tuleb tõdeda, et sellel teabel ei olnud olulist lisaväärtust.

348 Teiseks tuleb vaidlustatud otsuse põhjenduse 344 osas märkida, et komisjon märkis seal ära Aragonesas'e esitatud argumendi, mille kohaselt „komisjoni esitatud tõendid tuginevad peamiselt EKA, Finnish Chemicals'i ja [Arkema France'i] poolt [2002. aasta koostööteatise raames] esitatud nõuetele". Selles osas tuleb märkida, et kuna selles põhjenduses piirdus komisjon Aragonesas'e sõnastatud argumendi väljatoomisega, ei saa sellest tuletada, et komisjon tunnistas, et Arkema France oli esitanud komisjonile olulise lisaväärtusega teavet, või et see argument tõendab, et komisjon tegi ilmse hindamisvea, kuna ta välistas, et Arkema France'i esitatud teabel on oluline lisaväärtus.

349 Kolmandaks mis puudutab vaidlustatud otsuse põhjendust 355, siis märgib komisjon selles sisuliselt, et „avalduse esitanu huvide vastaseid avaldusi tuleb üldjuhul lugeda eriti usaldusväärseteks tõenditeks". Selles osas tuleb tõdeda, et komisjoni sellisest üldisest hinnangust ei saa järeldada, et Arkema France'i esitatud teave võimaldas tal käesoleval juhul lihtsustada märkimisväärselt komisjoni ülesannet, võimaldades tal tuvastada rikkumise asjaolud, ning seega ei saa järeldada, et teave oli olulise lisaväärtusega.

350 Neljandaks märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 589, et „Finnish Chemicals'i esitatud tõendite väärtuse hindamisel tuleb rõhutada, et ajal, mil [ta] võttis ühendust komisjoniga, oli [viimasel] juba tõendeid, mille olid talle esitanud EKA, Finnish Chemicals (oma vastuses 10. septembri 2004. aasta teabenõudele, kuna [Finnish Chemicals] ei teinud enamat, kui temalt paluti) ja [Arkema France]". Selles osas tuleb märkida, et kuigi selle põhjenduse sõnastust võiks tõlgendada nii, et komisjon leidis, et Arkema France esitas „tõendeid", ei saa käesoleval juhul sellisele tõlgendusele siiski tugineda, arvestades komisjoni poolt selle hinnangu andmise konteksti ning tema kaalutlusi vaidlustatud otsuses. Nimelt kuna komisjon andis selle hinnangu Finnish Chemicals'i esitatud teabe lisaväärtuse hindamise kontekstis, püüab komisjon eelkõige rõhutada, et oma toimikus asuva teabe alusel peab komisjon analüüsima seda, kas Finnish Chemicals'i esitatud teabel on oluline lisaväärtus, mitte aga seda, kas Arkema France esitas olulise lisaväärtusega teavet. Lisaks ei sea see hinnang kahtluse alla vaidlustatud otsuse põhjendustes 561–580 komisjoni tehtud järeldusi, mille kohaselt tuleb tagasi lükata kõik vaidlustatud otsuses toodud hageja ja Arkema France'i argumendid, milles väidetakse, et viimane esitas teabe, millel on oluline lisaväärtus. Viimaks ei tõenda vaidlustatud otsuse põhjenduses 589 komisjoni sõnastatud hinnang mingil juhul, et arvestades Arkema France'i esitatud teavet, pani komisjon toime ilmse hindamisvea, kuna ta tõdes, et sel teabel ei ole olulist lisaväärtust.

351 Teiseks mis puudutab vaidlustatud otsuse põhjendusi 76, 254, 255, 259 ja 273 ning nendega kaasnevat 116. ja 337. joonealust märkust, millele hageja viitab, siis tuleb tõdeda, et komisjon ei ole teinud ühtegi ilmset hindamisviga, kui ta tõdes, et sellel teabel ei ole olulist lisaväärtust.

352 Mis puudutab kõigepealt vaidlustatud otsuse põhjendust 76 ja sellega kaasnevat 116. joonealust märkust, siis kirjeldab komisjon nendes kartelli üldist toimimist, mida iseloomustasid eelkõige „sagedased kontaktid kahe- või mitmepoolsete koosolekute ning telefonivestluste vormis, ilma et alati oleks siiski järgitud konkreetset skeemi". Komisjon lisab sellele, et „[Arkema France'i] sõnul koostati kohe kartelli toimimise alguses loetelu ühistest klientidest ja müügimahtudest, mis igal kartelliosalisest naatriumkloraadi tootjal oli lubatud neile tarnida", ning et „[Arkema France] siiski ei esitanud kõnealust loetelu komisjonile". Lisaks asjaolule, et EKA suulisest trahvide eest kaitse saamise taotlusest ilmneb, et viimane oli komisjoni teavitanud kõnealuste ettevõtjate vaheliste kontaktide laadist, ei olnud sellel teabel, mida Arkema France ei kinnitanud ühegi dokumentaalse tõendiga, eespool punktis 343 viidatud kohtupraktika tähenduses olulist lisaväärtust.

353 Teiseks märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 254 ja sellega kaasnevas 305. joonealuses märkuses, et Arkema France avaldas, et „[tema esindaja L.] arvab mäletavat ühte Finnish Chemicals'i ja [Arkema France'i] vahelist koosolekut, mille eesmärk oli mõista, miks [kliendile] MODO kohaldatavaid jagamisreegleid enam ei järgitud", ning et „sellel koosolekul, mida [L.] arvab olevat toimunud 1999. aasta esimesel trimestril Soomes, teatas Finnish Chemicals, et saanud [MODO] ainutarnijaks kokkuleppe [alusel], mille tema emaettevõtja sõlmis MODO-ga, rikkudes sedasi EKA, Finnish Chemicals'i ja [Arkema France'i] vahelist kokkulepet selle kliendi kohta". Selles suhtes tuleb märkida, et komisjon lisab vaidlustatud otsuse põhjenduses 255, et „kuna MODO ja Finnish Chemicals'i vaheline leping sõlmiti alles septembris 1999, leiab komisjon siiski, et [L.] ajas kuupäevad ja kohad segi ning et ta rääkis tegelikult 9. novembril 1999 Kopenhaagenis toimunud koosolekust". Seetõttu kuna lisaks asjaolule, et Arkema France'i esitatud suuline teave ei ole tema enda ütluste kohaselt kindel („[L.] arvab mäletavat"), on see ka ebatäpne, tuleb igal juhul tõdeda, et komisjon märgib vaidlustatud otsuse põhjenduses 255 sõnaselgelt, et kõnealune teave on vale,

kusjuures hageja ei vaidle sellele vastu. Komisjon ei teinud seega ilmset hindamisviga, kui ta välistas selle, et niisugusel teabel võiks olla oluline lisaväärtus.

354 Kolmandaks mainib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 259 Arkema France'i esindaja L.-i sõidukulude aruandeid, mis katavad ajavahemikku oktoobrist kuni detsembrini 1999 ning mille esitas talle Arkema France. Selles põhjenduses on samuti märgitud, et need dokumendid sisaldavad märget „15/12 EKA Roissy" ning et Arkema France järeldas sellest, et „see märge võib viidata koosolekule EKA esindajatega Roissy-Charles de Gaulle'i lennujaamas Pariisis 15. detsembril 1999". Tuleb tõdeda, et selles põhjenduses leidis komisjon, et EKA ei mäleta sellist koosolekut. Järelikult ei teinud komisjon ilmset hindamisviga, kui ta tõdes, et sellel teabel, milles Arkema France ei ole kindel ning mida ei kinnita muud andmed, puudus oluline lisaväärtus. Selles osas tuleb rõhutada, et asjaolu, et komisjon – arvestades, et puuduvad piisavad tõendid selle teabe kinnitamiseks – ei lisanud koosolekut, mis toimus Roissy-Charles de Gaulle'i lennujaamas, kartelli puudutavate koosolekute ja telefonikõnede nimekirja (vt vaidlustatud otsuse lisa 1), kinnitab, et sellel teabel ei ole olulist lisaväärtust.

355 Neljandaks täpsustab komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 273, et Arkema France mainib EKA, Finnish Chemicals'i ja Arkema France'i vahelist koosolekut „kevadel 2000". Tuleb tõdeda, et komisjon leiab nimetatud põhjenduses ka, et EKA ega Finnish Chemicals ei kinnitanud selle koosoleku toimumist. Lisaks märgib komisjon selles põhjenduses, et EKA esitatud teabe alusel, mis on ära toodud vaidlustatud otsuse põhjenduses 283, tuleb tõdeda, et tegelikult on tegemist koosolekuga, mis peeti 9. veebruaril 2000. Seega lisaks asjaolule, et Arkema France'i esitatud kõnealune teave on ebatäpne, leidis komisjon, ilma et hageja oleks vastu vaielnud, et seda teavet ei toeta

teised elemendid, mis võimaldavad komisjonil seda kontrollida. Seega ei ole komisjon teinud ilmset hindamisviga, kui ta välistas, et sellel teabel on oluline lisaväärtus.

356 Viiendaks tuleb seoses vaidlustatud otsuse 337. joonealuse märkusega tõdeda, et komisjon täpsustab seal selle otsuse põhjenduse 284 sisu, milles komisjon märkis eelkõige, et „isegi kui mõned telefonikõned ja koosolekud toimusid veel 2000. aasta jaanuaris ja veebruaris konkurentide vahel […], ei taastatud peamiselt müügimahtude jagamisele ja hindade kindlaksmääramisele suunatud pingutustes seisnenud [tavapärase] koostöö taset [2000. aastal] vastastikuse usalduse kadumise ja muude sellega seotud põhjuste tõttu, mida nimetasid konkurendid oma erinevates avaldustes". Selle otsuse 337. joonealuses märkuses leiab komisjon kartelli lõppemise kuupäeva osas, et „EKA ja [Arkema France] viitavad oma [konkurentsiõiguse järgimise] siseprogrammidele, mis kehtestati 1999. ja 2000. aastal", ning et „Finnish Chemicals märgib, et kontaktid konkurentidega muutusid pärast [kliendiga] MODO lepingu sõlmimist harvaks". Selles osas tuleb samuti märkida, et komisjon viitas vaidlustatud otsuse põhjenduses 575, et Arkema France'i esindaja L. „piirdus sellega, et kinnitas EKA avaldust [konkurentsiõiguse järgimise] programmide vastuvõtmise mõju kohta, esitamata selle kohta uusi tõendeid". Lisaks märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 593 ja sellega kaasnevas 540. joonealuses märkuses, et „ajal, mil ta sai vastuse teabenõudele ning Finnish Chemicals'i [koostöö]taotluse, oli tema toimikus juba teavet, mis pärines kahest sõltumatust allikast [EKA ja Arkema France] ning millest nähtus, et rikkumine lõppes enne kevadet 2000". Viimaks täpsustab komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 594 ja sellega kaasnevas 542. joonealuses märkuses, et ta „järeldas juba [EKA] panusest", et viimane eemaldus kartellist kevadel 2000.

357 Arvestades komisjoni järeldusi vaidlustatud otsuse põhjendustes, mis on esitatud eespool punktis 356, tuleb tõdeda, et Arkema France'i esitatud vastaval teabel ei olnud olulist lisaväärtust ajal, mil see esitati komisjonile. Nimelt lisaks asjaolule, et

Arkema France'i esitatud teave, mille kohaselt kartell lõppes pärast konkurentsiõiguse järgimise programmide kehtestamist, ei ole täpne konkreetse kuupäeva osas, millest komisjon lähtus rikkumise lõpus, nimelt 9. veebruar 2000 (vaidlustatud otsuse artikli 1 punkt e), tuvastamisel, tuvastas komisjon – nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 290 – hoopis EKA esitatud täpsustuste alusel, et rikkumine lõppes kutseühenduse CEFIC koosolekuga, mis toimus 9. veebruaril 2000.

358 Kolmandaks mis puudutab vaidlustatud otsuse põhjendust 94 ja selle 196. joonealust märkust, põhjendust 98 ja selle 142. joonealust märkust, põhjendust 243 ja selle 293. joonealust märkust, põhjendust 251 ja selle 302. joonealust märkust, põhjendust 260 ja põhjendust 593 ja selle 540. joonealust märkust, põhjendust 594 ja selle 542. joonealust märkust ning selle 118. ja 259. joonealuseid märkusi, siis tuleb tõdeda, et neis sisaldub kas teave, mille kohta tuleneb vaidlustatud otsusest, et see oli juba komisjoni valduses ajal, mil Arkema France esitas 2002. aasta koostööteatise alusel oma taotluse, või teave, mis ei olnud piisavalt täpne või tõendatud, et komisjonil oleks võimalik tuvastada rikkumise asjaolud, või viimaks teave, mida komisjon võis hankida vastavalt määruse nr 1/2003 artiklile 18.

359 Esiteks leiab komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 94 ja sellele vastavas 136. joonealuses märkuses, et „Finnish Chemicals'i andmetel peeti 17. mail [1995] hotellis SAS Royal Kopenhaagenis koosolek, kus osalesid [EKA, Finnish Chemicals ja Arkema France]". Komisjon märgib seal, et Arkema France'i esindaja D. sõidukulude aruanded kinnitasid tema osalemist sellel koosolekul. Selles osas tuleb ühelt poolt tõdeda, et vaidlustatud otsuse põhjendustest 95 ja 96 tuleneb, et komisjon tõendas selle koosoleku olemasolu Finnish Chemicals'i esitatud tõendite abil, millele hageja vastu ei vaidle. Nimelt vaidlustatud otsuse põhjenduses 96 täpsustab komisjon, et Finnish Chemicals'i esindaja S.-i tehtud märkmed 17. mai 1995. aasta koosolekul „tõendavad

[Arkema France'i] osalemist kartellis". Teiselt poolt tuleb igal juhul märkida, et üksnes Arkema France'i esindaja sõidukulude aruannete esitamine, mis kinnitab tema osalemist kõnealusel koosolekul, kujutab endast koostööd, mis ei ole eespool punktis 344 viidatud kohtupraktika tähenduses midagi enamat, kui määruse nr 1/2003 artiklist 18 tulenevate kohustuste täitmine. Seega ei ole komisjon teinud ilmset hindamisviga, kui ta tõdes, et Arkema France ei esitanud tõendeid, millel on selles osas oluline lisaväärtus.

360 Teiseks märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduse 98 ja sellega kaasneva 142. joonealuse märkuse kohta eelkõige, et „EKA teatab ka, et 1995. aasta paiku otsustati koos Finnish Chemicals'i ja [Arkema France'iga] "rakendada suur hinnatõus, mis toimis„ Portugali osas eskuudo väärtuse vähenemise tõttu", ning lisab, et „EKA esitatud tõenditest ilmneb, et 1995. aastal tõstis ettevõtja oma Portugali klientidele kohaldatavaid hindu võrreldes 1993. aastal kohaldatud hindadega 31% ja 44%". Peale selle kinnitab komisjon, et „[Arkema France] rakendas samuti 1995. aastal hinnatõusu edukalt". Seega nähtub vaidlustatud otsuse tekstist, et see 1995. aasta hinnatõus tuvastati EKA esitatud suulise teabe ja dokumentide põhjal, ning ka hageja ei eita seda. Järelikult isegi kui Arkema France'i esitatud suuline teave kinnitab EKA esitatud teavet, tuleb sarnaselt komisjoniga tõdeda, et seda ei saa vastavalt eespool punktis 343 viidatud kohtupraktikale pidada olulise lisaväärtusega teabeks, kuna EKA oli selle juba esitanud ja Arkema France ei lisanud kõnealuse hinnatõusu kohta täiendavaid üksikasju.

361 Kolmandaks märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 243 ja sellele vastavas 293. joonealuses märkuses, et „[o]ma avaldustes tõid EKA ja [Arkema France] välja selle, et koosolek esindajate vahel peeti veebruaris või märtsis 1999" ning et „[Arkema France] kinnitas, et [W.] esindas EKA-d sellel koosolekul". Selles osas tuleb tõdeda, et

selles põhjenduses kordab komisjon sõnaselgelt EKA esitatud suulist teavet. Lisaks tuleb tõdeda, et komisjon märkis samuti vaidlustatud otsuse põhjenduses 245, et „isegi kui ei olnud võimalik tuvastada täie kindlusega, et koosolek toimus, tõdes komisjon, et on tõenäoline, et konkurentide vahelised arutelud jätkusid, nagu seda kirjeldas EKA". Seega lisaks asjaolule, et üksnes teabe alusel, mille oli esitanud EKA, oli komisjon teadlik nimetatud koosolekust ja selle sisust, leiab ta, ilma et hageja sellele vastu vaidleks, et see teave ei võimalda kindlalt tuvastada rikkumise asjaolusid. Seega tuleb tõdeda, et komisjon ei ole teinud viga, kui ta välistas selle, et Arkema France'i vastaval teabel oli oluline lisaväärtus.

362 Neljandaks märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 251 ja sellele vastavas 302. joonealuses märkuses, et „Finnish Chemicals teavitas komisjoni koosolekust, mis peeti Kopenhaagenis 9. novembril 1999" Arkema France'i ja Finnish Chemicals'i esindajate osalemisel. Seal on samuti täpsustatud, et Arkema France „kinnitas, et see koosolek toimus ning [et ta] edastas komisjonile [oma esindaja L.-i] sõidukulude aruanded, millest ilmneb, et ta sõitis Kopenhaagenisse 9. novembril 1999". Sellega seoses tuleb ühelt poolt märkida, et üksnes Arkema France'i esindaja sõidukulude aruannete esitamine, mis kinnitab tema osalemist kõnealusel koosolekul, kujutab endast koostööd, mis ei ole eespool punktis 344 viidatud kohtupraktika tähenduses midagi enamat, kui määruse nr 1/2003 artiklist 18 tulenevate kohustuste täitmine. Teiselt poolt kordab komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 252 sõnasõnalt Finnish Chemicals'i esitatud täpset teavet, tuues välja sellel koosolekul toimunud arutelude sisu, samas kui vaidlustatud otsuse põhjendus 254 puudutab Arkema France'i ebatäpseid avaldusi selle koosoleku kohta. Viimaks tuleneb nendest põhjendustest, et Arkema France'i esitatud teave ei võimaldanud toetada elemente komisjoni toimikus teabe esitamise ajal, vaid neid asjaolusid võimaldas komisjonil tuvastada Finnish

Chemicals'i esitatud teave. Seega ei ole komisjon teinud ilmset hindamisviga, kui ta leidis, et Arkema France'i esitatud vastaval teabel ei olnud olulist lisaväärtust.

363 Viiendaks märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 260, et „Finnish Chemicals avaldas [oma esindaja S.-i vahendusel], et [Arkema France'i] ja Finnish Chemicals'i esindajad kohtusid teist korda 21. detsembril 1999 […] Stockholmis" ning et seda koosolekut kinnitasid ka [Arkema France'i] edastatud [L.-i] sõidukulude aruanded. Selles osas tuleb märkida, et lisaks asjaolule, et – nagu ilmneb sellest põhjendusest – komisjon tõendas selle koosoleku toimumist üksnes Finnish Chemicals'i esitatud teabega, kujutab üksnes Arkema France'i esindaja sõidukulude aruannete esitamine, mis kinnitab tema osalemist kõnealusel koosolekul, endast koostööd, mis ei ole eespool punktis 344 viidatud kohtupraktika tähenduses midagi enamat, kui määruse nr 1/2003 artiklist 18 tulenevate kohustuste täitmine.

364 Kuuendaks märgib komisjon vaidlustatud otsuse 118. joonealuses märkuses, et „[Arkema France] kinnitas EKA kirjeldatud turu jagamise mehhanismi ja kompensatsioonisüsteemi olemasolu". Selles osas tuleb märkida, et lisaks asjaolule, et sellest põhjendusest tuleneb, et komisjon tugines EKA suulistele avaldustele, et tõendada rikkumise asjaolusid, millele hageja vastu ei vaidle, ei saa üksnes selle teabe suulist ja ebatäpset kinnitamist lugeda – nagu see tuleneb eespool punktis 343 viidatud kohtupraktikast – oluliseks lisaväärtuseks.

365 Seitsmendaks märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduse 207 ja sellega kaasneva 259. joonealuse märkuse kohta, et „[t]uleb mainida, et Finnish Chemicals'i ja [Arkema France'i] vahelistes aruteludes, mis puudutasid [klienti] MODO, helistas [L., Arkema France'i esindaja] [B.-le] (Finnish Chemicals'i Prantsusmaale importija

Quadrimexi esindaja), selleks et arutada [Arkema France'i] kaotatud mahu küsimust", ning et „nende telefonikõnede käigus 2. ja 5. oktoobril 1998 kaebas [L.] skandinaavlaste agressiivsuse üle ja nõudis [Arkema France'ile] mahulist kompensatsiooni". Selle kohta ilmneb vaidlustatud otsuse 257. joonealuses märkuses viidatud dokumentidest ning selle otsuse punktist 4.3.1.20 „1998 – konflikt seoses kliendiga MODO", et kliendile MODO tarnimise küsimuses konkurentide vahel toimunud kontaktide täpse laadi, kontaktide kuupäevade ja jagatud mahtude kindlakstegemiseks tugines komisjon täielikult Finnish Chemicals'i esitatud täpsetele andmetele. Komisjon ei teinud seega ilmset hindamisviga, kui ta välistas Arkema France'i esitatud teabe olulise lisaväärtuse.

366 Neljandaks, mis puudutab vaidlustatud otsuse põhjendusi 568, 569, 571–573, 575 ja 576, millele viitab hageja, siis tuleb märkida, et nendest põhjendustest tuleneb, et komisjonil oli „kahest allikast pärinev" kõnealune teave olemas ajal, mil Arkema France talle selle edastas (vaidlustatud otsuse põhjendus 568), et ta „kinnitas üldsõnaliselt jagamise süsteemi olemasolu, kuid ei esitanud nendele asjaoludele vastavast ajavahemikust ühtegi kirjalikku tõendit, mis oleks tugevdanud komisjoni võimet tuvastada kõnealuseid asjaolusid" (vaidlustatud otsuse põhjendus 569), et Arkema France'i esitatud teave kontaktide kohta oma konkurentidega oli „elementaarne ning ei võimaldanud tal tuvastada kõnealuseid asjaolusid" (vaidlustatud otsuse põhjendus 571), et hinnatõususid aastatel 1993–1995 puudutavat teavet kinnitas „väga üldsõnaliselt" teave, mis tal oli juba olemas (vaidlustatud otsuse põhjendus 572), et kliendile MODO tarnimisega seotud teavet „oli juba kinnitatud EKA esitatud dokumentidega" (vaidlustatud otsuse põhjendus 573), et Arkema France „piirdus sellega, et kinnitas EKA avaldust konkurentsiõiguse järgimise programmide vastuvõtmise mõju kohta, esitamata selle kohta uusi tõendeid" (vaidlustatud otsuse põhjendus 575), ning et komisjon leidis, et „kuigi [Arkema France] väga üldiselt kinnitas kartelli toimimise

teatud aspekte, ei teinud ta seda viisil, mis oleks märgatavalt suurendanud komisjoni võimet rikkumist tõendada" (vaidlustatud otsuse põhjendus 579). Seega tuleb tõdeda, et mitte ühestki põhjendusest ei tulene, et Arkema France'i esitatud teabel oleks olnud oluline lisaväärtus.

367 Eespool toodud kaalutlusi kogumis arvestades tuleb jõuda järeldusele, et komisjon ei teinud ilmset hindamisviga, kui ta ei vähendanud Arkema France'i trahvi 2002. aasta koostööteatise alusel. Seega tuleb kümnenda väite esimene osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine osa, et rikutud on võrdse kohtlemise põhimõtet

– Poolte argumendid

368 Hageja väidab, et komisjon rikkus võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna ta ei andnud Arkema France'ile erinevalt Finnish Chemicals'ist mingit „krediiti" teabe eest, mille ta komisjonile esitas ning mille osas komisjon siiski möönis vaidlustatud otsuse põhjendustes 568, 569, 571, 572, 573, 575 ja 576, et see teave võimaldas tal kinnitada rikkumise asjaolusid. Nimetatud erineva kohtlemise tulemusel „kruviti üles" hagejale määratud trahvid, kuigi hageja ja Arkema France'i trahvisummat oleks tulnud vähendada

30–50%, võrreldes trahvidega, mis olid määratud kõnealustele ettevõtjatele, eelkõige Finnish Chemicals'ile.

369 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu.

– Üldkohtu hinnang

370 Hageja väidab sisuliselt, et komisjon rikkus võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna ta vähendas Finnish Chemicals'i, mitte aga Arkema France'i trahvi 2002. aasta koostööteatise alusel.

371 Eespool punktis 196 viidatud kohtupraktika kohaselt nõuab võrdse kohtlemise põhimõte, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ja erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui see on objektiivselt põhjendatud.

372 Kuna käesolevas asjas esiteks – nagu on kümnenda väite esimese osa analüüsimise tulemusel jõutud järeldusele (vt eespool punkt 367) – ei teinud komisjon ilmset hindamisviga, kui ta tõdes, et Arkema France'i esitatud tõenditel ei olnud olulist lisaväärtust, ning teiseks ei vaidle hageja selle raames vastu komisjoni hinnangule, mille kohaselt Finnish Chemicals'i esitatud teabel kui sellisel oli oluline lisaväärtus, siis tuleb tõdeda, et Arkema France ja Finnish Chemicals ei ole trahvi 2002. aasta koostööteatise alusel vähendamise puhul samasuguses olukorras.

373 Seega tuleb tõdeda, et hageja ei ole tõendanud, et komisjon oleks rikkunud võrdse kohtlemise põhimõtet, jättes vähendamata Arkema France'i trahvi 2002. aasta koostööteatise alusel.

374 Järelikult tuleb kümnenda väite teine osa põhjendamatuse tõttu ning seega kümnes väide tervikuna tagasi lükata ning hageja esimene nõue rahuldamata jätta.

2. *Teise võimalusena esitatud nõuded trahvide summade muutmiseks*

Poolte argumendid

375 Oma üheteistkümnendas väites leiab hageja, et juhul kui Üldkohus ei tühista vaidlustatud otsust teda puudutavas osas, tuleb hagejale määratud trahvid tühistada või neid vähendada.

376 Esiteks väidab hageja, et ebaõiglane on määrata talle kõige suurem trahv, võrreldes trahvidega, mis määrati vaidlustatud otsuses teistele ettevõtjatele, samas kui Arkema France'i vastutus rikkumises on märkimisväärselt väiksem kui EKA ja Finnish Chemicals'i oma. Selles osas märgib hageja, et kartelli kaks peamist ettevõtjat olid EKA ja Finnish Chemicals, nagu see ilmneb vaidlustatud otsuse põhjendustest, ning et see oli nimelt reaktsioon nende kahe konkurendi vahelisele võitlusele põhjapiirkondade turgude jagamisel, mille tõttu kartelli teised osalised, nagu Arkema France, olid sunnitud reageerima ja kaitsma oma turgusid nendes piirkondades.

377 Teiseks leiab hageja, et oma üldise kaalutlusõiguse raames peab Üldkohus arvesse võtma esiteks Arkema France'i väiksemat vastutust kõnealuses rikkumises, võrreldes EKA ja Finnish Chemicals'i vastutusega, ja teiseks tegureid, millele ta viitas kaheksanda väite esimeses ja teises etteheites (vt eespool punktid 267–273), üheksanda väite esimeses ja teises osas (vt eespool punktid 310–312 ja 320–323) ning kümnendas väites (vt eespool punktid 331–333 ja 368).

378 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.

Üldkohtu hinnang

379 Tuleb meenutada, et kohtupraktikast nähtub, et mis puudutab liidu kohtu kontrolli konkurentsiasjades komisjoni tehtavate otsuste üle, siis on lisaks lihtsalt õiguspärasuse kontrollile, mis võimaldab üksnes tühistamishagi rahuldamata jätta või vaidlustatud akti tühistada, Üldkohtul vastavalt EÜ artiklile 229 määruse nr 1/2003 artikliga 31 antud täieliku pädevuse teostamisel õigus vaidlustatud akti muuta ka seda tühistamata, selleks et kõigi faktiliste asjaoludega arvestades muuta näiteks trahvi suurust (vt Euroopa Kohtu 3. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-534/07 P: Prym ja Prym Consumer *vs.* komisjon, EKL 2009, lk I-7415, punkt 86, ja seal viidatud kohtupraktika).

380 Esiteks mis puudutab nõuet muuta hagejale ja Arkema France'ile määratud trahvi summat asjaolu tõttu, et trahvis ei võeta piisavalt arvesse Arkema France'i väiksemat osalemist kartellis, võrreldes EKA ja Finnish Chemicals'iga, siis leiab Üldkohus, et sellist nõuet ei saa rahuldada, kuna – nagu eespool punktis 328 märgitud – ei esita

hageja ühtegi argumenti või tõendit, millest nähtuks, et Arkema France'il oli kartellis väike roll, mis põhjendaks selle alusel tema trahvi summa vähendamist.

381 Teiseks mis puudutab nõuet muuta Arkema France'ile ja hagejale solidaarselt ning hagejale isiklikult määratud trahve, arvestades argumente, mis esitati kaheksanda väite esimeses ja teises etteheites, üheksanda väite esimeses ja teises osas ning kümnendas väites, siis arvestades eespool toodud põhjendusi kogumis ning kuna hageja ei ole selles osas esitanud muid argumente, tõdeb Üldkohus, et selline vähendamine ei ole põhjendatud.

382 Hageja teine nõue tuleb seega tagasi lükata ning hagiavaldus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

383 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus tehti hageja kahjuks, mõistetakse kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja temalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Elf Aquitaine SA-lt.

Pelikánová Jürimäe Soldevila Fragoso

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 17. mail 2011 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust ..... II - 2160

Menetlus ja poolte nõuded ..... II - 2168

Õiguslik käsitlus ..... II - 2170

1. Esimese võimalusena esitatud nõuded vaidlustatud otsuse osaliseks tühistamiseks II - 2170

Esimene väide, et rikutud on neid norme, mis reguleerivad rikkumise eest äriühingute kontsernis vastutuse omistamist ..... II - 2171

Esimene osa, mis puudutab kõnealuse rikkumise eest hagejale vastutuse omistamisel õigusnormi rikkumist ..... II - 2171

– Poolte argumendid ..... II - 2171

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2173

Teine osa, mis puudutab äriühingute õigusliku ja majandusliku iseseisvuse põhimõtete rikkumist ..... II - 2181

– Poolte argumendid ..... II - 2181

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2183

Kolmas osa, mis puudutab faktiviga, et andmed, millele komisjon tugines vaidlustatud otsuses, ei toeta otsustava mõju teostamise eeldust ..... II - 2184

– Poolte argumendid ..... II - 2184

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2185

Neljas osa, mis puudutab asjaolu, et komisjon leidis valesti, et hageja ei ole esitanud andmete kogumit, mis lükkab ümber otsustava mõju teostamise eelduse ..... II - 2186

– Poolte argumendid ..... II - 2186

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2190

Viies osa, mis puudutab otsustava mõju teostamise eelduse muutmist ümberlükkamatuks eelduseks ..... II - 2195

– Poolte argumendid ..... II - 2195

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2197

Teine väide, et kõnealuse rikkumise eest hagejale vastutuse omistamisega on rikutud kuut aluspõhimõtet ..... II - 2199

Esimene osa, mis puudutab hageja kaitseõiguste rikkumist ..... II - 2199

– Poolte argumendid ..... II - 2199

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2202

Teine osa, mis puudutab protsessuaalse võrdsuse põhimõtte rikkumist ..... II - 2208

Poolte argumendid ..... II - 2208

Üldkohtu hinnang ..... II - 2208

Kolmas osa, mis puudutab süütuse presumptsiooni rikkumist ..... II - 2210

– Poolte argumendid ..... II - 2210

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2212

Neljas osa, mis puudutab oma tegude eest vastutamise ja karistuste individuaalsuse põhimõtte rikkumist ..... II - 2214

– Poolte argumendid ..... II - 2214

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2215

Viies osa, mis puudutab karistuste seaduslikkuse põhimõtte rikkumist ..... II - 2217

– Poolte argumendid ..... II - 2217

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2217

Kuues osa, mis puudutab võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist ..... II - 2218

– Poolte argumendid ..... II - 2218

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2220

Kolmas väide, et moonutatud on hageja esitatud andmete kogumit ..... II - 2222

Poolte argumendid ..... II - 2222

Üldkohtu hinnang ..... II - 2223

Neljas väide, et vaidlustatud otsuses toodud põhjendused on vastuolulised ..... II - 2223

Esimene osa, mis käsitleb EÜ artikli 81 lõike 1 tähenduses ettevõtja mõiste kohaldamist puudutavate põhjenduste vastuolulisust ..... II - 2224

– Poolte argumendid ..... II - 2224

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2225

Teine osa, mis käsitleb vaidlustatud otsuse põhjenduste vastuolulisust osas, mis puudutab hageja teadlikkust kõnealusest rikkumisest ..... II - 2227

– Poolte argumendid ..... II - 2227

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2227

Kolmas osa, mis käsitleb põhjenduste vastuolulisust osas, mis puudutab küsimust, milline peab oma laadilt olema emaettevõtja poolt tütarettevõtja üle teostatav kontroll, selleks et viimase toime pandud rikkumise saaks emaettevõtjale süüks panna ..... II - 2228

– Poolte argumendid ..... II - 2228

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2229

Viies väide, et rikutud on hea halduse põhimõtet ..... II - 2230

Poolte argumendid ..... II - 2230

Üldkohtu hinnang ..... II - 2231

Kuues väide, et rikutud on õiguskindluse põhimõtet ..... II - 2233

Poolte argumendid ..... II - 2233

Üldkohtu hinnang ..... II - 2234

Seitsmes väide, et võimu on kuritarvitatud ..... II - 2239

Poolte argumendid ..... II - 2239

Üldkohtu hinnang ..... II - 2239

Kaheksas väide, et hagejale isikliku trahvi määramine on põhjendamatu ..... II - 2240

Poolte argumendid ..... II - 2240

Üldkohtu hinnang ..... II - 2244

Üheksas väide, et rikutud on neid põhimõtteid ja norme, mis reguleerivad Arkema France'ile ja hagejale solidaarselt määratud trahvi arvutamist ..... II - 2252

Esimene osa, mis puudutab vigu Arkema France'ile ja hagejale solidaarselt määratud trahvi summa arvutamises ..... II - 2253

– Poolte argumendid ..... II - 2253

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2254

Teine osa, mis puudutab võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumist seoses Arkema France'ile ja hagejale solidaarselt määratud trahviga ..... II - 2256

– Poolte argumendid ..... II - 2256

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2258

Kümnes väide, et rikutud on 2002. aasta koostööteatise sätteid ..... II - 2259

Esimene osa, mis puudutab trahvi 2002. aasta koostööteatise alusel vähendamisest keeldumist ..... II - 2260

– Poolte argumendid ..... II - 2260

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2261

Teine osa, et rikutud on võrdse kohtlemise põhimõtet ..... II - 2275

– Poolte argumendid ..... II - 2275

– Üldkohtu hinnang ..... II - 2276

2. Teise võimalusena esitatud nõuded trahvide summade muutmiseks ..... II - 2277

Poolte argumendid ..... II - 2277

Üldkohtu hinnang ..... II - 2278

Kohtukulud ..... II - 2279